

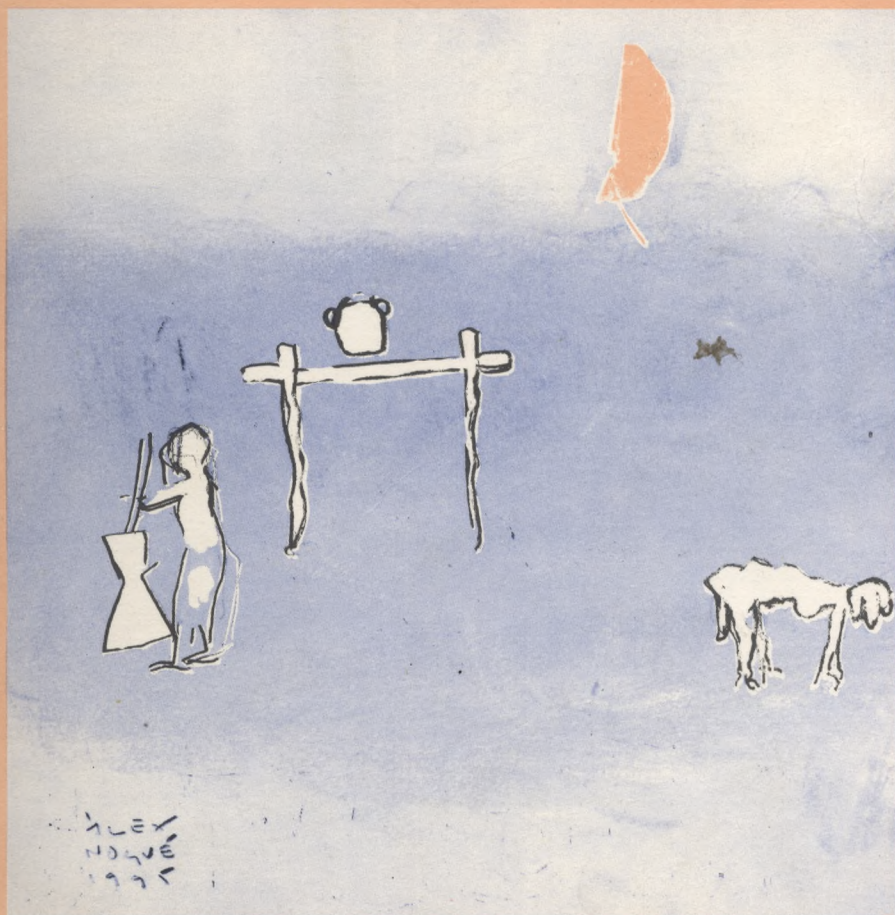
a 440 m

SOBRE EL NIVELL DEL MAR
(LA REVISTA D'OLOT)

PREU: 500 PTES.

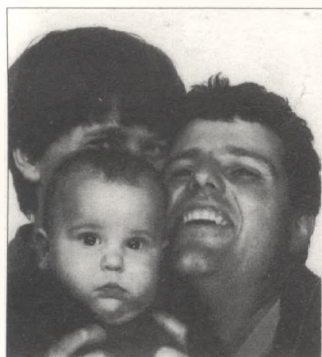

ÀLEX NOGUÉ

Fira de Sant Lluç: punt crític
Entrevista: Peret Planapuig
Olot i comarca en el context català

Portada

Dibuix original d'Àlex Nogué (Hostalets de Bas, 1953). Catedràtic de Pintura a la Universitat de Barcelona, Facultat de Belles Arts. D'esperit cosmopolita, amant, però de la tranquil·litat del camp, Àlex Nogué s'ha distingit sempre pel risc, pel delit curiós de recerca d'un llenguatge cada cop més sintètic. Ens va seduir amb el treball sobre el paisatge amb què va guanyar la Beca Ciutat d'Olot de 1983 i ara, recentment amb les seves escultures "mòbils" (?) i aquests dibuixos fruit d'un viatge sentimental a l'Àfrica.

Contraportada

Fotografia original de Josep Maria Saus (Olot, 1963). Comme un maître créa un pinokio, il y a aussi des pinokios qui fabriquent des téés, parce que de tous les temps, c'est il.lusion des hommes.

Suis-je un pinokio qui dit la vérité?

La photographie parle.

Pere Font

4 La "politització" de la política

Albert Rubirola

6 El conflicte de les subvencions

Joan Barnadas, Albert Bramon, Miquel Pérez

10 Fira de Sant Iluc: el punt crític

Eudald Morera, Anna Plana, Pilar Riera, Jordi Rovira

14 Laboratori polivalent de la Garrotxa

Albert Rubirola

16 Entrevista: Peret Planapuig

Albert Rubirola, Xavier Rusalleda

23 Tema: Olot i comarca en el context català

Miquel Las Heras, Mita Castanyer

33 El Centre de Dia de Salut Mental de la Garrotxa

Meius Ferrés, Francesc Pereira, Pedro Carrizosa, Dolors Rovira

37 Una volta al món (6)

Jordi Güell i Xavier Morera

42 Xavier Rusalleda / Pep Fargas 1995 / Fòrum de Teatre / Caos

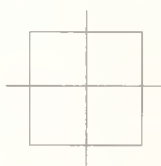
Joan Serra Capallera

46 Cents anys de Cinema: reflexions sobre un centenari

Carles Batlle

47 Els fons d'Associacions

Antoni mayans

Consell de redacció:

Margarida Castañer, Xavier Mas, Josep M. Reixach, Jordi Rovira, Albert Rubirola, Xavier Ruscalleda, Rosa Sans, Ricard Sargatal, Jordi Serrat.

Edició: Associació L'Au cal.ligràfica

Disseny: Kim Domene
Maquetació: Josep Manel Cortés

Fotografia: Elies Plana
Impressió: Impremta Aubert

Col.laboradors:

OPINIÓ:

Albert Bramon, Joan Capdevila, Juli Clavijo, Antoni Mayans, Jordi Pujiula, Àngel Parada, Esteve Corominas, Miquel Macias, Pere Masmitjà, Domènec Moli, Lluís Sacrest, Joan Serra.

TEATRE:

Francesc Pereira, Pep Fargas, Tena Busquets, Xavier Ruscalleda.

MÚSICA:

Pep Coll, Carles Fontfreda.

ART:

Gabriel Alcalde, Pin Ferrés, Carme Ortiz, Jordi Rovira, Albert Ruscalleda, Joan Vilallonga, Sigrid Werning.

CINEMA:

Carles Batlle, Miquel Barti, Imma Merino, Manel Mitjà, Àngel Quintana.

LITERATURA:

Concepció Batallé, Pedro Carrizosa, Margarida Casacuberta, M. A. Gardella, Natàlia Molero, Dolors Rovira.

CIÈNCIA:

Emili Bassols, Jordi Canal, Francesc Canalies, Josep Codony, Josep Guix, Joan Nogué.

Dipòsit legal: GI-801/95

6

OCTUBRE
1 9 9 5

El President acaba de decidir que les eleccions al Parlament es faran aquesta tardor. No hi ha res a dir. Ell pot fer-ho. Les raons de l'avançament, però, són matèria d'especulació diària i se'ns fa estrany, és clar. Aquesta és la part més fosca de la política. Qui decideix realment què cal fer en cada cas? Què cal fer i per què. Vet aquí l'enigma: esbrinar quins són en cada cas els veritables ressorts de la política real. Que els partits facin les seves cavil.lacions sobre el moment més oportú de dissoldre la cambra o el parlament i convocar eleccions forma part d'aquesta loteria amb trampa que ens porta a triar entre només uns quants números que es posen a la venda, servitud que podem acceptar amb més o menys resignació. Però quan el conjunt de la política es mou en forma de conciliàbul, entre el cripticisme sectari i el pacte oportunista, se'ns comença a posar la pell de gallina i ens preguntem què queda realment de la sobirania popular en la quotidianitat de la vida pública. Baixant més arran de terra, als confins de la política municipal, ens trobem si fa no fa amb el mateix. Corre el rumor que en Pere Macias podria estar preparant el relleu a l'alcaldia. Ell ha estat indiscutiblement - i per força - un alcalde presidencialista i ara sorprèn que s'hagi situat a segona línia com si volgués calibrar els efectes d'un absència plausible. Hi ha pactes secrets? Hi ha una estratègia de recanvi semblant a la que protagonitzà en Calzada? A què respon aquesta profusió de càrrecs: president de la Diputació, president de l'Associació Catalana de Municipis, cap de llista per la circumscripció de Girona... Rebobinant, hom s'adona de la incongruència - i també del frau- que representaria el fet que l'eix vertebrador, l'únic valor real, del vot convergent a Olot ens fes un mutis abans d'hora. On queda el compromís amb l'electorat? En tot cas hi ha poca transparència i tant perillosa és la ingenuïtat com deixar-se temptar per l'interès personal per damunt de l'interès públic. Reclamar el joc net pot fins semblar pueril, però al capdavall, hi ha valors que no caduquen mai.

La "politització" de la política

La política és la ciència que estudia les diferents maneres d'organitzar-se en societat. Totes les persones que tenen responsabilitats en la direcció dels afers públics són polítics. Els nostres regidors, en el bon sentit de la paraula, són polítics. Polítics petits, però polítics. Dic això perquè determinats regidors de l'equip de govern sembla que no se'n consideren o, si res més no, fan servir aquesta accepció amb un deix pejoratiu. Joan Corominola, en el proppassat Ple, va acusar els socialistes d'haver «polititzat» l'afer de la guarderia pública de la Providència i assenyalà aquesta «politització» com una de les causes que dificultaren la consecució d'un acord amb les monges clarisses. En aquest Ple fou Eduard Arbós qui acusà els socialistes d'haver «polititzat» l'assumpte de la retallada de les subvencions municipals a l'esport escolar. A banda que la tàctica de matar el missatger és un recurs pobre, la feina dels polítics és la de fer política, de polititzar, en el bon sentit de la paraula, els afers públics mitjançant l'elaboració d'estratègies polítiques posades al servei d'una idea política i no de simples interessos partidistes o clientelars. Una altra cosa és que aquestes estratègies siguin encertades o no. Per tant, seria bo que els polítics, els petits també, s'esforcessin per dignificar la política, d'altra banda ja prou malmesa. Una bona manera de fer-ho és començant per ajustar el vocabulari i no fer servir el sagrat nom de la política en va.

El tema estrella del Ple de l'Ajuntament del mes de setembre -l'aprovació de les Ordenances Fiscals- tampoc no ha estat aliè al joc de les estratègies. La regidora d'Hisenda, Pilar Solà, i el seu equip de tècnics, han estat treballant, suposo que no d'una manera improvisada, amb un augment dels principals impostos d'un 5,2% tal i com van anunciar, ja fa uns quants dies, a la comissió informativa d'Hisenda. Faltant escassament 24 hores per a la celebració del Ple es va comunicar per ràdio i, telefònicament als regidors, que els impostos pujarien un 4,3%, o sigui, igual que la pujada interanual prevista de l'IPC. La sorpresa de l'oposició fou enorme fins al punt que el regidor d'ERC, Joan Barnadas, preguntà a la Secretària de l'Ajuntament sobre la legalitat d'aquest canvi d'última hora. La Secretària considerà que es podia entendre com una esmena i, per tant, que entrava dins la legalitat. Pere Macias, en el transcurs del debat, va manifestar que es reservava el dret d'apujar-los per damunt de l'IPC en un futur proper després d'afirmar, tot seguit, que no ho podia fer aquest any ja que existia un compromís electoral per part de CiU que li ho impedia. A ningú no se li escapa que pujar els impostos quan s'acosten eleccions és una decisió contraproduent. Si es creia convenient de

pujar-los un 5,2% per necessitats de tresoreria per què no s'ha fet? Tan poca memòria hi ha que no es recorden ni els compromisos electorals? Es pot afirmar que CiU ha «polititzat» la pujada dels impostos? Al servei de quina idea política s'ha optat per aquesta estratègia?

Pilar Solà, impertorbable, defensà la puja del 4,3% de la mateixa manera que havia defensat, en la comissió informativa, la puja del 5,2%, la qual cosa li va merèixer l'apel·latiu de "4x4"

per part de l'Albert Bramon perquè, segons va dir, «ets una tot terreny».

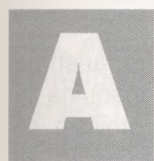
En el torn de precís i preguntes, Eduard Arbós, contestant una pregunta de l'Albert Bramon, va mostrar sense embuts tot el seu malestar per la campanya «política» a la qual havia estat sotmès amb motiu de la retallada de les subvencions a l'esport escolar. Entre altres coses va dir, d'una manera atropellada, que mentia qui li atribuís certes declaracions a la premsa perquè ell no n'ha fet mai, ni en aquest tema ni en cap altre, perquè - va assegurar - no parla mai amb la premsa (mala cosa per a un polític demòcrata). Digué que les retallades eren mínimes i que, en tot cas, havien estat fetes per aconseguir «que el Sr. Alcalde pogués aprovar-li», donades les limitacions pressupostàries imposades a la seva àrea, unes inversions necessàries per al pavelló d'esports que beneficiarien tots els usuaris. El que és evident és que l'Eduard Arbós s'estima la seva feina, l'esport i el seu entorn i li dol que sigui incomprès per una part d'aquest món que és el seu. Amb les seves declaracions va donar a entendre una cosa que de fet tothom ja sap: que qui fa i desfà dins l'Ajuntament és l'Alcalde. L'Eduard Arbós, però, no hauria d'oblidar que és regidor d'esports per un partit (CiU) que dins el seu ideari «polític» (o el del seu Alcalde) hi ha una marcada preferència per la pedra (Can Joanetes, nova Biblioteca...) en detriment d'altres polítiques de serveis personals, això sí, menys espectaculars.

També en el torn de precís i preguntes el regidor del PP, Joaquim de Trincheria, no va voler perdre l'oportunitat arran de la recent inauguració del flamant Eix Transversal per fer constar que aquest no ha arribat a Olot. *Em temo -va dir- que el brançal (túnel de Coll de Bracons) no serà la solució.* I la pregunta que es fan molts ciutadants és la següent: Per què es va optar per desviar-lo cap a Sant Hilari en contra de la voluntat de la majoria dels tècnics? Al servei de quina idea política es va optar per aquesta estratègia?

Albert Rubirola

Breu crònica d'un pregó

40°

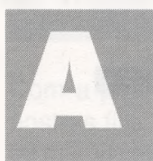
A rribada l'hora, em vaig afegir a la gentada que anava cap al firalet. Per fi el podem sentir a davant de l'ajuntament! -va dir algú a prop meu, amb un to d'ofensa perdonada. Poc després de les vuit, prou poc com per dir que va ser puntual, va sortir el pregoner que va engegar amb un clàssic "seré breu" - va dir. Tant de bo, vaig pensar esperançat. Acabats els compliments de ritual, "és per mi un honor...", "mai ho havia fet...", "estimats conciutadans...", "quan era petit...", ja hi som -vaig pensar - de seguida s'enganxen a explicar-te la vida. I tant que ho va fer, tant que quan va acabar ja s'havien esvaït tots els nostres somnis de brevetat. Es van sentir els primers bufets, la gent ens miràvem els uns als altres amb aires de "què hi farem", tot comentant la jugada amb els respectius veïns de pregó; al meu costat una noia jove amb posat de ja haver sortit de casa explicava a un senyora amb pinta de tieta que s'ha deixat les ulleres, què deien aquelles pancartes d'allà al davant. Quan ho va saber, va sentenciar: "Ai verge! N'hi ha que no estan mai contents". Mentrestant, el pregoner, ja havia acabat la seva autobiografia i estava a punt de proposar-nos una pregària. Sí, ho heu entès bé, una pregària. El salm responsorial, tècnicament es diu així, em sembla; era -un consell, si esteu drets, seieu- Us ho demanem Macias!!!!.

Una esgarrifança va recórrer la gentada. Al meu costat, un mirava enlaire mostrant vergonya aliena, un altre esverat va vessar cervesa sobre la tieta d'abans que el va mirar consternada, d'un tros enllà es va sentir algú que maliciosament deia: "No, si al final el beatificaran i tot". Al balcó, el vicepresident d'una institució nostrada, feia cara de pòquer i no tenir res. Per cert, algú va contestar? En aquest punt, el públic va entrar en una fase d'apatia i el xiuxiueig del personal va fer impossible sentir la part final del suara esmentat pregó - No! Que serratesc ha quedat això.

Finalment, com mana la tradició, alcalde i pregoner/ambaixador és van posar el mocador.

X.R

Un que va marxar amb ganes de pregonar-ho

Olot la festa Major es vertebrada en dues línies paral·leles: l'alcohol i la nit d'una banda i el gegants i el dia, de l'altra. Gairebé sembla que mútuament s'ignoren. No hi fa res. Ara per ara, l'invent funciona, no tant gràcies a una acció planificada com per un

estat d'eufòria passatger que sembla afectar sobretot els forasters. Si com diuen, aquell cap de setmana del 9-10 hi havia a Olot unes 80.000 persones vol dir que la festa té tirada més enllà de la pròpia comarca. Si això és bo o dolent ho sabrem d'aquí un parell d'anys. A Tàrrrega, on la Festa Major coincideix amb la Fira de teatre, van acabar canviant de sistema de requesta perquè la ciutat no estava preparada per absorbir tanta gent. L'alarma va saltar inesperadament un any i tot plegat va acabar a plantofades.

El gran capital de la festa és la gent d'Olot i el repte d'en Cañada és buscar l'equilibri necessari perquè aquest riu furibund que ve de fora no surti de mare. Pensar la festa de cara a la galeria és una argúcia oportunista per amagar la manca d'idees. I vendre Olot com la capital del mam i el mocador al coll pot fer acabar la gresca en un mal viure.

Repensar la festa vol dir preguntar-se què passa amb el Cós Iris, amb el tuf espectacular dels darrers pregons, amb els castells col·locats a deshora i sense respectar les normes d'una tradició que no és d'aquí però no per això menys estimable; s'ha de ser conseqüent amb la idea de centralitat respecte al nucli antic, amb la idea de tolerància, que no és un valor peremptori i circumstancial.

La gent de l'AOAPIX té una força bruta descomunal. Ells ho saben i la gent del carrer també. Potser per això podrien perdre el món de vista i acabar per pensar que la festa són ells. No sé si d'aquí uns anys cantarem *Uno de enero, dos de febrero...* o el *Riau, riau*, però la fallera basca, més que un intercanvi sembla una autocolonització. Han aconseguit una bona cosa: que l'ajuntament els reconeixi com un valor més de la festa local. En Cañada ha tingut més bon nas que en Ferrer i ha assumit els costos de l'estirada de corda i dels esports bascos. Això té un perill: que la festa es vagi fent a la seva mida. Personalment, estic per la via Xafarnat. Entrant a la comissió de festes, tot plegat seria molt més clar.

Xavier Rusalleda

CAFÉS CALLÍS
QUALITAT I SERVEI

Pare Antoni Soler, 4 - Tel. 26 08 91 - Olot

El conflicte de les subvencions

Arran de la dràstica reducció de l'ajut municipal destinat a les activitats esportives als centres escolars -amb el consegüent rebombori al si de les APAs- hem demanat l'opinió de dos destacats membres de l'oposició i d'un membre del col·lectiu de pares que parla a títol personal

Ajuntament i política esportiva

la legislatura municipal del 83-87, durant la qual CiU i la CUE vàrem fer un pacte de govern, la Comissió d'Esports va marcar unes idees bàsiques de treball, que resumeixo a continuació. Primer, teníem molt clar que, tot i no tenir competències

en aquest camp, l'Ajuntament havia d'intervenir en la mesura de les seves possibilitats per afavorir la cultura esportiva, l'educació i el lleure entre els escolars d'Olot.

Com que no teníem la bóta de Sant Ferriol, vàrem decidir concentrar els esforços a l'esport de base, escolar. Aquesta elecció la fèiem perquè ens semblava la que més ajudava la igualtat real dels nois. Vam seguir dues línies, una, les campanyes dins d'horari escolar de natació, atletisme i escacs (reestructurant una oferta que ja es feia a les escoles) amb la idea que, a través d'aquests esports de base, els nois i noies adquirissin les habilitats elementals per practicar la resta d'esports.

Recordo que el nostre projecte era que succeís un fenomen semblant al que havia passat amb la llengua catalana en aquell moment, que, començant des de petits, poguéssim arribar als 14 anys amb un domini natural d'aquesta llengua. L'altra línia d'actuació era fer funcionar al màxim de bé les competicions escolars dels esports amb més difusió, bàsquet, futbol i voleibol, com a activitats extraescolars. Escollíem aquesta línia també amb la idea que era la més igualitària, ja que creïem que els nois que tinguessin mitjans i/o una família interessada ja s'espavilarien a través dels clubs, però que n'hi havia un gruix important que si no

practicaven esports a través de l'escola no ho farien de cap manera i deixàvem als clubs la funció de màquina de tren. Aquest planteig compartit pel cap de la comissió, en Toni Macias i els altres tres regidors, en Pere Guitart, en Toni i jo mateix, em sembla encara vàlid i vigent.

Les idees de l'Eduard Arbós al davant de la comissió en les posteriors legislatures han trencat aquesta línia. Jo penso que s'equivoca en l'argument que ha repetit sense parar des de molt abans de pendre possessió: «la gent que jo coneixo i la meua família ja fan esport sense necessitat de tot això. Per què hem de fer activitats que ja funcionen per si soles?». Amb aquest planteig, es deixa a la cuneta un paquet de nois i noies (sobretot les noies) que, si no tenen una promoció pública en alguna línia, o no faran mai esport, o bé maljugaran a qualsevol cosa durant un temps i plegaran. El que passa en aquests moments és que l'Ajuntament actual està fins el coll de deutes i dèficit i té necessitat imperiosa de retallar per allà on sigui i l'Eduard Arbós interpreta que no passarà res retallant el que ell considera els luxes. El més terrible del cas és que, si no hagués estat per les associacions de pares, s'haurien acomplert les seves prediccions, no hagués passat res, perquè ningú no defensa aquests olotins, que no protestaran i que no faran mai esport base perquè no hi hauran tingut accés des d'un principi. Per això hi som els partits polítics d'esquerra, per defensar aquestes petites i importantíssimes igualtats. Val a dir que, per animar les associacions de pares, he de dir-los que ja han aconseguit una part dels seus objectius, retallar la retallada i, per tant, els animo perquè continuïn en aquest camí.

Albert Bramon i Vives

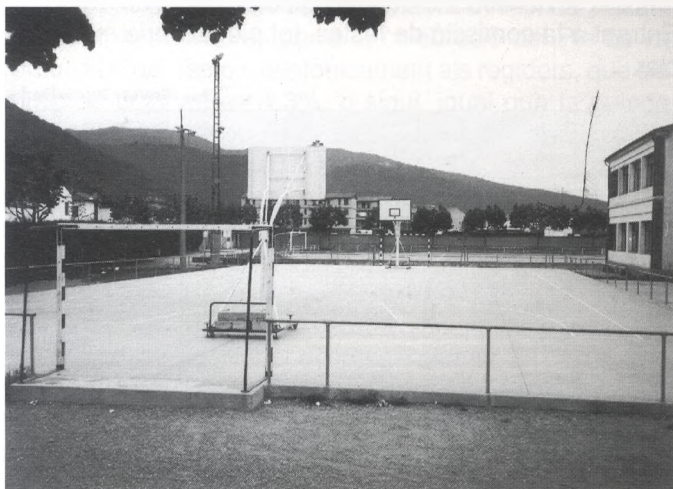
Cap del Grup del PSC a l'Ajuntament d'Olot

Les tisoires de la dreta només tallen les ales a la gent treballadora

durant la campanya electoral, CiU va proposar als olotins - amb notable èxit - seguir amb la mateixa política municipal. Es va comprometre a fer, sense augmentar gaire més els impostos, una nova biblioteca, una pista d'atletisme, a cobrir una pista

del pavelló, a millorar l'enjardinament, a cabar Can Joantes, etc. Cap d'ells no parlava de com es pagaria tot això. Els de l'Esquerra, en canvi, enlloc de centrar-nos en la dolça carta als Reis, vàrem optar - amb molt menys èxit - per

explicar als ciutadans que l'Ajuntament havia caigut en el col.lapse econòmic després d'uns anys d'inversions per sobre de les nostres possibilitats i per un excés d'endeutament, de personal i d'edificis. I que havia arribat l'hora de sanejar l'economia local i de reduir les inversions si es volien mantenir els serveis que l'Ajuntament dona als olotins, com ara l'esport escolar, les guarderies públiques, les activitats d'estiu, els casals, les activitats culturals, l'educació musical i plàstica, les edicions municipals...

Avui, malauradament, el temps ens ha donat la raó: Convergència no té diners per a les activitats esportives escolars. I d'acord amb el seu programa electoral, han decidit que cada família se les pagui. És la mateixa teràpia que s'aplica a les activitats d'estiu, a les guarderies municipals i a les escoles de plàstica i de música. I en vindran més. En canvi, sí que els sobren 15 milions de pessetes per afegir als 20 milions que ens costa manetnir l'enjardinament. I 60 milions per començar la nova biblioteca.

Aquestes retallades de partides i les noves inversions són degudes al fet que el Sr. Arbós és un inepte desinformat, com deia un regidor socialista el mes passat? No ho crec. És el resultat d'una política de dretes més preocupada per l'estètica urbana i els edificis que per la formació i el lleure dels nois i noies. I com és natural, aquesta política només perjudica a la gent treballadora que no pot pagar les activitats formatives dels seus fills però que tampoc no són al llinard dels qui tenen dret a ajuda. Les activitats d'estiu d'enguany en són el paradigma: funcionen molt bé però són tan cares que la mainada no s'hi pot apuntar.

Joan Barnadas i Puigferrer

Els últims de la llista

empe he pensat que l'accés a l'educació era un dret que teníem tots els individus i que el deure de totes les administracions (sobretot la local) era garantir que això fos possible, destinant part dels nostres impostos en aquest sentit.

Com a pare, aquest deure es multiplica perquè són els nostres fills /es qui més necessiten del nostre suport per tal que el seu aprenentatge sigui el més complet possible i esdevinguin persones madures, conscients i solidàries.

Per tot això, ara fa uns anys que col.laboro de forma activa a l'APA de l'escola on van els meus fills. A finals de juny, vam tenir a l'APA la que havia de ser l'última reunió del curs 94/95, però per desgràcia, el dia 7 de juliol tots els representants de les APAs vàrem ser convocats pel regidor d'esports, senyor Eduard Arbós i se'ns va comunicar la voluntat, per part de l'Ajuntament, de reduir de manera progressiva i total les ajudes que rebíem des de fa deu anys per finançar les campanyes esportives a l'escola, la qual cosa volia dir que uns 2.000 nens i nenes d'Olot deixarien de fer l'aprenentatge d'alguns esports, ni podrien aprendre a nedar, ni rebre cap lliçó d'escacs.

Immediatament, vàrem sol.licitar de tenir una entrevista amb el Sr. Pere Macias. La reunió va ser tan tensa com infructuosa. Aquella mateixa setmana, tots els partits polítics, exceptuant Convergència i Unió, varen presentar una moció al Ple de l'Ajuntament del dia 22 de juliol en favor de mantenir els ajuts a l'esport escolar. Aquesta moció fou rebutjada amb els únics vots en contra dels 11 regidors de CiU. Poc abans, en el mateix Ple, s'havia aprovat una despesa de 160 milions per construir una nova biblioteca, 30 milions més per millorar el Firal i moltes altres partides que ara no recordo. Està molt clar. Amb tantes despeses i tenint en compte que érem els últims, a l'Ajuntament ja no li quedaven els 4 miserables milions que costen aquestes campanyes esportives.

Voldria que tots aquests fets ens fessin reflexionar a tots plegats i veure quines han de ser les prioritats: les **ciutats** o els **ciutadans**.

De què serveix una biblioteca si els nens no tenen una formació que els faci veure el món meravellós de la lectura?

Per què volem un Firal tan maco si, potser, no el sabrem conservar?

Què és més important, tenir un ajuntament de disseny o que la Cultura sigui present en la vida de tots els nens i nenes, ciutadans i ciutadanes d'una societat que hem de fer que sigui lliure, tolerant i solidària.

Miquel Pérez Bueno
Membre d'una APA d'Olot

Com més petita és la nou, més fressa remou

En començar el mes de setembre ja s'ha acabat l'ensopiment estival i l'índex d'informacions torna a estar en alça. Les Festes del Tura a Olot i en especial el Cós Iris; un carril-bici que sesupera a si mateix pel que fa als riscos i els paranys; la notícia que Olot es podria inundar d'aquí a quatre segles; un Ajuntament que vol instaurar com a tradició anual l'elaboració d'una auditoria; el despreocupament de la Generalitat pels forats de Besalú, etc., són alguns dels fets que han estat seleccionats aquesta vegada.

Alguns d'ells potser no tenen gaire transcendència, però d'això no se'n pot fer gaire cas, si tenim en compte que com més petita és la nou, més fressa remou.

Aclariment

Primer de tot, voldria demanar disculpes a tots els afectats pel comentari titulat "Esports d'aventura" aparegut en aquestes mateixes pàgines ara farà un mes, on tot enumerant els obstacles que hom pot trobar al carril-bici d'Olot a Girona, recomanava al Consorci que el gestiona que augmentés el nombre d'entrebancs, atesa la gran acceptació i els beneficis que generen actualment els esports d'aventura.

I dic tot això perquè dues masies de la Vall d'en Bas hi han instal·lat unes tanques fetes amb somiers fixats al terra i trenats amb un cable d'acer, que ja han provocat esgarrinxades a més d'un agosarat ciclista.

Els propietaris de les cases de pagès justifiquen la instal·lació afirmant que serveix perquè el bestiar no se'ls escapi, però també podria ser que l'haguessin col·locat com a parany, tot preveient una nova font d'ingressos.

Waterworld olotí

Per tradició, els finals de segle són la data més escaient per preveure desgràcies apocalíptiques i cataclismes diversos: la fi del món, l'efecte hivernacle, el canvi climàtic i la vinguda de l'anticrist encapçalen el rànquing dels més esgarrifosos.

Olot no podia ser menys en aquest sentit, i ara els experts afirmen que un aiguat com el de l'any 1940 es pot repetir cada cinc-cents anys. Amb tot, malgrat que segons els entesos encara faltin quatre segles i mig per la mullena, l'Ajuntament de la ciutat ja pensa posar fil a l'agulla i reconstruir

els ponts de Colom i de les Mores, atès que la seva estructura seria incapaç d'afrontar una riuada com la de l'any 40.

Val la pena actuar amb previsió, ja que aquestes prediccions acostumen a tenir un marge d'error de cent anys i encara ens podria sorprendre l'aiguat l'any 2.340. I nosaltres sense estar preparats. Pel que fa als volcans, m'estimo més no pensar-hi!

El paradís dels auditors

El Consistori de Sant Joan les Fonts ha decidit fer una auditoria al final de cada exercici econòmic, per així conèixer amb exactitud la situació financera de les arques municipals, des del primer dia en què l'actual Ajuntament començà a dirigir la Corporació.

Tot i que no tenen la intenció que les noves auditories causin l'enrenou de la que hi va haver fa uns anys, i malgrat que l'Ajuntament disposi de gent prou qualificada per dur-la a terme, l'equip de govern considera imprescindible que l'estudi sigui elaborat per personal col·legiat aliè a l'Ajuntament, per així garantir-ne la imparcialitat.

Tenint en compte l'alt cost econòmic d'una auditoria -unes set-cents mil pessetes cadascuna aproximadament-, potser aquestes revelaran els diners que es podrien haver estalviat només portant de manera acurada els llibres de comptes.

Apa, quina carrossa!

D'acord amb l'actitud de protesta per les retallades pressupostàries que han patit, les associacions de pares d'alumnes (APA) de les cinc escoles públiques d'Olot, van participar al Cós Iris de les Festes del Tura.

A la carrossa en qüestió, s'hi podien veure dos taulers d'escacs, quatre pilotes i una piscina, tot plegat fent clara al·lusió a les restriccions a què s'han vist sotmesos.

Igual que l'altra carrossa de protesta -aquesta contra les proves nuclears a la Polinèsia francesa- la de les APAs feia més pena que goig, feta amb improvisació, precàriament i sense cap intenció de lluïment.

No sé si els que protestaven per Mururoa tenen excusa, però els de les Associacions de Pares podrien haver engrescat als seus fills per participar en la confecció d'una carrossa que, tot i ser de protesta, podria ser més treballada i bonica.

Si la canalla no pot fer esport, que facin carrosses, que també és una activitat saludable, cívica, i si hi ha premi, fins i tot competitiva.

No passa res

"Catalunya és un país normal" afirmava el Conseller de Cultura, Joan Guitart, en la conferència sobre els quinze anys d'autonomia.

Uns dies després, les inspeccions que el Departament de Cultura de la Generalitat ha fet al pont d'en Valentí de Montagut, conclouen que les darreres destrosses no han afectat la seva estructura i que tot plegat és correcte.

Per acabar-ho d'adobar, els tècnics dels

serveis geològics de la Generaliat han tret importància al forat que va aparèixer a Besalú, al·legant que un fet semblant difícilment es repetirà. Una de dues: o els de la Generalitat comencen a patir d'indiferència o apatia crònica, o bé realment no ha passat res de res, i nosaltres patim de psicosi veient problemes allà on no n'hi ha cap ni un.

El forat de Besalú.

El mercat de qualitat

L'Ajuntament d'Olot ha decidit restringir la concessió de parades de roba al mercat dels dilluns, al·legant un excés de parades del sector tèxtil, que pot fomentar la competència deslleial.

D'aquesta manera, es pretén estimular una major diversitat de productes, i només donaran llicències a aquells comerciants que venguin roba de màxima qualitat.

Desconec si els botiguers olotins s'han queixat d'aquesta suposada "competència deslleial", però si ha estat així i a més són imitats pels qui tenen fruiteries i verduleries, d'aquí a quatre dies el mercat d'Olot se'n pot anar en orris.

De totes maneres, pel que fa a la restricció de llicències, de la qual únicament se n'escaparan aquells qui

venguin roba de "màxima qualitat", cal dir que seria divertit veure com se les arreglen en una parada de mercat el senyor de Bennetton, Victorio & Luchino o Adolfo Domínguez, per posar un exemple...

Valia la pena esperar

A finals del mes passat va entrar en funcionament el centre reemissor de la Mare de Déu del Mont, permetent així que els termes municipals de Besalú, Tortellà, Sant Jaume de Llierca, Castellfollit de la Roca, Sant Joan les Fonts i la Canya puguin captar amb total nitidesa les televisions privades.

Els veïns d'aquestes poblacions, no cal dir-ho, estan d'enhorabona. A partir d'ara podran disfrutar d'inacabables sessions d'anuncis, programes on la morbositat n'és la protagonista indiscutible, i espais d'alt nivell cultural i formatiu, com "Mójate", "Galas de Tele-5", "Tinto de Verano" o el miniespai "La Noticia", a més de tastar noves experiències televisives com poden ser visualitzar un partit de futbol, o una pel·lícula pornogràfica codificats.

Jordi Serrat i Viñolas

Restaurant Cal Sastre
Placeta dels Balls, 6 Tel.
68 04 21
Santa Pau

Hotel Cal Sastre
Carrer de les Cases Noves, 1
Tel. 68 00 49
Santa Pau

Com més petita és la nou, més fressa remou

En començar el mes de setembre ja s'ha acabat l'ensopiment estival i l'índex d'informacions torna a estar en alça. Les Festes del Tura a Olot i en especial el Cós Iris; un carril-bici que sesupera a si mateix pel que fa als riscos i els paranys; la notícia que Olot es podria inundar d'aquí a quatre segles; un Ajuntament que vol instaurar com a tradició anual l'elaboració d'una auditoria; el despreocupament de la Generalitat pels forats de Besalú, etc., són alguns dels fets que han estat seleccionats aquesta vegada.

Alguns d'ells potser no tenen gaire transcendència, però d'això no se'n pot fer gaire cas, si tenim en compte que com més petita és la nou, més fressa remou.

Aclariment

Primer de tot, voldria demanar disculpes a tots els afectats pel comentari titulat "Esports d'aventura" aparegut en aquestes mateixes pàgines ara farà un mes, on tot enumerant els obstacles que hom pot trobar al carril-bici d'Olot a Girona, recomanava al Consorci que el gestiona que augmentés el nombre d'entrebancs, atesa la gran acceptació i els beneficis que generen actualment els esports d'aventura.

I dic tot això perquè dues masies de la Vall d'en Bas hi han instal·lat unes tanques fetes amb somiers fixats al terra i trenats amb un cable d'acer, que ja han provocat esgarrinxades a més d'un agosarat ciclista.

Els propietaris de les cases de pagès justifiquen la instal·lació afirmant que serveix perquè el bestiar no se'ls escapi, però també podria ser que l'haguessin col·locat com a parany, tot preveient una nova font d'ingressos.

Waterworld olotí

Per tradició, els finals de segle són la data més escaient per preveure desgràcies apocalíptiques i cataclismes diversos: la fi del món, l'efecte hivernacle, el canvi climàtic i la vinguda de l'anticrist encapçalen el rànquing dels més esgarrifosos.

Olot no podia ser menys en aquest sentit, i ara els experts afirmen que un aiguat com el de l'any 1940 es pot repetir cada cinc-cents anys. Amb tot, malgrat que segons els entesos encara faltin quatre segles i mig per la mullena, l'Ajuntament de la ciutat ja pensa posar fil a l'agulla i reconstruir

els ponts de Colom i de les Mores, atès que la seva estructura seria incapaç d'afrontar una riuada com la de l'any 40.

Val la pena actuar amb previsió, ja que aquestes prediccions acostumen a tenir un marge d'error de cent anys i encara ens podria sorprendre l'aiguat l'any 2.340. I nosaltres sense estar preparats. Pel que fa als volcans, m'estimo més no pensar-hi!

El paradís dels auditors

El Consistori de Sant Joan les Fonts ha decidit fer una auditoria al final de cada exercici econòmic, per així conèixer amb exactitud la situació financera de les arqués municipals, des del primer dia en què l'actual Ajuntament començà a dirigir la Corporació.

Tot i que no tenen la intenció que les noves auditories causin l'enrenou de la que hi va haver fa uns anys, i malgrat que l'Ajuntament disposi de gent prou qualificada per dur-la a terme, l'equip de govern considera imprescindible que l'estudi sigui elaborat per personal col·legiat aliè a l'Ajuntament, per així garantir-ne la imparcialitat.

Tenint en compte l'alt cost econòmic d'una auditoria -unes set-cents mil pessetes cadascuna aproximadament-, potser aquestes revelaran els diners que es podrien haver estalviat només portant de manera acurada els llibres de comptes.

Apa, quina carrossa!

D'acord amb l'actitud de protesta per les retallades pressupostàries que han patit, les associacions de pares d'alumnes (APA) de les cinc escoles públiques d'Olot, van participar al Cós Iris de les Festes del Tura.

A la carrossa en qüestió, s'hi podien veure dos taulers d'escacs, quatre pilotes i una piscina, tot plegat fent clara al·lusió a les restriccions a què s'han vist sotmesos.

Igual que l'altra carrossa de protesta -aquesta contra les proves nuclears a la Polinèsia francesa- la de les APAs feia més pena que goig, feta amb improvisació, precàriament i sense cap intenció de lluïment.

No sé si els que protestaven per Mururoa tenen excusa, però els de les Associacions de Pares podrien haver engrescat als seus fills per participar en la confecció d'una carrossa que, tot i ser de protesta, podria ser més treballada i bonica.

Si la canalla no pot fer esport, que facin carrosses, que també és una activitat saludable, cívica, i si hi ha premi, fins i tot competitiva.

No passa res

"Catalunya és un país normal" afirmava el Conseller de Cultura, Joan Guitart, en la conferència sobre els quinze anys d'autonomia.

Uns dies després, les inspeccions que el Departament de Cultura de la Generalitat ha fet al pont d'en Valentí de Montagut, conclouen que les darreres destrosses no han afectat la seva estructura i que tot plegat és correcte.

Per acabar-ho d'adobar, els tècnics dels

serveis geològics de la Generalitat han tret importància al forat que va aparèixer a Besalú, al·legant que un fet semblant difícilment es repetirà.

Una de dues: o els de la Generalitat comencen a patir d'indiferència o apatia crònica, o bé realment no ha passat res de res, i nosaltres patim de psicosis veient problemes allà on no n'hi ha cap ni un.

El forat de Besalú.

El mercat de qualitat

L'Ajuntament d'Olot ha decidit restringir la concessió de parades de roba al mercat dels dilluns, al·legant un excés de parades del sector tèxtil, que pot fomentar la competència deslleial.

D'aquesta manera, es pretén estimular una major diversitat de productes, i només donaran llicències a aquells comerciants que venguin roba de màxima qualitat.

Desconec si els botiguers olotins s'han queixat d'aquesta suposada "competència deslleial", però si ha estat així i a més són imitats pels qui tenen fruiteries i verduleries, d'aquí a quatre dies el mercat d'Olot se'n pot anar en orris.

De totes maneres, pel que fa a la restricció de llicències, de la qual únicament se n'escaparan aquells qui

venguin roba de "màxima qualitat", cal dir que seria divertit veure com se les arreglen en una parada de mercat el senyor de Bennetton, Victorio & Luchino o Adolfo Domínguez, per posar un exemple...

Valia la pena esperar

A finals del mes passat va entrar en funcionament el centre reemissor de la Mare de Déu del Mont, permetent així que els termes municipals de Besalú, Tortellà, Sant Jaume de Llierca, Castellfollit de la Roca, Sant Joan les Fonts i la Canya puguin captar amb total nitidesa les televisions privades.

Els veïns d'aquestes poblacions, no cal dir-ho, estan d'enhorabona. A partir d'ara podran disfrutar d'inacabables sessions d'anuncis, programes on la morbositat n'és la protagonista indiscutible, i espais d'alt nivell cultural i formatiu, com "Mójate", "Galas de Tele-5", "Tinto de Verano" o el miniespai "La Noticia", a més de tastar noves experiències televisives com poden ser visualitzar un partit de futbol, o una pel·lícula pornogràfica codificats.

Jordi Serrat i Vinolas

Restaurant Cal Sastre
Placeta dels Balls, 6 Tel.
68 04 21
Santa Pau

Hotel Cal Sastre
Carrer de les Cases Noves, 1
Tel. 68 00 49
Santa Pau

Fira de Sant Lluç: el punt crític

Ja fa uns quants anys que la Fira comercial, agrícola i ramadera de Sant Lluç es troba en una mena d'atzucac; ningú no sembla tenir clar quin ha de ser la seva funció ni quin ha de ser l'objecte d'exposició en el marc d'una fira que sempre fa valer la seva antiguitat per accentuar-ne el valor, a hores d'ara obsolet.

FÒRUM DE TEATRE

Les fires: de la tradició al segle XXI

activitat comercial, l'intercanvi de bens de consum, presenta en els nostres dies una gran varietat de formes. Des d'els mercats ambulants fins a la venda per correu, telèfon, televisió... i més recentment mitjançant la xarxa Internet, una multiplicitat

de formes ens permeten adquirir allò que necessitem o desitgem.

Ara bé, així com en la indústria un nou procés industrial per a la fabricació d'un producte deixa més rapidament obsolet l'antic procés de fabricació i aquest tendeix a desaparèixer, en l'activitat comercial l'aparició d'una nova forma de venda no ens suposa necessàriament la desaparició d'altres, i així, fàcilment coexisteixen en un mateix tipus i formes de comerç.

Les fires, juntament amb els mercats ambulants són una de les manifestacions comercials que tenen unes arrels més antigues i tanmateix es mantenen encara vigents malgrat l'aparició de noves formes comercials. Perquè aquesta pervivència de les fires?, com evolucionen?. Assagem de definir què és una fira. Una

fira és una modalitat d'intercanvi comercial que es dona en un lloc concret, sovint ben delimitat, en un període de temps curt, són poques les fires que duren més de 6 o 7 dies; en aquest lloc i aquests dies, es troben compradors i venedors per tal d'intercanviar productes, serveis i informació; la limitació de temps i de l'espai suposen necessàriament un cert nivell d'organització i coordinació. D'aquesta definició se'n dedueix que la fira és

probablement la modalitat d'intercanvi comercial que, exceptuant el mercat ambulant, menys requisits presenta: un lloc, (una plaça, un recinte) un període de temps curt (2,3 dies) i organització / coordinació. Aquests tres requisits suposen unes característiques molt específiques i concretes que no tenen les altres modalitats comercials i que expliquen la seva permanència i adaptació a diferents situacions i característiques de les ciutats i pobles on es celebren, i també la seva evolució.

El fet de que tota l'activitat es concentri en un lloc i definit en uns dies concrets, redueix sensiblement el cost i el temps que s'ha d'esmerçar tant en la compra de bens com en l'adquisició d'informació. Aquesta reducció de cost i temps no suposa la desaparició del contacte directe i personal, el "face-to-face" anglès, al contrari els intercanvis d'idees, d'informació... esdevenen fàcilment més intensos i més nombrosos gràcies a aquesta relació més directa i personal. La concentració, la singularitat, la intensitat de l'intercanvi esdevenen així, característiques pròpies de les fires.

Aquestes característiques ens poden ajudar a explicar la pervivència de fires en ciutats i localitats de llarga tradició firal. En algunes d'aquestes ciutats la manifestació firal actual té ja molt poc a veure amb les antigues fires de caràcter tradicional, en les que els principals productes responien a la producció i especialització ramadera i/o agrícola de la ciutat i del seu entorn, en d'altres el caràcter tradicional es manté encara amb característiques ja residuals però amb una forta resistència a desaparèixer.

Fira dels mulats a Olot a principis de segle.

Tradicionalment existeixen dos tipus de fires: les fires que presenten una gran diversitat de productes i serveis, és a dir, fires multisectorials que sovint reben el nom de "Fires de mostres", i les fires especialitzades dedicades a un sector o activitat concreta anomenades també "Salons monogràfics". La tendència actual sembla reforçar aquest segon tipus de fires, així cada vegada més les fires tenen un caràcter monogràfic sovint relacionat amb alguna de les especialitats concretes de la ciutat i/o regió on es celebra, i amb objectius clars de consolidació, enfortiment, difusió, etc., dels sectors concrets.

Una segona tendència actual de les fires és el de l'augment del seu àmbit d'influència. En aquest sentit, totes les fires es plantegen augmentar la diversitat de procedència tant dels seus visitants com dels seus expositors o venedors. Així les fires de caràcter més local es plantejen aconseguir una implantació regional o més gran i les fires regionals sovint tenen com a un dels objectius prioritaris l'atracció d'expositors o visitants procedents d'altres països. En aquest sentit les fires sectorials pel seu caràcter especialitzat aconseguen més fàcilment l'ampliació del seu àmbit d'influència. En definitiva es pot parlar d'una doble tendència: especialització i internacionalització.

Quines repercussions tenen les fires en les localitats on es celebren? Sembla indubtable el paper positiu que la celebració d'una fira té en una ciutat, d'una manera indiscutible reforça la funció de capitalitat en la seva regió. Però a la vegada en un moment en el que les ciutats estan definint quin és el paper que juguen i volen jugar en aquest món cada vegada més internacional, les fires, per la seva projecció, són una de les maneres en que la ciutat expressa quin és i quin vol que sigui aquest paper, i és a la vegada un instrument d'aquesta projecció.

Pilar Riera
filosofa

L'octubre a Olot

LTan bon punt comencen a caure les fulles, l'engrenatge de l'activitat es posa en funcionament, centenars de projectes encaren el seu futur. Milers de bons propòsits ens envaeixen a tots i a cadascun. Qui no es planteja que és el moment de començar a fer formació, anglès, català o informàtica, d'anar a gimnàs o d'apuntar-se al centre excursionista o a l'esplai, de buscar la primera feina o de millorar el lloc de treball? Que és el moment idoni de començar el desitjós règim, o de fer allò que sempre s'ha volgut fer i s'està convençut que ara es trobarà el temps per fer-ho. Que és el moment d'anar més al cinema o al teatre, o de quedar amb tota aquella gent que fa mesos que es vol veure, o d'anar a Portventura o a Barcelona de compres i a fer cultura. Hem carregat les piles durant les vacances, hem disfrutat de la Festa i és quan més ben disposats estem a fer el que faci falta.

Tan bon punt comencen a caure les fulles, la ciutat i la nostra comarca estan precioses, tots els colors la magnifiquen, resplandeix en un dia de sol i es daura en un dia de pluja, i admirant aquest paisatge és quan més ens

surt de dins, l'orgull aquell que ens fa dir «com Olot enlloc». Tan bon punt comencen a caure les fulles aquesta activitat que ens envaeix i la satisfacció de lluir el nostre entorn es tradueixen en un viure i mostrar L'OCTUBREA OLOT.

L'octubre, és la Fira, la Fira de Sant Lluç, la fira de tants anys de tradició, la fira del dibuix, la d'artesanía, l'agrícola, la ramadera, la comercial, la industrial. La que tots ens sentim tan nostra i la que volem tan important, que any rera any la pensem, la discutim, la disfrutem, la vivim i li anem cercant el model que en els nostres dies la faci símbol de referència. L'octubre és el Fòrum de Teatre, aquest espai de creació que valoren més a fora que no ho fem nosaltres des de dintre, però que ens permet submergir-nos en el món de l'espectacle i l'artístic, a través de la màgia del que ens sedueix, del que ens agrada, del que ens fa pensar, o del que no són ni capaços d'entendre.

L'octubre és el mes de les jornades, de les presentacions de llibres, de les inauguracions, de les millors exposicions i de la més variada gastronomia.

Probablement, l'octubre és el nostre mes i això no ho podem deixar escapar, no podem deixar escapar l'oportunitat més clara de projecció de la ciutat. No podem deixar ja per més enllà, treballar des de la globalitat, amb l'estratègia de sumar tots els recursos i els esforços que hi posem. No podem anar explicant que, en aquest mes, hi ha actes puntuals que engruixen una agenda, sinó que és des de la visió i el treball conjunt que l'hem de fer gran, gran de veritat.

Anna Plana

Regidora de Cultura

Hem preguntat a tres empreses de la comarca què opinen de la Fira :

1. Per què hi va ?
2. Un cop allà, què hi troba ?
3. Què creu que hauria de ser ?

Bellapart

1. Per donar-nos a conèixer i establir-nos més.
2. Segons l'àmbit de la fira. La d'Olot és molt localitzada.
3. L'any passat ja no hi vàrem anar perquè els beneficis no són prou alts pel preu que pagues. És una fira encarada al petit consumidor i això a nosaltres no ens interessa gaire.

Anònim

1. La majoria dels nostres clients són de la comarca i ens interessa com a referència. Així demostrem que hi som.
2. Donem continuïtat als nostres clients i donem a conèixer els nous productes.
3. Creiem que hauria de ser molt diferent. Està molt mal organitzada. És un aparador, no una fira. A nosaltres, tenir al costat un senyor que talla pastanagues, o bé, un lloc sense ningú amb alguna cosa exposada, no ens fa cap bé, penseu que hi ha fires en què està prohibit vendre. Es perd l'esperit de fira. Una fira és per veure gent i contactar amb clients. Això ve dels preus que fan que només ho amortitzin els qui directament venen. Aguantem perquè som una empresa de serveis, malgrat la poca rendibilitat que té en relació a l'esforç econòmic que representa. La solució, potser, és demanar una subvenció, bé que se'n demanen per altres coses. I no som només nosaltres que opinem així, molts dels nostres clients també ho pensen. **Collmalivern**

1. Perquè som d'Olot i s'ha de col.laborar.
2. Per nosaltres no ha sigut mai bona per a la venda, aquest any ja no hi anem.

On som? Cap on anem?

quelles transaccions comercials acabades en molts casos en intercanvis d'espècies, aquells ramats de bestiar que baixant de la muntanya s'atansaven a la plana cap a les diferents fires, conduïts pels marxants de l'època, formen ja part de la història, d'una

història ben recent que els nostres avis ens expliquen, fins i tot, amb enyorança.

De ben segur que avui, en aquest 1995, trobarem una fira renovada, però encara més, una fira amb voluntat de renovar-se. Comencem una nova etapa, sense oblidar els moments d'eufòria, d'èxit i d'expansió que han marcat la seva trajectòria; però ara volem, a més a més:

-Una fira més activa: volem trobar-hi el dinamisme de tota una comarca.

-Una fira més lligada a la ciutat: el cor de la ciutat ha de ser el batec de la fira.

-Una fira pròpia, amb personalitat, implicant-hi el nostre comerç, la nostra cultura, el nostre art, la nostra gastronomia.

Enguany trobarem ja una pinzellada d'aquests objectius el dimecres 18, Sant Lluç, on els orígens s'agermanen i la fira del dibuix i el mercat del bestiar s'ubiquen en el cor de la ciutat, juntament amb la maquinària agrícola i el Fòrum de teatre. Tot plegat, embolcallat per les diferents exposicions artístiques a les galeries de la ciutat.

Art, cultura, comerç, ramaderia

i Fòrum es mostren sota un mateix missatge: **L'octubre a Olot.**

De cara al cap de setmana, la fira obre les seves portes recollint les premisses del que volem per a la nostra fira. Un nou pavelló de comerç sorgeix amb l'esperança que aquest sector hi trobi un espai propi on, acompanyat de desfilades de moda, pugui presentar les darreres novetats.

El saló de Turic es reafirma com un saló important, ja que és un intercanvi de turisme entre mar i muntanya.

El pavelló multisectorial i d'espais exterior es consolida com a eix fonamental.

Introduïm amb més empena el sector dels vehicles i apostem per un sector agropecuari amb caràcter docent i divulgatiu del que fan i del que tenen els nostres ramaders i pagesos de la comarca.

Tot plegat és un exponent clar de la dinàmica de la ciutat i de la comarca, i una voluntat de fer país des de casa, aprofitant el que tenim, el que som i el que sabem fer.

Olot, capital d'una Garrotxa viva, us invita a la **fira de Sant Lluç.**

Sigueu-hi benvinguts!

El Firal d'Olot per Sant Lluç a principis de segle.

Eudald Morera Salis

Regidor de Comerç i Fires

El Saló Monogràfic d'Art d'Olot (SMAO)

Un apunt de sociologia de l'art

L'any 1992, en plena «ressaca» olímpica, i amb la incertesa que porta l'adveniment d'una nova crisi econòmica, començà la curta vida dels Salons Monogràfics d'Art a Olot. Les coses no són mai en va i el cas del SMAO ens farà de mostra.

Naixent entre la pressa (calia donar motius d'optimisme i esperança per una època que s'esperava dura) i la necessitat. En el fons de la qüestió hi ha en joc el futur de les fires de mostres de ciutats petites com Olot. La recepta dels facultatius: especialització. La resposta del pacient: mostrar la cara neta.

L'organització ràpida per no dir altra cosa. Entre l'Ajuntament, el Patronat d'Activitats Econòmiques, el Centre d'Iniciatives Turístiques i Firolot s'opta per encarregar la gestió dels «nous nats» a una empresa de manegement amb currículum (tres anys a «Fira de Girona» a càrrec de la Direcció Comercial).

El projecte com un cel de tardor: a voltes clar i lluminós, a voltes ple de bromes. Això sí, amb un màxim comú denominador: aprofitar la tradició artística olotina (sembla aquesta una obsessió del dretà govern municipal). En resum «enginyeria cultural» sense contemplacions. Per desgràcia no estem parlant d'una opinió, sinó d'una realitat. Segons el gerent del SMAO, un Saló Monogràfic és per definició una mostra sectorial de mercat. Quan això va d'art, i seguint exemples estrangers (com en tot) s'ha

d'incloure «tot el mercat de l'art», i volem dir: artistes, marxants i galeristes; com també proveïdors (teles, pintures, marcs...) i distribuïdors (gravats, art gràfic, fotografia decorativa...).

Un monogràfic no pot ser només una mostra comarcal i ha de tendir a incorporar empreses nacionals (estatal) i estrangeres. En l'art, sota el concepte d'empresa, tant hi entra l'artista com el fabricant de colors, per posar un exemple. Segons sembla la gerència del SMAO es va concedir un termini de tres anys per veure la viabilitat del projecte. En vista del resultat, hem d'entendre que aquesta idea no va casar amb la Fira d'Olot. Però, tal i com són les coses a casa nostra, també podem pensar que va ser l'organització qui va tallar el crèdit de confiança a aquesta proposta. De tot n'hi ha part, i falta el temps per fer-nos veure més condicionants que ni tan sols sospitem.

Per qui vulgui entendre que en aquest article es parla de política, un no rotund. De nou, per desgràcia, aquest no és un afer polític, simplement una qüestió d'estat: de com són crònicament portades les coses. És més correcte enfocar-ho com un apunt pràctic de Sociologia de l'art.

SMAO, en la seva història va entrar en contradicció amb la Fira del dibuix. No va aglutinar els galeristes locals (i no per

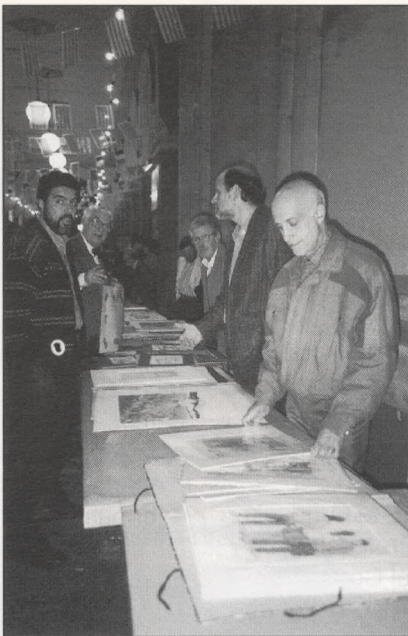
falta d'intents). No va aconseguir el suport de cap institució privada de l'entorn de l'art (perquè a Olot no n'hi ha), ni pública (ja que deuen ser els mateixos). La suma de tot es va traduir en una manca de suport per part de la premsa. Aquesta, que és un bon indicador de fluxos i no va saber situar SMAO. La premsa comarcal ja se sent còmoda amb la Fira del dibuix i el que representa; i per la provincial és un projecte forà i (sobretot si té un cert pes) ha de mostrar que al darrera hi ha coixí. SMAO només va recollir crítiques i per ser més precisos hauríem d'anomenar «carbasses».

Ja hem apuntat l'escassa difusió del projecte i ara afegim la presència de múltiples criteris apriori en contra. La causa (en opinió del qui escriu) l'hem d'anar a buscar en una manca d'enteniment pràctic de les modernes concepcions de l'art (alerta! modernes reculant un segle).

Tenim un mercat que sobrevalora l'artesania i desconeix l'art, i d'això en volen fer bandera. Ens hi trobem bé perquè no cal oblidar que són molts els olotins que fan quadres (obra i gràcia de la difusió de tècniques que han promogut els tallers de sants).

Això vol dir que tenim, conscientment o inconscientment (en la majoria dels casos) unes estructures de gust fetes.

Al criteri de gust s'hi suma un model d'artista: que per explicar-ho, cal pensar més amb el model del renaixement italià que en l'actual: l'artista és primer de tot un bon artesà capaç de portar el seu taller de producció amb destresa menestral i després, és un bon difusor dels seus productes. Aquest sistema no acaba de comprendre el concepte de galeria que té el seu fonament en el naixement del món

Fira del dibuix a les voltes de la Pl. Clarà.

burgès a l'aixopluc dels «Boulevards» de les grans ciutats.

En aquest moment l'art és patrimoni nacional i patrimoni del mercat.

L'artista és un creador independent de productes que ja no necessita el mecenes, sinó el mercat.

A casa nostra l'artista té un mercat nominal, o sinó es troba ben enquadrat dins una escola concreta, i la creativitat innecesària i comprometedora cara el públic.

El projecte del SMAO obre maliances però també esperances.

Me ve a la memòria quan s'intenta treballar amb el mercat de l'art que ja els avantguardistes tenien obsessió per enfontrar aquest problema; no en va, tots consideraven que la vella Europa havia d'agafar d'exemple el model americà. Un mercat obert no és vendre més, sinó vendre diferent. El somni americà és el mercat

lliure, sense privilegis ni prebendes, però la realitat és més complexa (inclús allà).

El que ha passat amb SMAO és l'expressió d'una manera de viure a l'antiga. Davant de comportaments d'aquest tipus, el concepte de competència (estar per les coses) és utopia. Des del SMAO no s'ha pogut entendre la manca de participació jove (entre els artistes que busquen obrir-se mercat) i l'actitud d'un públic que només ha mirat «el compte de la vella» de Fiolot en escandalitzar-se d'uns números vermells de «posada en marxa».

En conclusió, el mercat de l'art té expectatives curtes: gana pels creatius i èxit pels qui copien.

Nosaltres intentem reservar-nos l'ús d'adjectius com ...

Jordi Rovira

JOAN PRAT
MARXANT D'ART

GALERIA

St. Esteve, 7 - 17800 Olot (Girona)
Tel. 26 71 16/908 - 93 61 07

ÀLEX NOGUÉ

"KARIYANGWE"
(obra sobre paper)

DEL 7 AL 23 D'OCTUBRE, 1995

HORARIS D'EXPOSICIÓ: TARDES DE 5 A 9H.
FIRES DE SANT LLUC OBERT TOT EL DIA

Laboratori Polivalent de la Garrotxa deu anys d'existència

E

l Laboratori Polivalent de la Garrotxa és una empresa pública fundada l'any 1985 gràcies a l'acord assolit entre el Consell Comarcal, les cooperatives agràries de la comarca i l'Institut de Formació Professional de la Garrotxa.

El seu funcionament es va articular per mitjà de la Fundació Pública per al Foment dels Ensenyaments Professionals i Agraris de la Garrotxa, estretament lligada al Consell Comarcal, que és qui tutela la gestió financera de l'entitat. La comissió gestora de la Fundació Pública és qui aprova els pressupostos anuals de l'organisme.

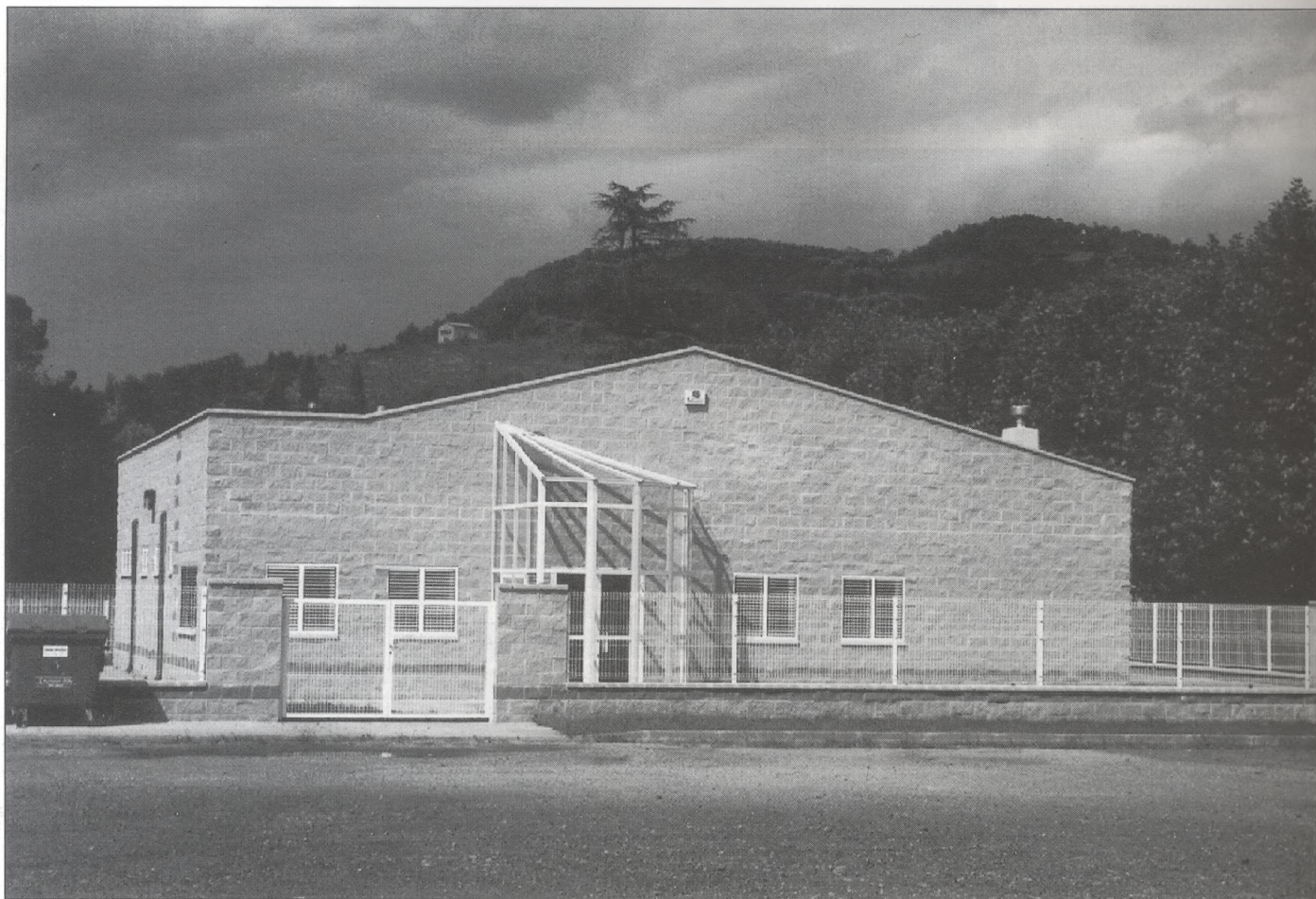
Els estatuts fundacionals determinen que el Laboratori ha de tenir uns pressupostos equilibrats, cosa que obliga a l'autofinançament pràcticament total. Per això, des del primer moment es plantejaren les seves activitats des d'un doble vessant: d'un costat, oferir serveis a l'empresa privada, i, de l'altra, atendre les demandes analítiques de la mateixa Administració.

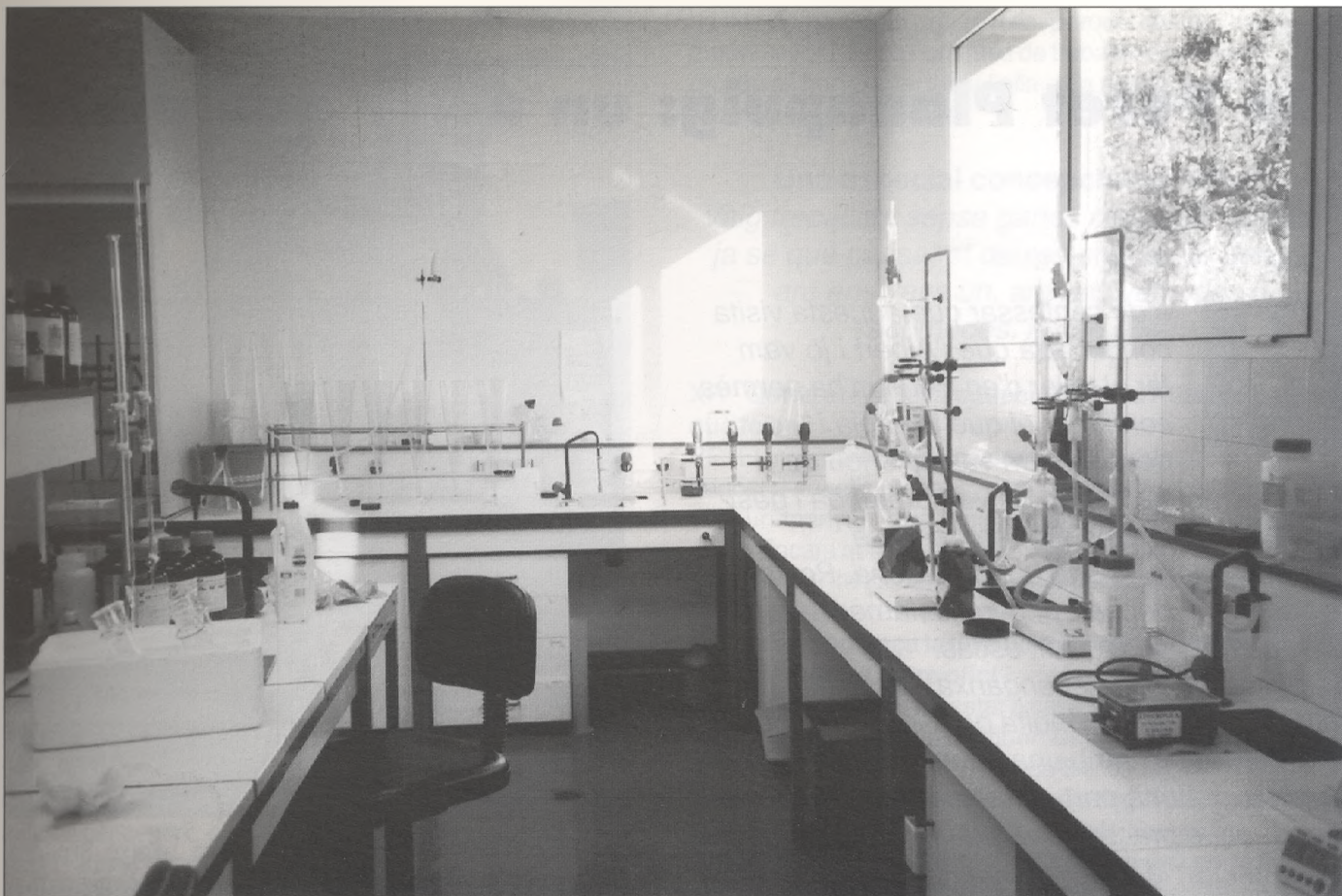
Físicament el Laboratori estava instal·lat, des de la seva fundació, en uns locals cedits per l'Institut de Formació Professional, i fa uns dos anys es va inaugurar un nou edifici

per acollir-ne les instal·lacions, al costat d'aquesta escola. Aquest nou edifici ha suposat un importat salt endavant pel reconeixement i homologació del Laboratori en els diferents camps en els quals té activitat. La seva construcció s'ha plantejat d'acord amb els requeriments de la normativa desplegada per la Unió Europea. En els últims temps s'han dut a terme importants esforços per adaptar el funcionament i les pràctiques de treball als requeriments i obligacions de les Bones Pràctiques de Laboratori (BPL).

Els camps d'actuació que abraça actualment el Laboratori són múltiples, i així està reconegut pel Departament d'Agricultura Ramaderia i Pesca (DARP), per la Conselleria de Sanitat i Seguretat Social i és establiment tècnic auxiliar de la Junta de Sanejament de Catalunya.

El seu responsable, Francesc Canalias, continua explicant que originàriament el Laboratori es va constituir per realitzar anàlisis de terres, farratges i pinsos per poder ajudar al desenvolupament i millora de les explotacions agràries i ramaderes de la comarca, amb l'estudi de les necessitats d'adobament i millores en la producció del camp, d'una banda, i millora de l'alimentació i de la productivitat animal, de l'altra.

Posteriorment, les necessitats de control i millores en la qualitat de les aigües de consum han fet que es desenvolupessin les tècniques necessàries per al seu estudi. Aquest servei és utilitzat tant per les indústries alimentàries com per particulars que necessitin conèixer la qualitat de les aigües per al seu proveïment.

El fet que el pagament de la llet es faci segons la seva qualitat, per exigència de les indústries làcties en els últims anys, crea la necessitat de controlar-ne la qualitat i intentar de millorar-la. Això va fer que el Laboratori donés prioritat a aquest sector i desenvolupés les tècniques necessàries per a la realització d'aquestes tasques. En aquest apartat s'assolí un èxit significatiu i un bon prestigi - explica el seu responsable - la qual cosa va fer que es presentés la candidatura d'Olot com a seu per a la construcció del Laboratori Interprofessional LLeiter de Catalunya. La construcció d'aquest organisme a Cabriels (Barcelona) va fer que el Laboratori perdés una part important dels seus clients, tot i que es segueixen prestant serveis en aquesta línia.

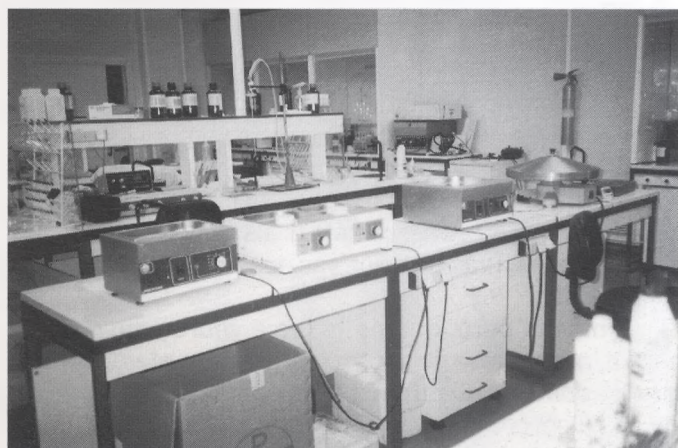
En Francesc Canalias comenta que la pèrdua d'aquest mercat va obligar al centre a fer una reconversió. Aquesta es produí, bàsicament, amb l'obertura de la secció de medi ambient, fonamentalment centrada en el control dels abocaments industrials, de les plantes depuradores de la comarca i de l'abocador de residus sòlids. El desenvolupament d'aquesta àrea d'activitat ha donat lloc a la seva ampliació amb l'assessorament a la indústria i empreses del servei.

Una altra activitat que el Laboratori realitza des de fa temps és l'assessorament a la indústria local, fonamentalment l'agroalimentària, tant controlant la producció com els

productes ja acabats. Aquesta és una línia amb perspectives de futur.

Finalment, en Francesc Canalias remarca que el Laboratori Polivalent de la Garrotxa, des de la seva fundació, ha volgut tenir, dins les seves possibilitats, un lligam clar amb la investigació. Per les seves instal·lacions han passat tot un seguit de becaris i universitaris per desenvolupar treballs de temes molt diferents. A tall d'exemple es poden citar els següents treballs realitzats: estudi de productivitat i ensitjat de diferents cereals d'hivern, de productivitat i ensitjat de blat de moro, estudi del fesol de Santa Pau, estudi de les característiques del fajol, estudi sobre el quallat de la llet amb herba col per l'elaboració de formatges, sobre la qualitat biològica de les aigües del Fluvià, estudi sobre les característiques de la ceba de Figueres...

Albert Rubirola

En Peret Planapuig: un actor que pinta

H

e de confessar que aquesta visita concertada que l'Albert i jo vam fer al taller d'en Peret m'ha permès confirmar el que ja sabia i descobrir un vessant nou de

l'ànima d'aquest home de veu profunda i gest convulsiu. M'estimo en Peret perquè essencialment és una bona persona. Potser no té cap mèrit, pensareu, però justament avui és un material que va molt escàs.

La pintura d'en Peret enganxa. Això ho sap tothom, però el que molta gent ignora és que és un pintor atípic, amb una abundantíssima producció -bona part de la qual no coneix ningú-, que practica una gran profusió d'estils i que, malgrat la seva "popularitat" no ha fet més de cinc exposicions al llarg de la seva vida, ni ha fet cap llibre, ni catàlegs de luxe, ni s'ha venut mai per res. Ven els quadres justos per viure i això li ha permès servir la seva llibertat.

L'estudi d'en Peret és com un gran magatzem de quadres i en el racó més petit hi té plantat el cavallet sota una bombeta de 60, l'única llum que li fa companyia. Ha anat ben just de trobar una cadira i encara més d'ubicar-la.

Volia començar pel dret, recurrent als tòpics: la solteria, la nocturnitat, la tertúlia amb els amics, el got de vi als Canaris, però com veureu, en Peret és poc donat a travessar la llinda de les intimitats. Li agrada parlar de pintura, no pas d'ell.

El gust per la llibertat

XR -Parlem de la teva solteria. Ets un home solter, noctàmbul, que t'agrada la relació amical...

PP -Això costa una mica d'explicar. No és pas que no hagi tingut ocasions, ni que, com tothom, no hagi tingut aquelles coses del "potser serà, potser no serà, però que no ha sigut mai", possiblement perquè he estat envoltat d'una família que ens hem avingut molt, hem viscut sempre junts i ens hem anat fent grans, i uns s'han casat, han tingut fills, aquells fills han tingut filles i sempre m'he vist envoltat de tots i no m'ha faltat mai ni la camisa neta ni els calçotets...! És clar, no te n'adones, i vas passant, vas passant... I quan hi caus ja ha passat!

XR - Vols dir, però, que no té res a veure amb un cert neguit, amb la teva condició d'artista. Ho plantejo més que res com una qüestió d'independència-dependència.

PP - A mi em costa molt una cosa de fer-la cada dia, i això

cada mes, i això, vindrà el final d'any que... d'això. Si penso que demà al matí m'aixecaré i faré això... uns pagesos que vaig veure un dia o uns apunts del mercat del dilluns, que en faig molts,... No n'he fet mai cap! Mai més no he fet un pagès, ni viure a pagès he fet. Doncs, he fet una altra cosa, com unes bruixes, una dona amb un paraigües, uns apunts amb unes certes coses...Meditar, fer i pensar i després l'endemà fer exactament el que he pensat... Mai. El fet de no pensar en el demà ha estat una cosa que m'ha agradat sempre. Si hagués pensat en el demà com gent de la meua generació que avui dia tenen un compte corrent al banc, no vull pas dir que jo hi tingui números vermells, però és allò d'anar fent.

XR- N'has fet gairebé una qüestió de vida d'aquesta independència, d'aquest voler anar per lliure.

PP -M'he trobat més jo mateix. M'estimo més això que no pas haver d'anar a treballar. Com si em venen a trobar i em diuen: Escolta Peret, com que estic de baixa, vols dir que no hauríem pas d'anar a esmorzar o a berenar a l'Hostal del Sol, ara. Tenint una feina que fent garric-garrac ja tinc la indústria tancada i no he de donar cap explicació a ningú, doncs a berenar! Tant és que vagi aquí, allà o que vagi més amunt. Sempre tinc feina per tres o quatre dies per endavant. Si vull complir només coses de discutir o d'enraonar, si mai necessites alguna cosa ...N'hi ha que ja, ui, ui, ui, ja estaran quatre dies pensant, només que sigui un dibuixet d'una portada. Tant me fot lo que faci o lo que pugui guanyar fent un quadre o fent-ne dos. Tant me fot, m'estimo més un encàrrec o coses que no...com a l'Orfeo que m'havia passat mitja vida fent teatre. Ara no està de moda. Sembla que torna a venir una sèrie de d'allò... però les motos, els cotxes, aquest benestar que ha tingut la gent... que si la platja, que si l'apartament. Mai. Ningú no hi pensava en la joventut. A Roses no hi havia estat mai jo, ni he tingut moto... Nosaltres fèiem decorats, dies i dies, i posant llums, inventant-nos

coses de cartró per fer focus i coses que ara no pots fer perquè hi ha algú que en sap més que tu. Ei! T'installo això, adéu, ja ens veurem demà passat. Ningú no disfruta gaire del neguit de fer coses... Ara tot són presses.

XR- Aquesta manera de ser que és molt particular en el teu cas no sé si té res a veure amb una certa simpatia cap a l'anarquisme...

PP -Bé, això també **passa** una mica. Ho he estat quasi tota la meva joventut. Ja que llavors quan parlo seriosament m'agrada parlar de coses anàrquiques o de principis importants de les coses que passen. Però ara ja hi ha un vuitanta per cent de coses que no les veig realitzables. Ha marxat aquella cosa que veies possible. De vegades tinc somnis que arribo més enllà que un altre. Com quan venen els Jocs Olímpics, que diuen que un ha saltat set metres i pico, i jo somiant, no una vegada, sinó tres-centes... Set metres i pico? Si només fent així amb una cama, no faig set metres, sinó que en faig vint-i-set! Jo els faig, somiant, ... Això passava perquè havíem llegit moltes coses de grans pensadors.

XR -Però a la teva joventut com es concretava això, et consideres un idealista?

PP -No sé com dir-t'ho, això d'un idealista. És molt difícil perquè després, de vegades, pots caure en temptacions sense voler, així com un capellà pot tenir temptacions de la carn, que no hauria pas de fer-ho, també quan volen saber el que penses o sembla que vols lluitar, i tot d'un plegat, diuen mira, podríem fer això o allò i tu els dius, ja en parlarem... Potser perquè vam viure en uns moments que, de gent ja n'hi va haver de valenta a l'anonimat que es reunien i pensaven alguna cosa prou efectiva en aquells moments que hi havia aquelles dictadures tan fortes. Amb això vàrem quedar una mica acollonits, perquè no hi havia casa que no hi haguessin mort un pare o un tiet, o un germà o un veí, això com a mínim. Costava molt de ser un lluitador de jugar-se, no una vida, ni que fos una mà. Després, d'uns anys cap aquí, aquestes coses que s'han anat veient són molt diferents. Però això que et dic dels nostres principis, que si volies llegir un llibre de Nietzsche o d'un pensador d'aquests que tenien aquest caràcter que ens agradava, l'havies de llegir com si fos una novel·la de sexe d'aquella època, on hi havia una minyona que ensenyava una lligacama. M'havia agradat molt però no havia pogut demostrar-ho. Ara quan vosaltres feu coses d'aquestes m'agrada perquè ho entenc i són d'aquelles coses que potser nosaltres no havíem estat uns lluitadors forts, perquè aquella època per fer-ho no només havies de ser un lluitador, sinó que els

havies de portar de dos rovells, perquè també t'havies de preparar per fer una hora més de treballar o per anar a robar un nap a l'hort per fer bullir l'olla... La nostra joventut va ser una mica empenyadora.

Una especial concepció de l'ofici

Vaig treballant sense ganes d'agradar, perquè ja sé què passa; et deixes engrescar perquè ara ens vens un, ara ens vens dos i t'acomodes. A can pixa!

XR - Quina era la teva situació de jove? Els teus pares què feien?

PP -El meu pare tenia una perruqueria, sempre va tenir un negoci d'aquells d'abans, com un sabater, com un fuster, com un manyà... que tenies una porta oberta i la feina a casa. Encara que tinguessis un negoci particular, era només per guanyar-te la vida. Gràcies a les hores es van fer els primers pisos.

XR - Quan comença la teva història com a pintor? Abans havies fet algun altre ofici?

PP - Bé, jo abans havia estat a casa amb el meu pare. Vaig acabar la carrera de perruquer. Déu n'hi do. Sent campió provincial! Anàvem a l'Escola de Belles Arts amb en Jordi Farjas, en Soler, en Garralda i havia tingut de professor en Domenge, que per mi va ser un dels homes que em va influenciar més a l'hora d'aprendre amb una certa facilitat la idea de fer un dibuix sense gaires enfarfecis. Res d'aquells dibuixos que diuen *aquest nen hi ha estat dues hores*. Si hi pots estar dos minuts pot ser més important que aquell que hi ha estat dues hores amb aquest tipus de feina. Després, més cap aquí, en la -diem-ne- la meva maduresa, l'home més important va ser en Ramon Barnadas, que no sé si era millor que els altres a la seva època, com en Soler-Jorba, en Pujol pintor, tota aquesta gent m'havia influït en coses, però en Barnadas com a generós, com a gent d'ofici; la majoria de gent també havien tingut com a mestres eren uns egoistes. Un que aprenguéssis o que veiés que tenia una petita cosa que poguessis trepitjar-lo, quasi et deien que et dediquessis a una altra cosa que per aquella no servies. Un despreci dels professors cap a la mainada que marginaven, però mai als dolents, sinó als punters de cada classe que els hi feien nosa; tot i no ser com ara que hi han hagut temporades molt bones per gent que s'ha dedicat a coses d'art. S'ha venut molt. N'ha venut el que en sap, el que no

en sap, el que s'hi dedica, el que no, el dominguero, el que s'hi dedica tot el dia, el que en fa un de tant en tant, o el que feia la fotografia més maca que els altres també l'hi emmarcaven. S'han passat uns temps molt bons per vendre, però de fer coses..., n'hi ha que han venut molt... però només fan el que saben fer.

XR -I aquesta entrada en el món de la pintura?

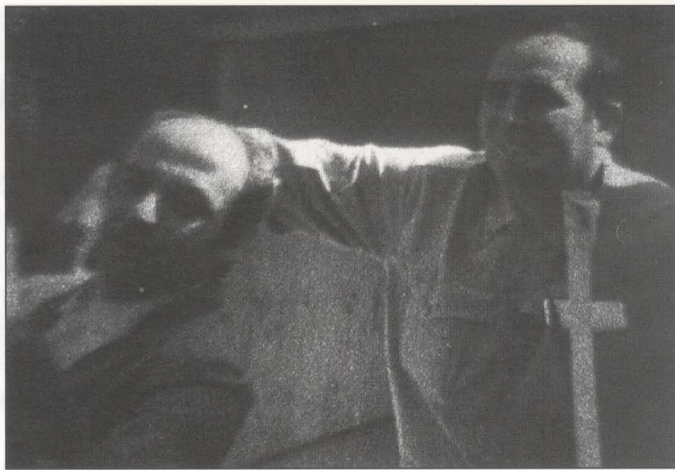
PP -Nosaltres teníem la perruqueria aquí baix. Et parlo de fa vint-i-vuit o trenta anys que el meu pare va morir que jo ja en feia cinc o sis que només m'hi dedicava jo a la perruqueria. Però ja quan tenia la barberia el meu pare, haguessis vist les parets totes plenes de quadres, on hi venia en Pujol, en Barnadas, l'Aulí, en Puigbó, en Comelles... era com un punt de reunió.

Fèiem com unes tertúlies, i el meu pare em deia: amb quina gent vas! Perquè tots aquests que et dic eren més grans que jo, ara ja tots són morts, però ja teníem uns altres ideals. Quan parlàvem de política dèiem com s'acabarà això, això és a can pixa... Sempre havia fet alguna cosa, però si com aquell que diu els que s'hi guanyaven la vida eren molt pocs. A can Gussinyer tenien una fleca, el més tronat que hi havia aquí a Olot era el pobre Pujol que es va casar i un veí li havia de mantenir el nen i l'altra veïna li havia de mantenir la nena. Qui no havia de mantenir la dona, havia de mantenir els fills. Si en aquells moment els teus mestres ja no guanyaven ni cinc cèntims, ara compte. No era com ara que et pots guanyar la vida fent de pintor. Exceptuant-ne quatre, abans ningú no es podia guanyar la vida pintant. Ara se'n poden guanyar o hi ha més maneres. Pensa que abans només hi havia a ca l'Armengol per exposar, una sala petita no pas més gran que aquest taller.

X.R. - Era l'única sala que hi havia...

P.P. L'única. Més tard van fer la sala Vayreda allà mateix a l'escola, però no hi feien exposicions de venda...Era diferent.

Parlen dels bohemis, però clar quasi tots els bohemis eren de casa bona. Sense ser res, si aquí no podies viure, a París encara menys. Fa com ara, el que servia el feien estudiar, un era metge, l'altre advocat, el que no servia per res el feien capellà. Com que no hi havia pas suspensos, aquests se'n sortien tots, podies anar a Barcelona o el podien posar a Batet. I el bohemí, el més burro, feia de pintor. I encara ara. És la cosa més fàcil. Aquí no hi ha pas cap carrera, no pots matar ningú si no saps fer anar un bisturí.

Res. Tant pots fer una tela en blanc, una ratllada amb un llapis... i et pots fer un catàleg amb un Diputat de Cortes que et digui "aquest home és un artista, valga'm Déu, ha fet exposicions a París i a Nova York, la seva obra és coneguda en el món enter". Això ho diu un "diputat"!

Ara, amb tres-centes mil peles, o amb cent, pots anar aquí a Can Moli que et facin un catàleg ben parit i demanes a un amic teu, no d'aquests que es troben en-

tre gent inquieta, pots anar amb el jutge d'aquí a Olot, que potser no ha vist mai cap quadre, però basta que sigui el "juez" i que digui Sí, aquest noi, quina categoria amb el llapis a la mà..." Doncs, fas un catàleg i ja ets artista. Encara ara en el carnet d'identitat no t'ho posen això, però és que fins ara deien "artista-pintor".

Así usted es artista? Sí... Bueno, soy artista...pinto. Ja ho veus, era gairebé una carrera que amb cent mil peles la pots acabar. Tant és, tant és que cardis una cosa aixís en blanc, mentre facis creure que això és fruit d'una sensibilitat i que no ho podria fer mai ningú, i si a sobre fan un catàleg, una cosa ben maca, ja ho crec que sí que pots ser artista.

XR .- Penses que és més un ofici això de pintar?

PP .- Això no havia sigut mai un ofici, ara ho és. Hi ha una cèlebre frase de Picasso, que no era pas massa agut per dir coses maques, que, arran d'un homenatge li havien dit que era considerat l'artista d'aquest segle. I ell va dir: Ho trobo molt exagerat, perquè en tota la història de la Humanitat no n'hi ha pas hagut gaires d'artistes. Jo potser els comptaria

amb els dits d'una mà i potser me'n sobrarien tres i que a mi que sóc l'últim d'arribar em diuen que sóc l'artista del segle ho trobo exagerat. Doncs ara no hi ha pas cap exposició ni cap catàleg que sigui d'una nena que va a les monges del Cor de Maria i que faci un oli que no digui: LA ARTISTA NO SÉ CUANTOS, PROFESORA..., LICENCIADA EN ARTE... Què vol dir llicenciada? Si no sap pas fer res. Ha llegit un llibre que diu que el dia 27 de gener de l'any 1893 va néixer en Van Gog. És tot el que ha fet a la carrera... i li donen el títol: Licenciada en arte! No n'hi ha pas de metges que siguin doctors o llicenciats en... i que no sàpiga fer res. Com a mínim sap curar una grip. Ara, qualsevol amb tres-centes mil pessetes pot tenir el títol d'artista.

XR .- Però quin hauria de ser, doncs, el paper de l'artista en la societat.

PP .- Com abans. Hauria de ser una cosa que el temps, no saps per què, hi ha un nano que...vas a un museu i veus una cosa que dius "pensa que

això va ser fet en una època que...alto! Ja només de fer allò i de treballar i no fer res més, ja com a mínim es cardava de gana, aquell home perquè poc que venia res. Ja és un mèrit que un hagi d'anar pel carrer amb un ou a cada mà i que un et convidi a un vas de vi...ja és una feina. Ara no n'hi ha cap que no tingui un Mercedes, unes torres amb gossos, quedes acollonit. Això és la professió d'ara. Tothom, no hi ha ningú que faci una exposició, un catàleg...*el artista fulano de tal, galardonado* amb el primer Premi de la Vall d'en Bas, de Rupit, d'Oix. Exposicions...! Abans quan ens trobàvem amb en Pujol pintor i sentíem a parlar d'un que feia una exposició, deies: Collons, qui és aquest que fa una exposició, que ha fet trenta coses per exposar?! No els havia vist mai ningú trenta quadres d'un artista. Potser en Soler-Jorba, a qui veies cada dilluns, allò, unes hores, vinga a pintar...Feia de professor a l'Escola de Belles Arts que, ja pots comptar, que devia cobrar quinze peles al mes, perquè no donaven pas res. En temps de la Generalitat, allò que era cultura ja ho van començar a valorar. Hi anava gent aquí baix, de franc. Un que treballava en un banc...

Quan algú venia alguna cosa era un aconeteixement... Aquí a Olot hi ha gent que, entre ell i ella, amb tres anys han fet 47 exposicions... Això surt a un quadre o un quadre i mig cada dia i en fan pagar un milió o un milió i mig. Mira si n'han fet de calés, aquesta gent. Foten unes coses, una caseta amb un fum que surt, unes boirines, quatre núvols... Això pla, és maco!

El principi de la lletjor

Jo sóc brut, jo no sóc net. Quan fumava no vaig cardar mai un cigarro en un cendrer.

XR.- Per què t'ha interessat tant aquest món tan tenebrós, tan goyesc?

PP.- Sí, és una cosa que m'ha captivat. Fer una cosa maca, potser - ja en faig- les faig amb massa soltura, no m'ha agradat mai gaire ensenyar coses maques que he fet perquè jo mateix veig que és com un enganyapagesos o que tu mateix t'enganyes. No vull dir que hi hagi d'estar vuit dies a fer una cosa, però sí que tingui una certa dificultat i procurar que veient-ho la gent digui: Ep, vols dir que això no és fet d'en Peret. Doncs per a mi és l'èxit més gros que pugui tenir.

XR.- Què hi ha de conscient i d'insconscient en aquesta tria. Si fas una interpretació...la presència del pagès, dels jugadors de cartes, d'aquests personatges apallatsats, amb el nas vermell...

PP Això del nas vermell, a mi el carnaval sempre m'ha estirat molt...És una raça diferent això de la pagesia, poc que els ho ha ensenyat mai ningú. Ara la gent s'ha deixat les faixes; abans, però fer un pagès d'aquests era una obra art, una escultura, ...dibuixar-lo tan sols.

Hi havia pagesos que sota la faixa portaven un llonguet, un rosegó de pa o una taronja, amb un bony aquí, un bony allà, se n'anaven digues a can Xalegre, digues als Canaris a fer un got de vi i es treien el que fos de dintre la faixa... posar-se-la bé, era molt maco. Ara amb això de la confecció que pots entrar en una botiga i al cap de mitja hora ja surts amb una americana, ha canviat força.

Tot plegat és una mica inventat, ho hem de fer de memòria perquè no existeix tot això, tot i que als Canaris encara hi trobes una tauleta, una cadira, encara hi ha recons maquiíssims.

Si el Toulouse-Lautrec anava al Moulin Rouge a París, era el que veia cada dia, sense cap pretensió, de d'això demà potser me'n pagaran... Sabies fer allò, t'agradava, te'n sorties més o menys, això és maco! No pas agafar llibres d'art i copiar. Carai, aquest sembla que es retira molt als francesos, aquest sembla

un pintor italià, un nano que té dotze anys, o divuit o vint que fan exposicions...Fals, tot fals. Per més imaginació que tinguis no faràs pas quadres que ja fa cent anys que són al Museu del Louvre. Carai quin nen més trempat que tinc: ha fet la GIOCONDA. La Gioconda... és un cap de burro aquest!

AR - Et fascina l'estètica d'aquesta gent i el que comporta, el fet d'haver passat una vida molt dura...

PP No. Jo no sé com dir-t'ho, no sé si ho sé reflectir. Amb el dibuix..., digues, aquell pagès ...ja ho veus... són ells que m'interessen, ells, la figura, tal com són.

Si jo hagués estat a marina, m'hauria agradat més fer aquelles barques d'abans, aquelles dones recosint les xarxes...També ha desaparegut. L'altre dia em varen convidar a l'Escala i vaig pensar veuràs alguna cosa així, res, era com el cosidor de la Sissí, en comptes de pudor d'anxova semblava una perfumeria, de net.

Jo sóc d'una altra època. Encara m'agrada pintar un pagès. En Soler-Jorba tenia un concepte del dibuix aplicable a la pintura. N'hi ha que saben dibuixar però llavors amb la pintura fallen o al revés, n'hi ha que saben pintar però... que també té el seu encant... si és fet amb honradesa. Per sort sembla que es torna anar una mica a fer les coses ben fetes. N'hi ha que ja no en fan pas tantes d'exposicions.

N'he fetes tres...tot venut. Ah, també he fet un llibre. Ja en tinc dos de fets.... Això es va acabant. Vas fent, de tant en tant en vens un, de tant en tant en vens dos, o cap, que també va bé. La professió es va tornant més honrada.

Jo com que tinc la sort que no haig pas de pagar vestits a la senyora, ni col·legis a la mainada, no tinc ni cotxe, per a mi deu duros em resulten més que no pas a un altre dos mil. Pots enraonar perquè pots. Què més voldria un altre que tenir aquesta llibertat d'acció que tinc jo. De fer o no fer.

Hi ha gent que em diu: "has desaprofitat unes coses que te n'hauries de donar vergonya".

- Cada mes amb què podem comptar.

- Què vols dir?

- N'hi ha d'haver per nosaltres, n'hi ha d'haver per la premsa, n'hi ha d'haver per segones promocions, per fer això i això altre i...n'hi ha d'haver una mica per tu perquè, cony, també hem de deixar-te viure. Quants ens pots fer cada mes?

- Cada mes...? Cap. En puc fer cinc, en fer tres, com no en puc fer cap.

- Doncs així, deixem-ho. Nosaltres necessitem gent que a més de fer les coses d'una manera que a nosaltres ens agradi, necessitem treballadors.

- Doncs mireu, heu topat amb un país que de gent així ja en trobareu. Trobaràs els que vulguin que te'n faran trenta, quaranta o cent vint. N'hi ha que els fan a metros.

Aquests pobrots que hi ha al museu, quin far de riure es farien, ells que no havien pogut ni menjar un croissant...

XR. - Sembla que anys enrera la relació entre pintors era molt més fàcil, com més normal...

PP Mira, ja m'ho va dir en Barnadas una vegada. Em va dir: si vols ser amic amb els pintors, quan te'n trobis un digues què, què fem?...Noi, malament. Fa ben bé tres o quatre mesos que poc que m'hi saben. Poc he venut ben res. Doncs, mira, que jo encara ahir en vaig vendre tres. Tu, quiet, encara que n'hagis venut mil. Així seràs amic amb tots.

Abans no hi havia aquestes comparacions. Tothom tenia el seu món. Hi havia aquell que feia figura, aquell que feia paisatge... La gent era més noble...parlaves de pintura un moment i, al contrari, comentaves la jugada: estic fent una cosa que poc que me'n surto. Vejam, com ho veus, tu?

Anaves a fer un cafè, eren com lliçons, parlàvem de pintura, no de xalets, ni de cotxes.

....

El teatre... i la vida

La política cada dia m'ha decepcionat més.

Entre tots no ho hem sabut fer prou bé.

XR - Sempre t'has mogut a l'entorn de l'Orfeoó...

PP Tot i les circumstàncies polítiques, a l'Orfeoó sempre vam tenir la virtut d'evitar de posar el retrat d'en Franco o del Sant pare. Mai no vam posar cap símbol de cap moment polític. Hem celebrat els 50 anys de l'Orfeoó. Els vam fer

sempre sense cap permís. Sempre teníem un roc a lafaixa, digues dos dies abans, per mediació d'un o de l'altre de l'entitat: miraré de parlar amb aquest o amb l'altre. Havien fet venir una parella de la Guàrdia civil...

Estava prohibit fer teatre en català, nosaltres les obres de l'Iglésias les hi vam fer totes... I mira que en aquell moment era perseguit.

XR -Per què havent-te agradat tant el teatre fa tants anys que no fas res.

PP .- És una d'aquelles coses que fa com la pintura o ho fas amb una mica de passió i de ganes o val més deixar-ho córrer. És molt difícil fer coses perquè tothom s'ha organitzat la vida d'una altra manera. Qui no té un xalet a la costa, se'n va a esquiar a Andorra...

Per a mi ara el més important és això, la pintura. Cada dia em sento més egoista, voldria fer més. Sento una autèntica passió, no per vendre -hi

ha coses que no les vendré mai- per fer. Ara és quan encara sóc més jo

Potser és perquè noto que es va acabant. Ara és quan treballo més fort i més dignament.

He estat un home molt còmode. Trencar la rutina, renunciar en aquelles hores teves... em costa. Quan tenia vint anys em passava igual.

(En Peret ens va ensenyant teles, de tots tipus, de tècniques ben diferents. Sembla mentida la quantitat d'obra que té. Amb unes ceres! Amb una força de color! Res no s'assembla a allò pel que la gent el coneix)

PP - Amb la cera sé que no puc fallar. Si vull conservar la puresa de la tela, he d'anar tan segur que el cap només l'he de tenir per això. Un cop posat el color ja no s'hi agafa res, si la pífo, l'he de llençar.

Puc presumir que això aquí a Olot no ho fa ningú.

Ens tornem com la gent de la capital que no troben mai ningú per fer el cafè. La vida nocturna sempre ha estat cosa de pocs i ara encara menys. A partir de la una ja costa trobar un lloc on hi hagi algú. S'han acabat els temps de les tertúlies...

En Peret ha fet tots els papers de l'Auca. Té un àlbum de fotos que resumeix una part de la vida dedicada al teatre. Hi ha una dignitat, una puresa, alguna cosa que et diu que allò era ben fet. El capital humà d'aquest home senzill, apassionat, que mai no et deixa indiferent, és descomunal. És tan explícit que se li transparenta l'ànima.

Sempre és difícil resumir una vida - tampoc no és la nostra pretensió- però en el seu cas encara més. Aquest parlar tan personal, carregat d'inflexions i de matisos, la potència del gest, aquests ulls...

Albert Rubirola
Xavier Rusalleda

Temps de Reforma

R

Qui més qui menys, dels qui tenen fills en edat escolar, fa temps que han de bregar amb el tema de la Reforma Educativa. Conec mestres entusiasmats davant d'uniques noves perspectives pedagògiques, i en conec d'altres absolutament preocupats - per no fer servir altres adjectius -, per un tema que, de ben segur, els capgirarà els seus esquemes professionals. Això és, ben mirat, ben propi de l'espècie humana. Les confrontacions, les discussions, els matisos, els debats.... Els mestres, és clar, són gent amb consciència i han tingut prou temps per a debatre les qüestions. I si no, mira per exemple els programes de les darreres Escoles d'estiu. Els pares que, últimament i de forma progressiva, es van incorporant també a la regidoria de la vida escolar, han organitzat en molts casos conferències i xerrades sobre el tema. Parlo pel que sento a dir, i t'asseguro que el tema de la Reforma Educativa ha estat un tema mastegat. Naturalment, no entraré ara a discutir-te si aquests nous plantejaments escolars i curriculars (la paraula, convindrà amb mi, és ben lletja tanmateix!) són els més adequats, i si estem o no en un més dels «canvis de pla» que ens varen amargar la nostra joventut. Vull dir-te que, bona o no, la Reforma Educativa ha estat discutida, per més que sempre hi haurà algú que ho considerarà insuficient. Però i l'altra Reforma que s'està plantejant al país?

La Reforma Sanitària que, sens dubte, acabarà afectant un nombre de persones encara més nombrós que l'Educativa - a tothom, vaja -, d'aquesta, a nivell de carrer, ni se'n parla ni se'n resa. Home, la gent despotrica una mica més, com és habitual, dels metges, donat que amb la informatització han de fer més cues a l'Ambulatori, i para de comptar. En aquest país, l'Assistència Sanitària està sotmesa a grans canvis, amb l'expectativa imminent de la creació d'Àrees Bàsiques de Salut, en lloc dels clàssics Ambulatoris, que repercutiran sens dubte sobre els malalts i usuaris (tots esperem que per bé), però et ben asseguro que els neguits i les informacions només els reben els professionals de la medicina. I a fe que l'assistència canviarà, com ja passa en els centres de Salut creats, a casa nostra els més propers són els de Besalú o els de Camprodon. T'has preguntat mai si n'estan satisfets la gent d'aquests pobles? Serà més còmode i eficaç per a l'usuari, la concentració d'especialistes a l'Hospital? Les fórmules de

les ABS tenen tendència a desvincular la figura d'un metge etern per a cada malalt. Serà millor? Serà eficaç que totes les urgències es canalitzin a través de l'hospital? I amb aquestes preguntes i moltes més, potser no pretenc unes respostes que, en tot cas, tots esperem positives, sinó esperar allò que dèiem al principi, el debat, la participació de la gent per tal que no es trobin, com sempre, els projectes desplomats des de les altures.

Una altra qüestió en aquest tema de la Reforma Sanitària, en el qual potser ja seria més beligerant, és el que fa referència a la privatització de la Sanitat Pública. Com el decret, ja ho has llegit aquests dies, que ens ha engaltat el conseller Trias al Parlament. Un projecte en línia conservadora, copiat, sembla, del *National Health Service* anglès. Un servei que, per cert, tothom diu que fa aigües i està ocasionant un debat prou virulent a la Gran Bretanya. El model català aprovat està en consonància amb la ideologia de la coalició feliçment regnant, del Sr. Pujol. Res a dir, per això tenen la majoria. El que preocupa és que per a la seva aprovació, els socialistes hagin actuat de corifeus.

La llei, doncs, permet que es creïn societats de metges i altres professionals que gestionaran la sanitat. Et posaré exemples ben propers: La gestió del Geriàtric Montsacopa, com ja saps, està encomanada a una agrupació privada de metges. Es diu que algunes Àrees Bàsiques, com la de Sant Joan les Fonts, seran dirigides des de l'Hospital d'Olot, que és una entitat semi-privada, amb un patronat, etc. Coneix la gent l'abast d'aquest pas de la Reforma Sanitària de Catalunya? Ja que també convindrà amb mi que, per més que les raons siguin el dèficit creixent dels serveis sanitaris del país, la privatització dels serveis públics introdueix de sobte en el sistema els honorables conceptes de guany, beneficis econòmics, etc., per part dels gestors. El tema, ja ho sé, és delicat per la magnitud de la tragèdia econòmica de la sanitat, però en qualsevol cas, no estaria de més que en parléssim una mica tots.

Ja ho veus, sempre acabem parlant del govern...

Jordi Pujula

Olot i comarca en el context català

Avui dia les ciutats i la xarxa urbana són elements que reflecteixen l'evolució socio-econòmica d'un territori i alhora actuen de motor per impulsar-la.

Massa sovint estem acostumats a analitzar la realitat d'Olot i comarca des del seu interior. Tanmateix per entendre, analitzar, planificar i gestionar la realitat territorial i socio-econòmica de qualsevol ciutat el primer que cal es posar-la en relació amb el territori que l'envolta amb el qual es relaciona mitjançant tota mena de fluxos. Aquest territori, en un context d'economia internacionalitzada, s'ha de tractar des de diferents escales que van des de la global a la local. És necessari, per tant, situar Olot en un marc més ampli que ens faci adonar del paper que està jugant i que ha de jugar en un futur. Per aquest motiu i amb ànim d'obrir noves perspectives, ens proposem reflexionar sobre el context econòmic i territorial d'Olot i comarca.

Emmarcament econòmic

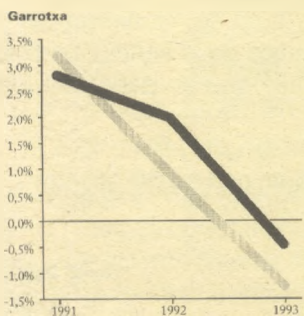
e la mateixa manera que les característiques físiques d'una zona tenen una determinada influència en la configuració de l'estructura territorial d'aquesta, són també factors que determinen els canvis en el sistema urbà, la localització de les activitats econòmiques i les infraestructures de transport i comunicació.

Tot i que aquesta relació és cada vegada més marginal, a l'hora d'analitzar l'evolució econòmica d'un territori, cal tenir-la en compte, com és el nostre cas, en aquesta anàlisi de la situació econòmica d'Olot i la Garrotxa. Per altra banda, donada la cada vegada més gran interdependència entre les economies, per entendre millor la realitat econòmica de la nostra ciutat i comarca, cal contextualitzar-la dins l'entorn de Catalunya i Espanya, relacionant-les alhora amb el context internacional.

Evolució recent de l'economia catalana

Pel que fa a l'economia catalana, trobem una fase expansiva encetada als voltans de 1985 fins aproximadament el 1993 on, a partir d'una situació difícil després dels dos xocs energètics dels setanta i vuitanta i de l'apreciació del dòlar en la primera meitat de la dècada passada, engegà una onada de creixement -paral·lelament amb la resta d'Espanya- que tant per la seva intensitat com per la seva durada pot qualificar-se d'excepcional.

Aquesta fase de creixement de cycle començà a mostrar senyals inequívocues de sobreescalfament a finals de la dècada, traduint-se en unes taxes de creixement del PIB a Catalunya el 1991, inferiors a les del 1990.

Després de l'estiu de 1992, les tempestes monetàries que afectaren el Sistema Monetari Europeu, les devaluacions de la pesseta i l'augment dels tipus d'interès alemanys assenyalaren l'inici de la fase recessiva del cicle, que troba el punt culminant el 1993.

Finalment, a partir del 1994, la recuperació del nivell d'activitat dels Estats Units i d'Alemanya, juntament amb les modificacions a la baixa que havien experimentat els tipus d'interès des de la fi del 1993, creà un clima de recuperació que s'ha anat consolidant en els darrers mesos.

Aquesta dinàmica general dels cicles econòmics ha tingut una translació diferenciada en el territori, segons la seva diferent estructura territorial i econòmica, ja que tant l'expansió com la recessió han afectat de manera diversa els diferents sectors econòmics.

Es pot dir, doncs, que amb excepció del sector agrari, que té un propi cicle i que tingué un fort creixement el 1991 i el 1993 i una important caiguda el 1992, els subsectors industrials i de la construcció han experimentat reduccions en el seu ritme d'activitats més intensos que el sector serveis.

Taxes de variació anual acumulativa del PIB comarcal. 1990-1993.

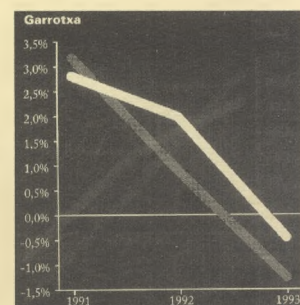
(En pessetes constants).
Ordre decreixent

Comarca	Taxa anual
Barcelonès	1,60%
Garraf	1,25%
Ripollès	1,11%
<u>Garrotxa</u>	<u>0,92%</u>
Maresme	0,91%
Baix Llobregat	0,77%
Catalunya	0,74%
Vallès Occidental	0,72%
Bages	0,68%
Alt Penedès	0,65%
Berguedà	0,65%
Pla de l'Estany	0,62%
Selva	0,51%
Osona	0,49%
Vallès Oriental	0,45%
Gironès	0,42%
Solsonès	0,41%
Anoia	0,34%
Alta Ribagorça	0,17%
Pallars Jussà	-0,05%
Garrigues	-0,09%
Pallars Sobirà	-0,10%
Alt Empordà	-0,11%
Val d'Aran	-0,16%
Noguera	-0,24%
Alt Urgell	-0,28%
Pla d'Urgell	-0,29%
Terra Alta	-0,48%
Segrià	-0,49%
Urgell	-0,49%
Baix Empordà	-0,53%
Segarra	-0,64%
Priorat	-0,69%
Ribera d'Ebre	-0,72%
Alt Camp	-0,94%
Conca de Barberà	-0,98%
Cerdanya	-0,98%
Montsià	-1,03%
Baix Ebre	-1,23%
Baix Camp	-1,29%
Tarragonès	-1,34%
Baix Penedès	-1,62%

PIB total per comarques en pessetes corrents. 1990-1993

(En milions de pessetes)

Comarca	1990	1991	1992	1993
Alt Camp	67.820	71.414	74.157	74.743
Alt Empordà	141.441	153.773	163.415	168.969
Alt Penedès	95.253	104.716	110.068	113.718
Alt Urgell	29.465	31.638	34.805	34.466
Alta Ribagorça	5.491	5.933	6.611	6.413
Anoia	105.320	115.026	120.097	123.560
Bages	193.007	211.257	222.262	230.063
Baix Camp	225.462	242.612	251.482	252.247
Baix Ebre	101.631	109.785	113.916	113.805
Baix Empordà	134.989	146.145	154.249	158.530
Baix Llobregat	685.693	757.806	798.203	827.735
Baix Penedès	66.101	71.604	73.947	73.596
Barcelonès	3.422.386	3.843.245	4.123.208	4.335.544
Berguedà	46.986	51.709	54.311	56.038
Cerdanya	19.474	20.961	22.238	22.766
Conca de Barberà	26999	28.677	29.791	29.868
Garraf	91.621	102.823	109.212	113.924
Garrigues	19.703	19.980	22.880	22.440
<u>Garrotxa</u>	<u>69.587</u>	<u>75.708</u>	<u>79.831</u>	<u>82.678</u>
Gironès	221.244	242.646	256.816	267.098
Maresme	325.908	360.611	381.122	395.648
Montsià	77.617	83.472	86.778	86.550
Noguera	41.405	43.107	48.392	47.494
Osona	167.146	182.875	191.597	197.417
Pallars Jussà	17.774	18.857	21.057	20.675
Pallars Sobirà	7.629	8.055	8.997	8.909
Pla d'Urgell	39.468	41.426	46.258	44.978
Pla de l'Estany	30.087	32.512	34.351	35.413
Priorat	10.797	11.479	11.967	11.903
Ribera d'Ebre	58.719	60.881	63.282	63.936
Ripollès	38.806	42.264	44.566	46.217
Segarra	28.220	29.995	32.977	31.451
Segrià	245.192	263.292	287.514	286.958
Selva	150.336	164.105	173.410	179.806
Solsonès	16.071	17.030	19.326	18.834
Tarragonès	335.688	361.837	374.932	376.744
Terra Alta	15.297	16.198	16.927	16.861
Urgell	41.162	43.731	48.164	47.115
Val d'Aran	12.905	14.119	15.408	15.390
Vallès Occidental	854.962	943.618	993.163	1.029.521
Vallès Oriental	454.795	384.338	421.490	441.013
Catalunya	8.668.112	9.568.413	10.162.689	10.524.817

Situació a la comarca de la Garrotxa

Després de resumir l'evolució econòmica en els darrers anys en l'àmbit català, ens centrarem en Olot i la comarca de la Garrotxa, considerant algunes variables de caire econòmic i comparant-les amb altres comarques o amb el total de Catalunya.

Pel que fa a la població activa de la Garrotxa, aquesta ha passat de 19.805 persones l'any 1981, a 19.573 l'any 1986 i a 20.793 l'any 1991.

La taxa d'activitats de la comarca l'any 1991 era del 54,3%, superior a la mitjana catalana (53,9%), posicionant-se en onzena posició dins el total de comarques catalanes. Aquesta elevada taxa és deguda bàsicament a l'alta participació femenina en l'activitat econòmica i a l'estructura de la producció industrial basada en sectors on és important la mà d'obra. Aquesta població activa està fortament concentrada a Olot.

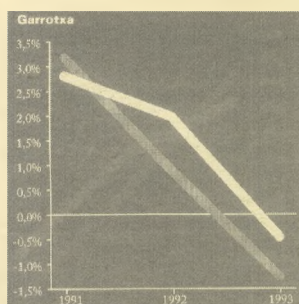
Respecte a la indústria, sector tradicionalment capdavanter a Olot i comarca, actualment es caracteritza per una forta concentració en els sectors tèxtil i alimentari. Tot i això, i amb una menor importància, es desenvolupen tot un seguit d'activitats distribuïdes en diversos àmbits com la indústria química, el paper, la fusta i la indústria idònia per combatre els efectes negatius de la crisi econòmica sectorial.

Per altra banda, el predomini d'un tipus d'industrialització local, amb proliferació d'iniciatives empresarials de dimensions mitjanes i de capital autòcton, ha afavorit una major consistència al procés econòmic. Tanmateix, darrerament hi ha hagut fortes inversions foranes en empreses petites, de tecnologia puntera.

Segons les dades del CIDEM (Generalitat de Catalunya), les inversions industrials a la Garrotxa en relació a Catalunya han anat creixent, passant del 0,94% en el període 1964-72, a l'1,05% al 1981. En els darrers anys -1988, 1989, 1990 i 1991-, aquestes han fluctuat i baixat bastant respecte al total català: 1,97%, 0,33%, 1,06% i 0,06%.

Pel que fa al comerç, la Garrotxa ha passat de 889 establiments al detall al 1991, a 1.098 al 1992, augmentant el nombre de comerços per cada 1.000 habitants de 20 a 23 aproximadament i apropant-se a la mitjana catalana (23,4% al 1992). Quant a la distribució territorial dels establiments comercials de la comarca, s'aprecia una clara concentració d'aquests a Olot.

La Garrotxa al 1993 tenia una taxa de 643 vehicles per cada 1.000 habitants, superant la mitjana catalana (534) i essent la novena comarca pel que fa a aquesta variable.

Taxa d'activitat. 1991

Tant per cent
TOTAL

Alt Camp	52,6
Alt Empordà	53,6
Alt Penedès	52,6
Alt Urgell	50,9
Alta Ribagorça	46,8
Anoia	55,7
Bages	53,2
Baix Camp	52,8
Baix Ebre	48,9
Baix Empordà	54,2
Baix Llobregat	55,7
Baix Penedès	53,7
Barcelonès	52,8
Berguedà	48,4
Cerdanya	52,0
Conca de Barberà	48,9
Garraf	53,5
Garrigues	44,8
<u>Garrotxa</u>	<u>54,3</u>
Gironès	56,9
Maresme	56,0
Montsià	48,1
Noguera	46,4
Osona	57,4
Pallars Jussà	43,9
Pallars Sobirà	48,0
Pla d'Urgell	47,2
Pla de l'Estany	53,7
Priorat	46,3
Ribera d'Ebre	45,4
Ripollès	53,2
Segarra	49,0
Segrià	51,2
Selva	57,5
Solsonès	50,5
Tarragonès	54,0
Terra Alta	45,9
Urgell	49,7
Val d'Aran	57,3
Vallès Occidental	57,0
Vallès Oriental	57,6
Catalunya	53,9
Barcelona	54,3
Girona	55,3
Lleida	49,5
Tarragona	51,5

Sevei Telefònic. 1990 - 1994.

	1990	1991	1992	1993	1994
Garrotxa	36,1	38,7	39,5	39,9	41,5
Catalunya	40,5	43,0	43,7	43,9	45,1

Quant al nombre de línies telefòniques en servei per cada 100 habitants, la Garrotxa al 1994 tenia un índex de 41,5 per 100 habitants, lleugerament inferior a la mitjana catalana (41,1).

Considerant el PIB com un indicador global de l'evolució econòmica, si prenem l'índex de taxes de variació anual acumulativa del PIB comarcal entre els anys 1990-93 (en pessetes constants), trobem la comarca de la Garrotxa, juntament amb altres 5 comarques (Barcelonès, Garraf, Ripollès, Maresme i Baix Llobregat) com les úniques que superen la mitjana catalana.

Cal tenir en compte, no obstant, que el fet que aquest indicador vingui expressat en pessetes constants (sense tenir en compte la variació dels preus) posiciona millor la Garrotxa, com hem dit amb un pes gran del sector industrial, respecte altres comarques més basades en el sector terciari, ja que la variació dels preus en aquest sector (terciari) ha estat clarament superior a la de la resta de l'economia.

Taxes per 1.000 habitants

Turismes	Vehicles motocicletes	vehicles sense	
434	643	574	Garrotxa
384	534	475	Catalunya

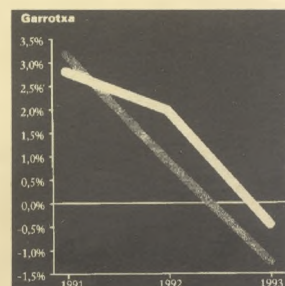
A més de considerar tots els indicadors exposats que ens indiquen un bon posicionament de la Garrotxa i Olot en el conjunt de Catalunya heu de tenir present la bona localització de la Garrotxa dins de Catalunya, i les comarques gironines, una zona amb un gran potencial de creixement.

Pel que fa al futur econòmic de la nostra comarca, trobem diverses opinions. Segons Pere Lleonat (1988) el futur industrial d'Olot i de l'àrea que l'envolta és esperançador, ja que hi ha una estructura industrial diversificada i un dinamisme empresarial autòcton que dona estabilitat econòmica. Ara bé, hi ha també variables, com la manca de bones comunicacions, que poden frenar el procés.

Aquesta esperança no la comparteixen altres estudiosos com Martí Parellada (1990) i empresaris de la comarca que consideren que cal prioritzar molt el tema de les comunicacions i, a més a més, veuen que la indústria comarcal no és en general competitiva.

Com veiem, existeixen opinions diverses respecte al futur econòmic de la nostra comarca. Sembla que el tema de les comunicacions és comú pel que fa a les reivindicacions que es fan. Tanmateix, cal considerar que si això no va acompanyat d'altres iniciatives com poden ser una major aposta en el camp tecnològic o una major capacitat de risc per part dels empresaris, no es podran obtenir fruits només pel sol fet de tenir unes bones infraestructures viàries.

Miquel Las Heras i Arnau

Olot en la xarxa de ciutats de Catalunya

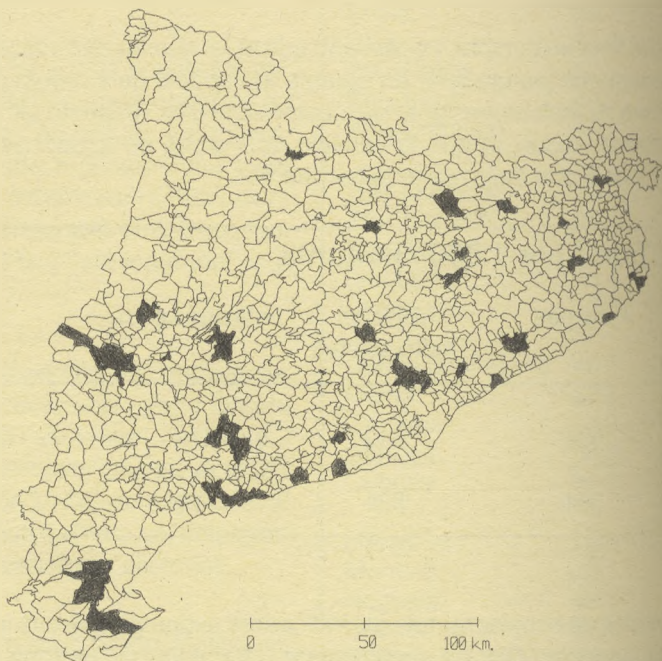

es ciutats no només es caracteritzen per ser centres importants de població i activitats econòmiques, sinó també per les relacions que generen amb l'espai que les envolta. Moltes activitats, serveis i equipaments de certa entitat, pel cost que tenen, no es poden localitzar de manera dispersa en el territori. Així, tendeixen a concentrar-se en punts concrets- ciutats- que ocupen una situació principal en la xarxa de comunicacions i de relacions amb l'àrea propera.

Es pot dir que aquests centres generen un seguit de fluxos de persones, mercaderies i d'informació que els converteixen en espais clau dins les xarxes de ciutats que estructuraren el territori.

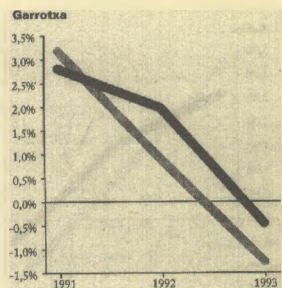
A Catalunya s'han fet molts estudis per tal de determinar quina és aquesta xarxa i quin paper juga o pot jugar cada ciutat en el conjunt. Les variables utilitzades han estat també molt diverses i de diferent caràcter: mobilitat laboral, dotació de serveis, els equipaments i el comerç, l'estructura i el creixement demogràfic, l'activitat econòmica, els fluxos de trànsit o d'informació, etc.

Els diferents estudis que han definit i classificat els centres del sistema urbà català i han analitzat les diferents característiques i potencialitats consideren Olot, juntament amb altres ciutats -vegi's quadre i mapa- part important d'aquesta xarxa. La importància d'aquestes ciutats ve determinada per la quantitat de funcions que en elles es concentren, cosa que ha fet que assumissin un paper històric, administratiu, industrial i comercial que les fa potencialment estructuradores i difusores en l'espai.

Tanmateix, en un moment com l'actual en què les relacions territorials són canviants i complexes cal que la ciutat entesa en el seu conjunt urbà, més enllà dels límits administratius, trobi el paper que ha de fer i aprofiti i potenciï la seva especificitat si vol continuar formant part d'una xarxa de ciutats catalana cada cop menys jerarquizada i més complementària.

XARXA DE CIUTATS DINAMITZADORES DEL TERRITORI CATALÀ*

BALAGUER
GIRONA
MANRESA
TARREGA
TORTOSA
LLEIDA
VIC

FIGUERES
IGUALADA
OLOT
TARRAGONA
REUS
LA SEU D'URGELL

*Excepte Barcelona.

Els límits de la ciutat

Reflexions

ls límits de la ciutat, les seves expansions i regressions, han estat símptomes, efecte i causa de quasi tots els processos econòmics, polítics i socials que s'han succeït al llarg de la història. Les ciutats que havien viscut aquests moments seguint una certa pendularitat -urbanització, crisi/destrucció, urbanització- des de la revolució industrial, el seu creixement, pràcticament arreu, ha estat ininterromput. El primer pas que suposa, sobretot durant el segle passat, l'enderrocament de les muralles va obrir les portes a la ciutat burgesa i obrera cap una expansió - sovint traumàtica, tant per als seus habitants com per als territoris que passava a ocupar- quasi ilimitada.

La societat industrial, que necessitava de les economies d'escala tant per a la producció com per al consum, va significar que el creixement de les ciutats fos sovint d' una manera que es podria definir com a vessament de l'aglomeració i ordenat- o desordenat- a partir dels criteris funcionalistes i de la intervenció de les rendes del sòl.

El necessari canvi en les tecnologies de producció que, impulsat per la crisi del petroli, es generalitza durant els vuitanta i l'avenç en les tecnologies de comunicacions signifiquen el desballestament de les economies d'escala en els països del Nord.

La transformació de la indústria suposa unes produccions a menor escala, fragmentades, en menor quantitat i més fàcilment modificables en funció del consumidor. A la vegada es trenca amb les grans unitats productives, és a dir, les petites i mitjanes empreses passen a tenir un paper molt important en detriment de les grans cadenes que eren resultat del model de producció fordista.

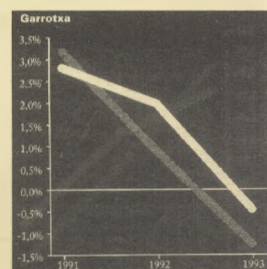
Al costat d'una relocalització de l'activitat productiva es dona una relocalització de l'activitat residencial. Se substitueix el creixement global de la població per l'augment del dinamisme espacial amb el qual augmenta i es reforça la mobilitat espacial.

Així, doncs, el paradigma territorial també es veu afectat, tenint com a elements més destacables la crisi de les grans ciutats i dels espais metropolitans i un procés de descentralització tant de la població com de la producció i la inversió cap a àmbits urbans no metropolitans. Seguint en molts casos una nova tipologia d' urbanització ben diferent de la derivada de l'economia fordista-zonificada i aglomerada - per donar un paisatge de ciutat difusa.

Tots aquests canvis han comportat molts debats amb la finalitat de redefinir la dimensió *ciutat*. L'àmbit territorial on es desenvolupa la vida quotidiana, l'àmbit on es dona una mobilitat producte de la relació residència-treball ha canviat. Aquesta mobilitat, que fa temps es donava en un espai reduït i que es realitzava a peu, actualment ha augmentat en distància - que no vol pas dir en temps- a causa dels nous mitjans de transport. En conseqüència, aquest nou àmbit ha passat a ésser, tant conceptualment com estructuralment, la nova ciutat - la ciutat real- que es contraposa i entra en contradicció amb la ciutat administrativa. La ciutat real és la unitat social i funcional de residència i de consum on hi ha una col·lectivitat amb una identitat cultural.

La mateixa difusió industrial i residencial fa que aquesta ciutat real no sigui una realitat física d'edificació compacta, sinó que és discontinua en l'espai. No és una ampliació de la ciutat tradicional sinó una nova manera d'establiment humà en què s'esborren les diferències entre mon rural i món urbà.

Partin de la hipòtesi de l' existència d' un nou concepte de ciutat, l'objectiu d' alguns estudis molt actuals ha estat determinar l'amplitud d'aquesta mitjançant les dades censals d'on podem extreure el fluxos residència-treball per al conjunt dels municipis de Catalunya.

Les àrees de cohesió

ot seguit exposem pel cas d'Olot els resultats d'una metodologia que ha servit conjuntament en d'altres com a base per a la confecció del Pla Territorial de Catalunya .

A partir de la relació origen-destinació i destinació-origen que s'estableix entre dos municipis i un cop determinat el valor llindar del 15%, es defineix el concepte de cohesió . El sedàs del valor llindar determina la formació d'àrees, entorn urbans, ciutats reals en què la gent viu i treballa.

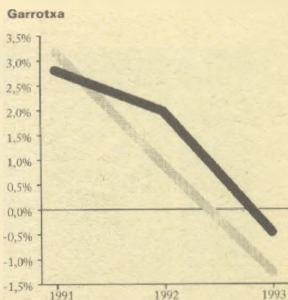
Per a la cohesió, es consideren els fluxos biunívocs. Per tant, es vincularà un municipi A a un municipi B si un percentatge important d' individus que resideixen a A treballen a B. Però també és vincularà A a B si un percentatge important de llocs de treball d' A són ocupats per individus que resideixen a B.

Anàlisi dels resultats per Olot

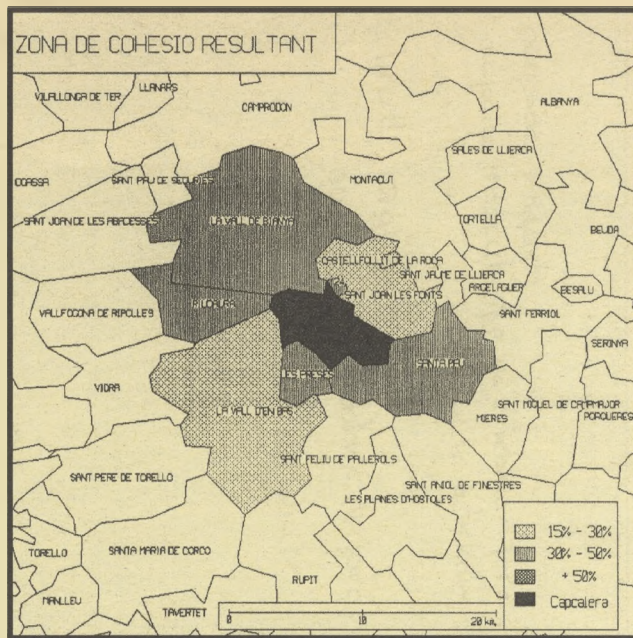
ÀREA DE COHESIÓ

1981	1986	1991
LES PRESES	LES PRESES	LES PRESES
RIUDAURA	RIUDAURA	RIUDAURA
SANT JOAN LES FONTS	SANT JOAN LES FONTS	SANT JOAN LES FONTS
SANTA PAU	SANTA PAU	SANTA PAU
LA VALL D'EN BAS	LA VALL D'EN BAS	LA VALL D'EN BAS
LA VALL DE BIANYA	LA VALL DE BIANYA	LA VALL DE BIANYA
		CASTELLFOLLIT

Segons es desprèn del quadre anterior, Olot durant els últims anys es configura i consolida com un mercat laboral important, dibuixant una àrea urbana més enllà dels seus límits administratius. En els últims 10 anys aquest centre ha anat consolidant la posició i la influència que exerceix en l'entorn, tot articulant un territori. Es pot dir que les relacions de cohesió s'ajusten a una concepció clàssica de l'organització del territori. Olot, que pren un clar protagonisme com a capçalera, articula al seu entorn un nombre elevat de municipis de discreta importància poblacional, de manera que la primacia de la capital és notable.

Dels municipis citats en el quadre, més d'un 15% i en alguns casos més d'un 30% de la població ocupada resident en aquests municipis es desplaça a treballar a Olot. L'entremat industrial i de serveis explica que la ciutat disposi d'un excipient de llocs de treball que són ocupats per treballadors dels termes veïns. A més, Olot estableix una doble relació amb alguns d'aquests municipis -La Vall de Bianya, Les Preses, Castellfollit de la Roca, Sant Joan les Fonts i la Vall d'en Bas-, que fa que entre un 15% i un 30% dels llocs de treball situats en aquests termes estiguin ocupats per gent d'Olot. Aquesta segona relació es produeix bàsicament per la nova dinàmica de localització de les

activitats econòmiques, especialment industrials, que tendeixen a desplaçar-se fora dels centres urbans per situar-se en les perifèries o en els termes municipals propers.

La definició d'una àrea de mercat de treball- una nova dimensió de la ciutat real- és una realitat que obliga a plantejar de manera conjunta la situació econòmica i urbanística de l'àrea, les seves alternatives i els instruments de gestió.

Mita Castanyer

Àrea de cohesió 1991

OLOT

OLOT	POBLACIÓ	POR	POR/F	POR/D	LLTL	LLTL/F	LLTL/D	COMPENSACIÓ
CAPÇALERA /Z. COHESIÓ	37200	15047	3662	11385	14941	3556	11385	-106
CAPÇALERA	26713	10695	1689	9006	10905	1899	9006	210
ZONA	10487	4352	1973	2379	4036	1657	2379	-316
ZONA + 50%								
ZONA 30-50%	4106	1842	904	938	1682	744	938	-160
LES PRESES	1300	562	331	231	560	329	231	-2
RIUDAURA	364	167	94	73	85	12	73	-82
SANTA PAU	1391	605	278	327	389	62	327	-216
LA VALL DE BIANYA	1051	508	201	307	648	341	307	140
ZONA 15-30%	6381	2510	1069	1441	2354	913	1441	-156
CASTELLFOLLIT DE LA ROCA	1029	390	188	202	299	97	202	-91
SANT JOAN LES FONTS	2821	1108	481	627	1230	603	627	122
LA VALL D'EN BAS	2531	1012	400	612	825	213	612	-187

POR: Població ocupada resident

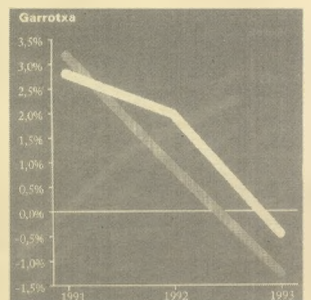
POR/F: Població ocupada resident que va a treballar a fora.

POR/D: Població ocupada resident que es queda a treballar.

LLTL: Llocs de treball localitzats.

LLTL/F: Llocs de treball ocupats per població de fora.

LLTL/D: Llocs de treball ocupats per gent de dintre.

Centralitat

n base només als fluxos residència -treball entre dos municipis i sense establir cap sedàs, es defineix el concepte de *centralitat*. El valor absolut de les dades determina l'establiment d'unes focalitats a partir de la destinació del primer flux de mobilitat obligada laboral de cada municipi.

De l'aplicació d'aquest concepte en resulten unes relacions urbanes; en definitiva, l'abast màxim de les àrees d'influència.

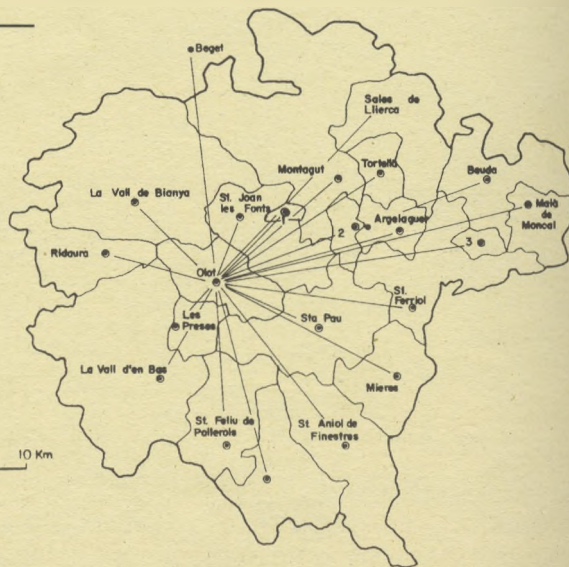
ÀREA DE CENTRALITAT D' OLOT. 1991

MUNICIPI CENTRE	
FLUX AMB SÍ MATEIX	9.006
TOTAL FLUXOS EXTERIORS	1.899
TOTAL MUNICIPAL	10.905
% F. EXT. SOBRE TOTAL MUNIC.	17,41

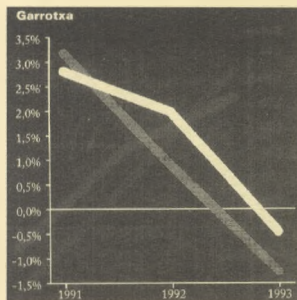
COHESIÓ	COMPARTIT	CENTRALITAT
	CASTELLFOLLIT DE LA ROCA	ARGELAGUER
	LES PRESES	MONTAGUT
	RIUDAURA	SANT FELIU DE PALLEROLS
	ST. JOAN LES FONTS	ST. JAUME DE LLIERCA
	SANTAPAU	TORTELLÀ
	LA VALL DE BIANYA	
	LA VALL D'EN BAS	

MUNICIPIS DEPENDENTS (1er. flux)

ARGELAGUER	15
CASTELLFOLLIT DE LA ROCA	65
MONTAGUT	38
LES PRESES	264
RIUDAURA	70
SANT FELIU DE PALLEROLS	62
SANT JAUME DE LLIERCA	31
SANT JOAN LES FONTS	314
SANTAPAU	202
TORTELLÀ	18
LA VALL DE BIANYA	131
LA VALL D'EN BAS	264
TOTAL	1.474
% SOBRE FLUXOS EXTERIORS	77,62

1.- Castellfollit de la Roca 2.- St. Jaume de Llierca 3.- Besalú

Alguns apunts sobre el Pla Territorial de Catalunya

E

l Pla Territorial de Catalunya aprovat el passat mes de març en la seva memòria apunta, entre altres coses, el següent:

Estratègies per al reequilibri de Catalunya:

Catalunya és una unitat funcional, amb uns certs desequilibris que el conjunt, per la seva complementarietat i interacció tendeix a mitigar.

Les estratègies per al reequilibri de Catalunya han de reforçar aquestes tendències naturals que es produeixen mantenint alhora, la competitivitat del conjunt per afrontar amb èxit el futur europeu plantejat

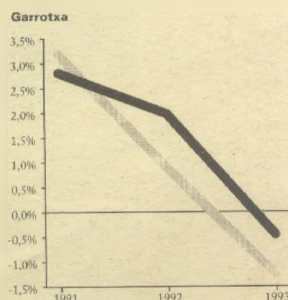
És per això que determinades àrees del territori exterior a l'entorn metropolità esdevenen capaces de convertir-se en alternatives, pel que fa a la localització de població i activitat, sense que el país perdi competitivitat alhora que s'aconsegueix de distribuir millor el desenvolupament pel territori i s'ajuda, per tant, al reequilibri global de Catalunya.

Cal advertir que el pes absolut de l'àrea metropolitana és tan formidable que els sistemes urbans en els quals s'ha de recolzar aquest reequilibri han de tenir una certa entitat i actuar al mateix temps de centres territorials d' uns altres sistemes urbans de pes menor, amb els quals reforcin les seves interrelacions i aconseguixin d' aquesta manera augmentar el pes global de l'àmbit funcional territorial.

Els sistemes urbans que actuen de centre i que cohesionen àmbits territorials a Catalunya, i que per tant poden ajudar a realitzar les funcions de reequilibri, són els de Girona, Tarragona-Reus- Valls i Lleida, els quals estableixen relacions amb una sèrie d'altres sistemes urbans menors i conformen un àmbit funcional territorial.

En menor grau, compleixen la funció de reequilibri global els sistemes urbans localitzats a les planes centrals: El Bages, L'Anoia i Osona. Territorialment també són importants els sistemes urbans articulats a l' entorn de Tortosa- Amposta, Figueres, Olot, Vilafranca del Penedès, tot i que demogràficament tinguin un pes més reduït.

Tots aquests sistemes urbans tenen en comú l'existència d'un territori amb capacitat d'acolliment i uns potencials socio-econòmics adequats per a permetre el desenvolupament propi i la part que per al reequilibr territorial els pugui ser assignada.

La Garrotxa i Olot

N

o és només un globus que s'enfila per entremig de la Fageda d'en Jordà i el Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa. Tanmateix, des de dalt pots veure tota una filera de volcans peluts i adormits amb forma d'escorpí.

La ciutat d'Olot descansa sobre terra aspra, però àdhuc té la sort que més enllà s'estenen les seves petites planes i els turonets de l'alegria brodats amb pedra tosca, aquesta pedra tel·lúrica que, com una esponja, reté l'aigua, conferint aquesta esplendorosa verdor al nostre paisatge.

Terra envoltada de muntanyes que mai ningú no es cansa de contemplar. Si pares un xic d'atenció i hi poses un poc de fantasia, podràs veure el gran dragó esculpit al cim del Puigsacalm o a la Serralada del Corb també veuràs, com diu algun pagès, la Cara de l'Indi o la Gran Tortuga. Mirant cap a Puig Rodó s'albira la porta maragdaliana de la geganta, entre les pedres de la qual emergeixen Les Encantades.

Aquesta terra d'altars i d'espivals gravades damunt ses pedres se sent amenaçada, massa de pressa els tentacles de la nostra civilització, sense cap consideració, ni tan sols

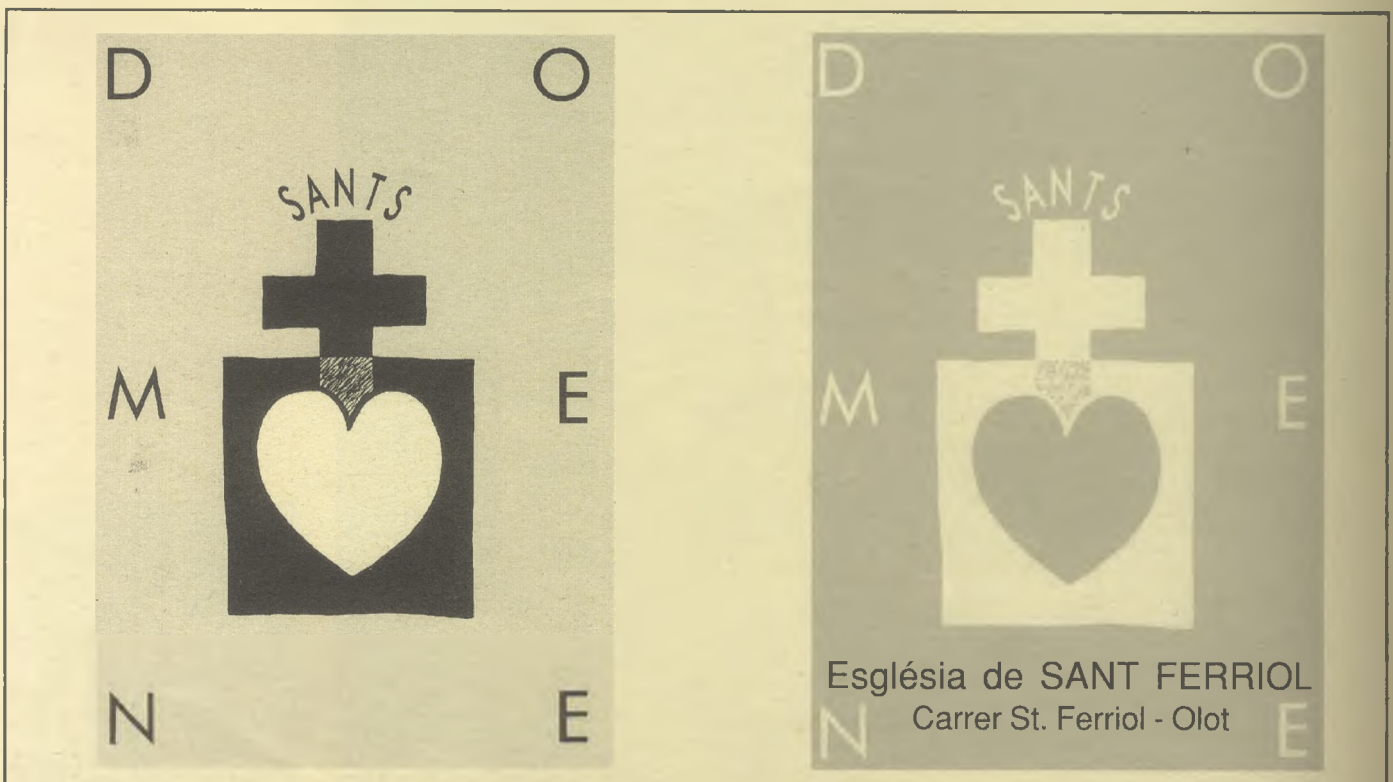
estudi, s'emporta cada dia part de les zones que haurien de ser Reserva Natural per posar-hi els seus polígons industrials, les seves urbanitzacions i autovies, més aviat del tipus arquitectònic nord-americà que català. Però queda prou capacitat de pensament per sentir que les coses mal fetes, una hora o altra cauen i que la modernitat per la modernitat no té massa sentit, o cap, i així s'aprecien encara més els trossos de terra tan ben treballada i els horts per on treuen les banyes sonàmbuls cargols.

És la mà de l'artista, el pagès i la pagesa, que, sense fer tan de rebombori, sense tanta màquina, amb el seu natural talent i amb tota lleugeresa (que pesa poc) de llenguatge, milloren i fan créixer el nostre país, aquest país, un país sortosament encara una mica excèntric i tocat de l'ala. D'aquí surt el seu art i la seva bellesa. Aquesta escola, filla d'en Vayreda i Bosch, és el sospir i el silenci de les seves ànimes antigues dins dels seus boscos. Aquests artistes, ermitans il·luminats que creen en La natura un art que va més enllà de la tela. Un art mil·lenari en perill d'extinció, com les granotes i les sargantanes.

Conxita Pladevall i Vila

Pintora i escriptora.

Membre de l'Agrupació Naturalista de la Garrotxa

El Centre de Dia de Salut Mental, 10 anys de conviure amb la diferència

A

ra fa 10 anys que a l'antiga Fonda Europa es va obrir un Centre de Dia de Salut Mental, on un grup de professionals varen començar a acollir persones amb problemes mentals.

L'equip que treballa en aquest centre, integrat per psicòlogues i monitors, sempre ha tingut un objectiu molt clar: cal que les malalties mentals deixin de ser un obstacle per a la integració en l'àmbit familiar i social. Per això s'han proposat treballar amb els usuaris que hi entren per tal de millorar la seva qualitat de vida, i també la de les persones del seu entorn. Si bé és cert que no poden curar a tothom, sí que poden fer que avancin en el camí cap a la salut mental. No hi ha ningú que no tingui una part sana, i és aquesta la que desenvolupen.

Aquesta premissa és prou important, per tal com suposa una visió renovada dels problemes mentals. Tots tenim al cap imatges de sanatoris asèptics i aïllats on els malalts ingressaven de per vida, a resguard de mirades que haurien fet perillar el pretès honor de les famílies. Què hi feien, allà dins, qui ho sap. La qüestió era treure'ls de l'entorn, feien nosa, resultaven incòmodes.

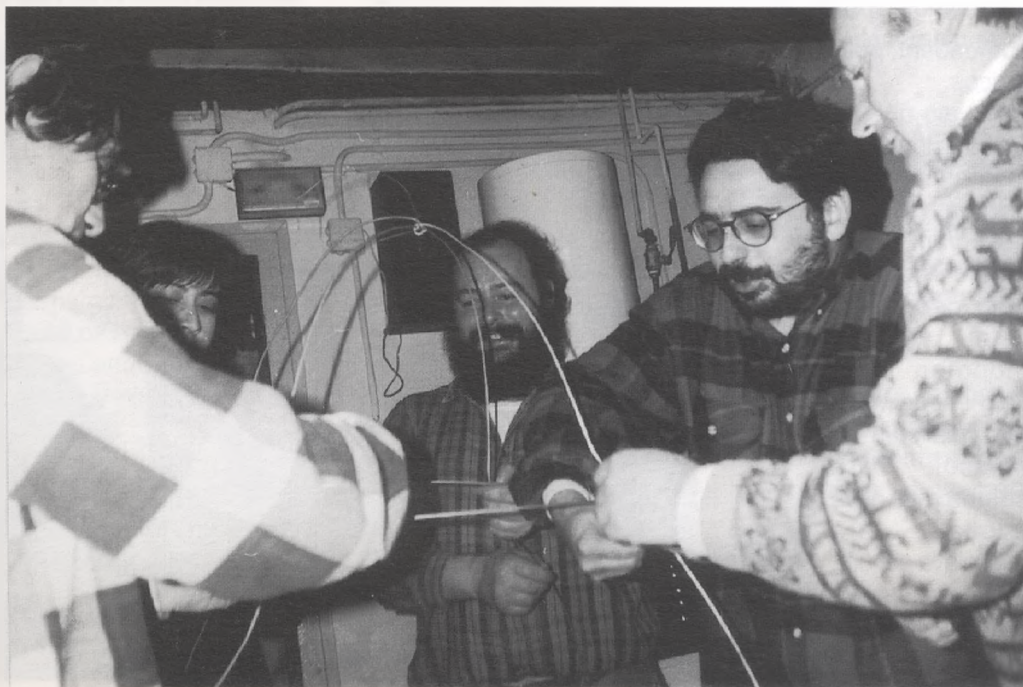
Un altre objectiu primordial del centre és que els usuaris puguin retornar a l'ambient quotidià, que es puguin integrar dins una societat que n'haurà d'aprendre de tractar aquests malalts. Ara són ells, els qui hauran de tenir paciència amb nosaltres, que no en sabrem prou. La finalitat és la rehabilitació, per mitjà del suport permanent, del malalt, i de retruc una millora en la qualitat de vida de l'entorn familiar. Ara que es parla tant de «solidaritat» i «tolerància», potser ha arribat l'hora de plantejar-nos si, a part de ser solidaris i tolerants amb els que parlen una altra llengua, pertanyen a una altra ètnia o tenen una altra religió no caldria acostar-nos als que veiem com a diferents (i tan iguals com són!) per la problemàtica mental que pateixen. És massa fàcil sentir-se a prop dels que són lluny; el que costa és acceptar i ajudar aquells que tenim al costat.

Per què existeix aquesta por, aquest recel, envers els malalts mentals? Se'ns acudeixen un piló de possibles raons, i segurament totes tenen el seu pes. Són diferents de nosaltres, i no hi sabem arribar. Però alhora, ens resulten massa

propers, se'ns assemblen massa. Potser l'únic que els distingeix de nosaltres és que han fet un pas més, han anat més enllà. Què és el que provoca que passem del pensament a l'acció, de la simple desconfiança a la neurosi, de la normalitat a la bogeria? És un misteri, i potser és aquest el temor. No sabem si nosaltres estem fora de perill. Qui sap si en la propera situació difícil que visquem no traspasarem la frontera. Reflexions com aquestes són inevitables després d'una visita al Centre.

Els malalts que hi van se senten ajudats i reben una atenció personalitzada, amb un tractament individual. El tret que els uneix és que tots necessiten el suport de professionals, si bé pot variar molt en cada cas. L'objectiu és comú. En un marc agradable, en la calidesa d'una casa vella, es treballen les activitats socialitzadores, d'una banda entre ells mateixos i de l'altra, entre ells i el món de fora. Cal fer-los entrar en contacte amb el medi, fent que surtin i es relacionin, però també, i aquí rau la innovació, fent que el món de fora vingui al centre. Per això fan servir els pretextos més diversos, des de la creació d'un nou element per a la faràndula olotina, «El Mussol», fins a l'elaboració d'una revista, «La Fonda». Per això ara obriran el centre a tothom, amb motiu de la celebració del desè aniversari. Us recomanem que aprofiteu l'ocasió; no us en penedireu. Així els ajudarem a aconseguir un altre dels seus objectius primordials: sensibilitzar la població envers les malalties mentals.

Meius Ferrés

La solitud de l'espill

La taula es movia -probablement una pota fluixa o una pota més curta que l'altra- forlrada amb una finíssima làmina de caoba d'imitació. Tot plegat donava una mena d'aire tendre a l'estança. En un petit aqüari, un parell de peixos nedaven nerviosos esperant no se sap què. Jo no hi entenc de peixos, ni de caobes, de de taules. Només sé que aquella nit en sentia pesat, o potser una mica confús; per animar-me vaig fer una cervesa, vaig encendre una cigarreta, vaig mirar per la finestra, em vaig mossegar les ungles mentre pensava en les ganes que tenia de menjar-me un gelat. Damunt la nit obscura voleiaven al volt d'un fanal dos o tres rat-penats, a l'encalç de mosquits, suposo.

Pasava alguna cosa, no sabia exactament què, alguna cosa se m'escapava, alguna cosa em molestava enormement a dins del meu cap, em pesava, em... pressionava. No havia passat res que no sabés, res, absolutament res.

El dia havia estat tranquil i serè. Em vaig llevar i me'n vaig anar a la plaça a vaure menjar els coloms. Vaig estar assegut en un banc fins molt tard, em vaig divertir, relaxat i positiu, vaig parlar amb un veí d'aquelles coses de sempre: "sembla que plourà cap al sud" o "ahir varen robar en una sabateria i s'endugueren el mostrador i tot". També parlàrem de l'economia i de com havia anat de malament el setembre per les pipes.

Fou un dia agradable. No entenc aquesta pressió tan forta, aquest desfici, aquesta ansietat, aquests nervis injustificats. Em vingueren ganes de trencar l'aqüari i de menjar-me els peixos. Ho vaig veure fer en una pel·lícula i feia estrany però grandios a la vegada. No, és millor deixar tranquils els peixos, ni trencar l'aqüari. Després hauria de recollir tota l'aigua...

Passaven les hores i jo sense son. Vaig anar al lavabo i mentre orinava em vaig veure reflectit al mirall. Se'm va ocórrer una cosa sensacional. Se'm va acudir d'agafar el mirall i de posar-lo sobre la taula. El vaig recolzar sobre una caixa de cartró, jo em vaig asseure al davant, mirant-me directament als ulls. Vaig comprendre que aquella nit no dormiria. Tinc uns ulls molt bonics, una mica tristos, de m i r a d a contundent, però macos.

M'hi vaig quedar molta estona allà, mirant-me, parlant-me, observant fins a l'últim recó del meu rostre. Aviat se'm va fer monòton i em vaig ensopir. Ara em veia com un mussol, ara saludava a una àguila, ara m'enfilava per una corda que estva a punt de trencar-se...

Aleshores va passar una cosa. Un punt de llum començà a créixer, a il·luminar-ho tot. Era una llum groguenca i mate. Poc a poc va anar envaint el mirall, com si el pintés. Em vaig perdre de vista, em vaig fer petit i una por terrible m'esgarrapà el cos. A penes si podia resistir la mirada, quasi no pensava, només un tremolor, plorant. I em suaven les mans.

En un acte impulsiu, vaig cridar amb tota la meua força. Extenuat, vaig notar que la pressió cedia.

Un soldat es dibuixà a l'espill. Portava una metralleta i reia a cor què vols. Va començar a disparar embogit; m'insultava...Cabró! - cridava amb ràbia. I jo sentia una pau meravellosa. Com m'ñes disparava i més m'insultava, més feliç era jo.

El peixets de l'aqüari dormien plàcidament.

Pedro Carrizosa

Apunts a l'entorn del Centre de Dia en Salut mental de la Garrotxa

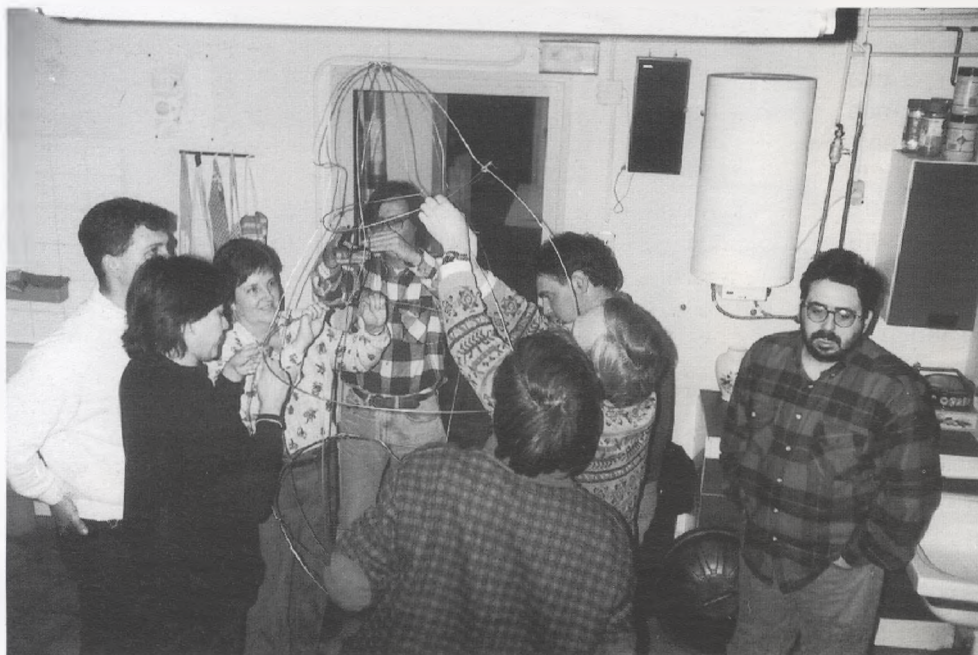
Arribo tard al Centre de Dia són dos quarts de cinc degut a problemes amb l'aixeta de casa els impediments de sempre quan et compromets a arribar a una hora i a un lloc jo havia quedat a les quatre de la tarda

la porta de l'antic hostal Europa m'ensopego amb els meus records de petit un sopar aquí o un dinar amb la Rosa Sacrest parlo de fa més de vint-i-cinc anys ella em va ensenyar a pronunciar la paraula "suvre" en francès es diu "sicre" i ella escrivia poemes

entro empènyer la porta pujar l'escala molt breu empènyer una altra porta hi ha una olor i una llum càlides algú parla a la meua dreta algú em veu algú s'aixeca salutació

em diu el seu nom Maria àngels té u n a tranquil.litzadora expressió de bondat i paciència em condueix per les cambres de l'antic hostal m'explica amb detall la seva feina com a coordinadora del Centre

veig les parets i el sostre altíssim aquí els meus

"El Mussol", construït pel col·lectiu del Centre de dia, un nou element de la Faràndula local.

records són com aquell dia sopant i pronunciant la paraula "sicre" la Maria àngels em diuque quasi tothom que ve al Centre ha sopat o ha dinat aquí

ara en aquesta cambra hi ha butaques còmodes de fusta clara i colors càlids però és com si els antics clients de l'hostal es moguessin al meu voltant aquí hi havia el menjador i ara és una sala d'estar

sortim a la terrassa dos arbres esplèndids malgrat que ens trobem en un primer pis són magnòlies i en un mur hi ha dibuixos fets pels usuaris del Centre uns dibuixos sorprenents una finestra que parla de la llibertat els mateixos artistes que han dibuixat aquí reproduiran la seva obra al mur d'un supermercat

d'entrada aquest món se m'escapa es barreja el dia del sopar fa vint-i-cinc anys l'idioma francès i la informació que ella m'està facilitant sobre l'aïllament la marginació la soledat la dificultat d'integració club psico-social psicoteràpia de grup acceptar el que sents miro al cel tancat enmig d'edificis observo les portes obertes del Centre els balcons oberts

la sala de psicoteràpia té una aranya de cristall al sostre i cadires en cercle a l'entorn d'una taula petita la maria Àngels transmet seguretat i competència explica les bases d'una concepció terapèutica que són incapaç de reproduir només conec algunes pel. lícules americanes

li faig una pregunta idiota quan dic que si t'afecten els teus

pacients naturalment que l'afecten passem a l'altra cambra dedicada al psicodrama amb un mirall a la paret i un curiós límit marcat a terra amb catifes

la convenció establerta és que en aquest costat amb la catifa d'un color lleugerament més fosc es fa la representació i tu pots expressar-te i explicar el teu problema o el teu estat d'ànim

al costat més clar et situes com a espectador i contemples el problema o el que sigui que l'altre et vulgui mostrar es tracta d'un exercici d'acceptació i sinceritat

ara veig un mussol gegant què és això la Maria Àngels riu i mostra amb orgull mira un membre més de la faràndula olotina és pasta de paper que han elaborat ells mateixos aquí el mussol té un ulls i una expressió filosòfica em sorprèn la jovialitat d'ella joestic encara amb el record del "nido del cuco" suposo que igual que tothom però tornant al mussol resulta que algú s'hi posa a dins i balla

aleshores la Glòria ens crida anem a una altra cambra es tracta del taller que fa la revista "la Fonda" el grup que elabora una revista trimestral hi anem em presento m'expliquen el funcionament de la revista m'obsequien un exemplar parlem tots alhora

tenir problemes no significa estar invalidat no vol dir perseguir els altres no significa estar boig nosaltres no som diferents així que tampoc no trobem feina

no em trec del cap el record de la paraula "sicre" ni el rostre de la Rosa Sacrest fa més de vint-i cinc- anys sopant aquí i escrivint poemes amb un bolígraf daurat

m'esforço per tornar a la sala impressió d'estar parlant amb un grup d'amics que es troben per fer una revista amb un coordinador que organitza les pàgines i les activitats del dia en fi plena normalitat i salut mental entre ells em sento bé exceptuant aquest record obsessiu de la paraula "sicre"

me n'he d'anar han transcorregut quasi una hora abans no pujo al primer pis a buscar un programa dels actes previstos per commemorar el deu anys del centre aleshores veig la banyera de marbre també la recordo o crec recordar-la vaja m'acomio torno al carrer amb un garbuig de record i la sensació d'haver visitat el meu interior

F. Pereira

Sortint del centre de dia, se m'acudeix que la ciutat, aquest constant va i ve, és com l'epidermis d'un organisme; i que la visita al centre ha estat com haber ullat, per un conducte obert, les vísceres d'aquest ésser, just per detectar-ne el delicat equilibri.

Ara, sento com si hagués palpat alguna cosa viva, que es contrau i es dilata, s'ofega i respira -viu!- per sota aquesta dura, rugosa, gruixuda, aparentment invulnerable pell d'elefant del nostre fer social. Sóc jo qui agraeix la visita.

Lola Rovira

Meditaciones al borde del abismo

Auténticamente bestial es la Psicología convencional. Si te pierdes en un descampado en una noche tenebrosa y profundamente oscura y enciendes una cerilla. ¿Acaso no experimentarás un amor que supera toda definición?

Poder divino en eterna expansión, **belleza** en eterna expansión.

Felicidad en eterna expansión, **amor** en eterna expansión.

He ahí mi anhelo.

Mas allá de lo sublime está el abismo pestilente sin olvidar que todo ello es pura metáfora.

En el centro de día todos somos muy espabilados y somos merecedores de la más atención.

El profeta Libra

No tinc res del que he demanat

Però...

Li vaig demanar a Déu per poder triomfar i m'ha donat flaqueza perquè aprengui a obeir amb humilitat.

Volia salut per fer grans coses i m'ha donat malaltia perquè faci millor les coses.

Volia riquesa per ésser feliç i m'ha donat pobresa perquè aconseguixi la saviesa.

Volia ésser apreciada pels homes i m'ha donat debilitat perquè arribés a tenir desitjos d'ell.

Li vaig demanar un company per no estar sola i m'ha donat un cor perquè pogués estimar als germans.

R Prat

Horació per als qui volen conduir

Oh bon Déu, quan contemplem les meravelles d'aquesta terra! I tot d'una veiem els accidents que estan passant.

Aquestes persones estan deixant la vida per aquestes carreteres. Aquest jovent amb el cotxe destrossat.

Nosaltres, els teus germans, et demanem la teva ajuda.

Ja que tu ens has donat la vida i un dia ens la treuràs.

Guarda'ns de tot mal, malaltia, incendi o accident.

Perquè només tu ens la pots guardar!

Ajuda'ns a passar aquest llarg camí, que ens porta a cavall, ja que un dia ens trobarem tots en el teu regne.

Paquita Prat

Una volta al món

Part VI

Malàisia potser era el país del qual havíem sentit parlar menys, era tota una incògnita, i ni tan sols ens havíem trobat cap altre viatger

que ens n'hagués dit res. Tota la informació que teníem era la que havíem llegit a la guia de viatge. Vam arribar a la frontera des de Hat Yai on sense cap mena de problema ens van donar un mes de visat i vam continuar fins a l'illa de Penang, la primera etapa en aquest país. Ens va empipar però que a la resta d'europaus els concedien tres mesos de visat i una vegada més vam haver de patir la desgràcia d'haver de viatjar amb un passaport espanyol.

L'illa de Penang està connectada a la península malaia per un pont de 13.5 km. de longitud, encara que nosaltres vam utilitzar el ferri i gràcies a això vam gaudir d'una vista impressionant del pont. Georgetown, la capital de l'illa, deu el seu nom a l'herència colonial britànica ja que Malàisia fou una altra de les seves víctimes, i curiosament avui dia sembla una colònia xinesa. Els rètols dels carrers, els diaris i els cinemes en diferents llengües xineses, els restaurants, els temples budistes, els barrets de palla dels vianants i els més matiners practicant tai-chi en els parcs de la ciutat, et feien pensar que miraculosament t'havies traslladat a una ciutat xinesa. De fet la població del país es compon de diferents ètnies entre les quals a més de la pròpia malaia n'hi ha d'origen xinès, indi i tribus minoritàries a Sarawak i Sabah (aquestes dues parts del territori estan situades al nord de l'illa de Borneo). Els xinesos habiten majoritàriament l'oest del país i controlen

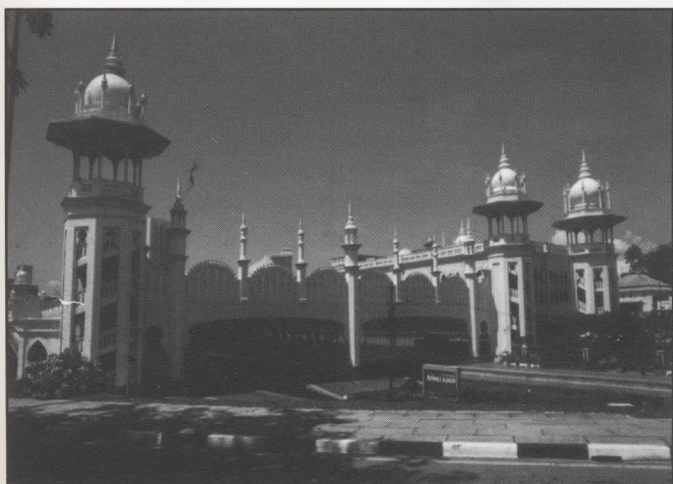

MALÀISIA

en bona part l'economia. Els malais són només majoritaris a l'est però controlen el poder polític arreu. La resta d'ètnies estan al capdavant de l'escala social tot i que no sembla que tinguin massa problemes per viure dignament. La bona convivència sembla garantida tot i que parlant amb habitants d'origen xinès sempre tenen alguna paraula de menyspreu vers els altres.

Vam deixar la ciutat de Georgetown per anar cap a les Cameron Highlands, un indret a força alçada (entre 1500 i 1800 metres) on ens havien dit que es podia fugir una mica de les altes temperatures habituals, trobar un ambient tranquil i asossegat i fer caminades per la jungla. El que ens vam trobar va ser un lloc força turístic (turisme intern), on els malais rics anaven a jugar a golf però no ens va pas desagradar i va ser força gratificant poder tornar a posar-nos els pantalons llargs i el jersei. El paisatge era molt exuberant, dominat bàsicament per vegetació frondosa, molts rierols i camps de te. Vam passar-nos tres o quatre dies voltant pels camins marcats fets a mida per a la mena de turisme majoritari de la zona. El més destacat va ser el recorregut per la jungla titulat "jungle walk number 4", tot una gran aventura! Pel camí vam poder visitar un magnífic temple budista-xinès.

La següent etapa va ser Kuala Lumpur, la capital i símbol de prosperitat del país. Al jovent modern els agrada d'anomenar-la K.L. (com aquell qui diu L.A.), estil ianqui, cosa que ens va sorprendre molt. La ciutat tot i no ser molt gran impressiona força. S'hi barregen l'arquitectura colonial portuguesa, holandesa i anglesa amb els edificis nous tipus alumini-vidre, les mesquites d'estil antic amb d'altres de disseny avantguardista, grans avingudes i diferents barris agrupant els diferents col·lectius ètnics que habiten la ciutat, principalment el malai, el xinès i l'indi. Nosaltres ens vam estar al barri xinès i vam poder gaudir de l'ambient mogut i populós que s'hi respirava les vint-i-quatre hores del dia. Prop del Colonial Hotel on ens allotjàvem hi havia el mercat xinès que ocupava tots els carrers i racons del voltant on hi havia prou espai per encabir-hi una paradeta, inclòs els parquímetres quedaven barrejats amb les mercaderies d'alguna parada de productes de bijuteria, petits electrodomèstics, roba o menjar. Ens vam veure temptats de demanar-ne el preu d'algun. Kuala Lumpur és un gran museu arquitectònic a l'aire lliure. Cal destacar la Mesquita Nacional i el Centre d'Estudis Islàmics d'estil innovador i modern, la Mesquita Jama d'estil més tradicional, i l'edifici Sultan Abdul Samad i l'estació ferroviària d'estil colonial,

L'estació de tren de K.L.

Visitant el Centre d'Estudis Islàmics.

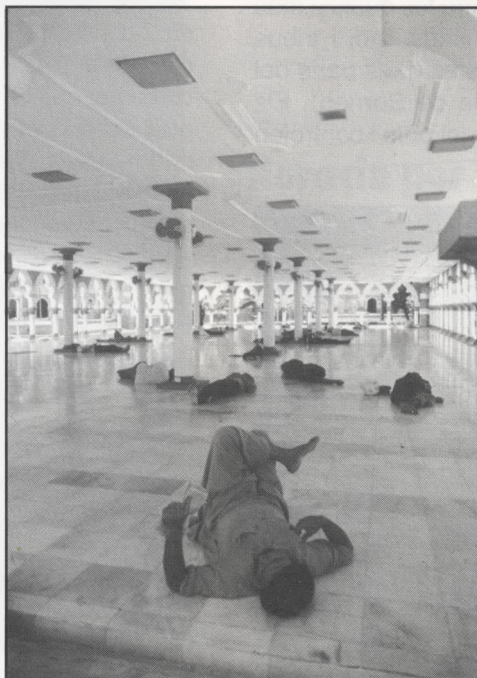
original pel seu disseny que incorpora minarets, cúpules, torres i arcs. Es diu que la seva construcció es va retardar perquè el disseny del sostre no s'avenia amb les especificacions que la normativa anglesa regulava per a les estacions de tren, ja que no suportava el pes d'un metre de neu! L'episodi més divertit va succeir a la mesquita Jama quan només d'entrar un individu que semblava ser el porter i vestit d'una manera molt pintoresca i estrafolària (mocador tipus làser Arafat, ulleres de sol i ple de pins) ens va abordar i després "d'exigir-nos" un donatiu ens va obsequiar amb una foto seva i un discurs sobre com havia de ser el comportament humà i com Alà ens ajudava per aconseguir ser unes bones persones.

Vam deixar Kuala Lumpur en direcció cap al sud per anar fins a Malacca, a unes tres hores d'autobús. Va ser el primer lloc del país que només d'arribar ens van assaltar per tal d'oferir-nos hotel. A diferència de l'Índia, amb una engegada n'hi va haver prou per deslliurar-nos-en. Aquesta ciutat va ser un enclavament molt cobdiciat per les potències colonials europees, car era un centre de comerç molt important, de manera que va passar per les mans primer dels portuguesos, després dels holandesos i finalment dels anglesos. Queden vestigis de cadascun d'ells, entre d'altres la fortalesa *A'Famosa*, l'església de Sant Francesc Xavier i l'església de Crist. Avui dia ja ha deixat de ser aquell centre de comerç tan important. La ciutat està poblada majoritàriament per xinesos, és molt tranquil·la i és molt agradable passejar pels seus carrers estrets visitant les petites botigues d'antiguitats, els temples i alguna mesquita perduda curiosament construïdes ja que denotaven una forta influència xinesa. També va ser interessant la visita al port, el lloc que havia sigut el centre neuràlgic del comerç de Malacca. Avui dia hi ha més aviat pocs vaixells, els més grossos de vela, molt antics i construïts en fusta. Jeien sobre el fons a l'espera del capvespre quan la marea puja. Malàisia

és també un lloc ideal per a fer bons àpats i a Malacca vam poder constatar. Ens fèiem uns tips de menjar marisc i peix.

Al sud de la península malaia hi ha Singapur, un país-ciutat no massa interessant llevat de si es pretén comprar algun producte electrònic, de fet hi vam comprar una nova camera per substituir la que havíem perdut al Pakistan i també un *walkman*. És una ciutat molt cosmopolita que integra bàsicament xinesos de diverses ètnies, malais i indis, però també gent procedent d'Europa, Amèrica, Austràlia i altres parts d'Àsia. El més destacable és la forta legislació que tenen sobre el comportament social, així, està fortament penat llençar qualsevol tipus de deixalla o fumar a qualsevol lloc públic, creuar els carrers per llocs no indicats a tal efecte, menjar al metro, menjar xiclet, tenir els cotxes bruts i tantes d'altres coses que ara es faria massa llarg d'enumerar. La ciutat llua grans avingudes, centres comercials imponents, edificis d'oficines altíssims i el millor metro que mai hàgim vist, però al costat de tot això es podien veure cases força desfetes, botiguetes i parades de menjar més a l'estil típic xinès que deixaven constància del que possiblement havia estat Singapur abans del *boom* econòmic posterior a la Segona Guerra Mundial. Per al viatger Singapur resultava un lloc caríssim alhora de buscar allotjament i un lloc per a menjar. Per a dormir el més econòmic era compartir una habitació amb d'altres 6 o 7 viatgers, mentre que quan es tenia gana i s'era enemic dels MacDonaldis, es podia anar al que podríem anomenar mercat del menjar, llocs on hi havia petites paradetes on cuinaven menjar xinès, tailandès, malai, indonesi, vietnamita,... i que compartien les taules, de manera que podies fer un primer d'un país, un segon d'un altre i les postres d'un tercer, en definitiva, un *àpat-collage*.

Sense cap mena de recança vam deixar enrera Singapur amb la idea de tornar a trobar una d'aquelles illes paradisiàques com la que havíem estat a Tailàndia. Ens havien dit que Tioman era un lloc perfecte per reposar i gaudir de magnífiques platges de sorra blanca, aigua cristal·lina, corall i palmeres. Un autobús ens va portar fins a la població de Mersing, a la costa est de Malàisia, des d'on una barca de pescadors farcida de viatgers ens hi va portar. El lloc no ens va decebre gens, tot i que la costa oest estava força desenvolupada des del punt de vista turístic (fins i tot hi havia una pista d'aterratge) i encarada a captar el turisme singapurès. Nosaltres però, vam anar cap a la costa est, molt més verge i salvatge. De fet només hi havia un parell de llocs per estar-s'hi amb cabanes molt rudimentàries però suficients per passar-hi uns dies totalment desconnectats de la resta del món. Per rentar-nos disposàvem d'una galleda i un pou (però normalment fèiem servir el mar), per menjar hi havia un restaurant que

Prenen la fresca a la mesquita Jama.

servia un excel·lent peix (el que hi havia, és clar !) i per passar el temps disposàvem de la conversa amb la resta de viatgers, els jocs de platja, la lectura dels llibres de segona mà, la natació i les caminades per la jungla. Una de les activitats més atractives que vam fer va ser l'excursió en barca fins a l'illa del Corall. Vam llogar ulleres d'aigua per poder veure el fons del mar recobert del suposat corall però alhora de la veritat, era pràcticament tot mort, evidentment degut a l'acció humana. Tot i això però, era prou bonic i els peixos nedaven pel teu voltant.

Després d'aquest parèntesi de relax, vam continuar resseguint la costa est en sentit nord fins aturar-nos a Marang, un poble de pescadors molt pintoresc. Com a tot arreu d'aquesta part del país, el lloc era molt tranquil i la seva gent molt agradable. Unes poques cases d'hostes permetien allotjar uns quants viatgers d'una manera força senzilla, i en pocs dies ens hi vam sentir totalment integrats. Recordem especialment quan alguns vespres ens trobàvem amb alguns joves del poble i anàvem a tocar la guitarra i conversar a qualsevol racó. Aquí vam anar a visitar unes drassanes on construïen vaixells de manera tradicional, sense utilitzar cap mena de plànol. També una fàbrica de batik o estampat, molt típic d'allà. La manera de tenyir la roba consistia en dibuixar els contorns dels motius que volien pintar amb cera fosa, i un cop aquesta s'assecava, coloraven l'interior de manera que la pintura s'escampava fins arribar al límit determinat per la cera. Un cop seca la pintura, rentaven la roba amb aigua ben calenta per tal de desfer la cera. També vam tenir l'oportunitat de fer una excursió en barca pel riu que travessava el poble. Ens va permetre veure un munt d'iguanes (o similars), nedant, prenent el sol o enfilades dalt d'un arbre, ocells exòtics de colors cridaners, mones i un poblat a la riba del riu on la gent es dedicava a fer sucre de coco, assecar *chili* i com a demostració per als visitants, teulats de fulles de palmera.

Acostumats a la bona vida, i per a no perdre l'hàbit, vam decidir buscar un altre indret on poguéssim continuar fruit dels paratges tropicals allunyats de la civilització. Així vam anar a parar a una altra illa anomenada Perentian (de fet eren dues illes, Perentian Besut o petita i Perentian Kessar o gran, separades per un estret d'un parell de quilòmetres) on vam aconseguir viure de la manera més propera a en

La cabana de Tioman.

Robinson Crusoe. A l'illa petita hi havia un petit poblet on s'hi concentrava l'escassa activitat del lloc i on no era possible estar-s'hi. L'illa gran era totalment deserta llevat d'algunes petites cabanes de fusta arran de platja per als pocs viatgers que hi arribaven i evidentment era on nosaltres ens estàvem. També hi havia un petit restaurant, però durant la nostra estada estava tancat degut a que va coincidir amb el ramadà musulmà, i durant aquest període, com és sabut, la gent no menja durant el dia. Això va contribuir definitivament a la sensació d'aventura i per aconseguir menjar calia anar a l'altra illa per o bé comprar ous o pasta (tot el que hi havia) o bé negociar amb algun pescador per tal que ens vengués una mica de peix. Davant de la cabana, fèiem un bon foc, i després d'escorxar el peix (i ho diem perquè el peix alguna vegada era un tauró), el fèiem a la brasa i ens el cruspíem.

Com la resta d'etapes, la de Perentian també va acabar i ja altre cop al continent vam arribar a Kota Bahru, la ciutat més al nord de la costa est. En aquesta ciutat és pot ser l'indret on es respirava més l'islam. No vam estar-hi gaire temps però el suficient per a poder gaudir d'un excel·lent àpat al mercat central, una basta esplanada plena de paradetes i taules on feien menjars de tota mena. Sovint no sabíem ni que ens cruspíem però tot era boníssim.

Vam tornar a Penang des d'on un avió ens havia de portar fins a Sumatra, l'illa més al nord-oest d'Indonèsia. En general, Malàisia va ser un dels països que ens va agradar més, dels més acollidors i en guardem un record molt entranyable, especialment de la seva gent.

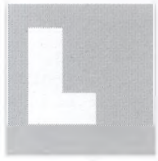

Xinesos pregant.

Xavi Morera
Jordi Güell

La tardor de 1995

a crònica d'aquesta nostra nació s'anima a partir del començament de l'últim trimestre de l'any 1995. Ara fa just mil anys. Els papers que tenim a les mans parlen un estrany llenguatge que avui, des de la nostra situació, és molt difícil d'entendre.

Curiosament en aquell temps no es parlava de consens, ni d'unitat en bé de la pàtria. En totes les comunicacions que ens han arribat, només es parla d'aconseguir la majoria absoluta per tal de governar sense haver de discutir res. I això, que s'acabava de viure l'experiència del govern de l'estat que durant dotze anys havia suportat, emparat en la majoria absoluta, una quantitat immensa de corrupció, que es va destapar per a bé del país i de la democràcia (sic) just en trencar-se la majoria. I és que per aquells dies d'octubre es vivia un cert clima electoral, ja que s'havia convocat a les urnes, després d'una curiosa operació d'ara sí, ara no, comparable a la tècnica de la caça del mussol, utilitzada pel president, per tal d'intentar enganyar propis i estranys. L'espectacle vist en perspectiva deixa intuir de quina manera els qui governaven la nostra terra en aquell temps estaven més per les conyes marineres que no pas per la transparència i el país. El record d'aquells motoristes de la dictadura que apareixien de sobte i quan menys se'ls esperava portant la carta d'agraïment dels serveis fets i el cese, planava segurament sobre la totalitat dels catalans durant els estira i arronsa que la majoria absoluta provocava. Fins al fet de si l'alcalde d'Olot es presentava o no, va ésser desmentit i confirmat dues o tres vegades. Fins aquí arribaven les ganes del govern de sorprendre la gent de la qual era -teòricament- servidor i no pas amo i senyor. Aquesta manera d'actuar, però, fou fàcilment copsada pel poble que sabia que quan una cosa es desmentia, és que estava a punt de passar. Com en temps de la dictadura, la gent havia après a llegir allò que els papers no deien, i ja començava a ser més important el que era obvi que el que s'escrivia. No era estrany, doncs, que en alguns llocs es tornessin a cantar cançons de protesta i que es presentís un *revival* del que s'havia conegut a finals del franquisme com la "nova cançó". Com tampoc no era estrany que una gran quantitat de ciutadans aliens a la política, o almenys al marge dels partits polítics, comencés a apuntar-se a l'abstenció, per altra part una opció absolutament democràtica, a pesar d'opinions en altre sentit, o al lema de "Majories absolutes, no gràcies". Tampoc no estranyà a ningú que Boadella estrenés "Ubú, president". La veritat és que la tardor es presentava divertida. Si no fos que...

El Faulador: MOLI
Octubre del 2995

Un exemple a seguir

I passat dissabte, 7 d'octubre, el cicle de conferències «El Convidat» organitzat conjuntament pel Fons d'Art Olot i el Club de Debat Joves 21, comptà amb la privilegiada presència del cap de govern d'Andorra, Marc Forné qui, sota el títol de «Política a Andorra», pronuncià una distesa conferència sobre el model polític andorrà, així com les diferents actuacions que es porten a terme en matèria lingüística, econòmica i social en aquest petit estat veí, que molts envegem pels privilegis fiscals de què gaudeixen els seus ciutadans. En aquest sentit, Forné va restar importància a la fama que té Andorra com a paradís fiscal, argumentant que en aquest aspecte considera Andorra com un país normal i no pas un paradís: el problema el tenen «en altres estats que són autèntics inferns fiscals»

Per altra banda, el fet que més de tres quartes parts dels habitants d'Andorra siguin immigrants espanyols, portuguesos i francesos, va ser considerat per Marc Forné com un dels problemes a què ha de fer front Andorra perquè la llengua oficial gaudeixi d'un bon estat de salut. A més, aquesta proporció d'immigrants també es tradueix en un problema quan se celebren comicis generals, dificultat que han resolt limitant el dret a vot únicament als andorrans de naixement i als qui portin més de 25 vivint-hi.

Amb tot, però, potser el més destacable va ser la bonhomia i el tracte proper de Marc Forné, tot desmitificant amb la seva senzillesa la figura dels caps d'Estat, com si únicament un caprici del destí hagués estat l'únic causant que aquest advocat andorrà arribés a ser la màxima autoritat del seu país. La seva perplexitat en trobar-se reunit cara a cara amb el Sant Pare, així com les seves trobades amb la cúpula política internacional, són a tall d'exemple, un dels molts fets que Forné esmentà; així com del tracte de proximitat que manté amb els andorrans i de com aquests l'aturen pel carrer per demanar-li si pot intercedir en tota mena d'assumptes personals.

Certament aquesta manera de fer, tot i que afortunadament sempre hi ha excepcions, és d'allò més inusual en els polítics de casa nostra, fins al punt de ser pràcticament impensable per un ciutadà de carrer aconseguir accedir personalment a personatges de la talla de Gonzalez, Pujol, o fins i tot d'altres polítics amb càrrecs inferiors que per aquest motiu, encara haurien de ser més propers.

En aquest sentit, Marc Forné va ser tota un lliçó d'afabilitat i senzillesa, a qui molts dels nostres polítics convindria que prenguessin com a exemple. De ben segur que aquella «mala fama» de la classe política que sovint s'autoimputen, milloraria de manera important si l'arribaven a tenir com a model.

Jordi Serrat

100 anys després, esperem que arribi el tren...

a pintura ha mort».

Aquesta frase atribuïda al pintor francès Paul Delaroche pels volts de 1838 en veure com la fotografia anava prenent

cos, és simptomàtica del fet que les arts estan estretament vinculades entre elles i que els avenços tecnològics influeixen de manera decisiva en les manifestacions artístiques. Reconec el meu desconeixement de la matèria però, tot i ser-ne un profà, estic convençut de la influència de Niepce i Daguerre en l'aparició dels moviments pictòrics que defugen el realisme per endinsar-se en l'abstracció.

Ben segur que, ara fa cent anys, en veure «L'Arrivée du Train» de Lumière, més d'un actor atemorit hauria parafrasejat Delaroche.

Tanmateix, encara quedava per introduir el sonor i potser, amb aquesta murrieria connatural dels actors, van intuir les enormes possibilitats de treball que el tren de Lumière portava en els seus vagons.

Aquesta peremptorietat per treure'n profit - la gent de teatre sol tenir per màxima que la primera filosofia és la de l'estómac - converteix sovint la murrieria en frivolitat i molt pocs han investigat, durant els darrers cent anys, quina influència ha exercit l'aparició del cinema i més tard de la televisió en el teatre, o més ben dit en els usos teatrals.

Llevat comptades excepcions, les companyies teatrals, per modestes i poc conegudes que siguin, són sotmeses a un rigorós control de la llei del mercat i no poden assumir els riscos que implica qualsevol investigació.

Així, experiències que en els seus inicis han estat punteres, - Comediants, Joglars, la Fura dels Baus - han d'ésser explotades fins a la sacietat, deixant la investigació per a les iniciatives personals - Albert Vidal, Marcel·lí Antúnez... -

Qüestions tan bàsiques com l'essència de l'art teatral, és a dir, quins són els trets característics del teatre que el diferencien del

cinema, de la pintura, de la música; la seva funció catàrtica o els seus orígens litúrgics, queden només per a l'estudi teòric o com a recurs temàtic de tesis doctorals.

De les més de dues-centes companyies que aquest any han participat a la Fira de Teatre al Carrer de Tàrrrega no n'hi ha cap que vulgui vendre el seu producte com ha fruit d'un estudi o d'una experimentació sobre el fet teatral, els programadors dels teatres del país malden per trobar propostes comercials a bon preu, i les poques fundacions o projectes que es promouen ho són per a l'explotació de mercats d'exhibició.

I, tanmateix, les darreres tendències - no sé si dir-ne modes - en el terreny dels programes informàtics apunten cap a la

«virtualitat»: cal calçar-se un guant aparatós com els dels operaris metal·lúrgics per tenir la sensació que algú et dona la mà. Voleu més virtualitat que la del teatre?: l'actor et pot donar la mà, fer-te un petó i fins i tot clavar-te un truc perquè et despertis si ets d'aquells que pateixen somnolència a les butaques de platea.

És en aquest context que l'XIè Fòrum de Teatre té un caràcter singular. Dedicar una part important de l'espai i el temps de programació a propostes d'investigació -

Interaccions, Factoria de les Arts, Accions diverses - tot plegat reflexionant artísticament sobre un tema com el caos, d'abast no solament filosòfic, si no també científic, matemàtic, informàtic, és, avui per avui, una novetat de la qual ens podem sentir privilegiats de poder veure.

O hauria de dir viure?

El teatre es veu o es viu?

Vet ací una altra qüestió.

Pep Fargas

Xavier Rusalleda/Pep Fargas

1995/Fòrum de teatre/Caos

Primer: Amor/el groc dels dits

En els dits la nicotina els cobreix d'una pàtina groguenca inconfusible. Són dits de vesprada i també de nit, de cigar que es crema fins a la burilla, de cigar que s'encén a un ritme infatigable. Són dits que condueixen a l'insomni creador, aquell de les nits dels homes que gaudeixen amb l'insomni que crea, que colpeix i esculpeix la visió, el desig, l'amor. És un groc d'amor en els dits, esculpit per les cigarretes que desvetllen l'insomni que crea. És l'amor per gaudir en l'insomni del desig de crear. És un groc en els dits que envegen els cretins que fan de la son la normalitat on afusellar els insomnes que estimen allò que creen. Són dits d'amants de la vida. Són vida en els dits que frueix de l'insomni que crea. Són mans diferents d'un mateix groc d'insomni en la ciutat dels carlins. Són vida de nit i també de dia i no és mai el cigar del condemnat al patíbul malgrat viure en la ciutat dels carlins, on l'insomne crea. Són vida.

¿Us heu preguntat mai perquè a l'insomne li fem passar comptes, i al que dorm el felicitem per la placidesa del seu son?

Segon: Carlí/de la Ciutat dels Sants a la Ciutat dels Carlins

Potser té raó en Xavier i la diferència entre la Ciutat dels sants i el seu mercat de Música Viva, i la ciutat dels carlins i el seu Fòrum de teatre, és una qüestió de pròtesis.

«...en el fons el mercat de música viva és una pròtesi que s'ha imposat des de la Generalitat amb en Ramon Muntaner i companyia... el primer any va ser un fracàs, tothom s'hi va posar de cul i ara, en part, l'única cosa que han descobert els vigatans és que pot donar calé, que és el que han descobert els targarins i que jo intueixo que poden arribar a descobrir els olotins. Però a diferència d'Olot, que, en tot cas, això encara ha de passar, i ja han passat onze anys, a Vic s'ha disparat molt ràpidament... i diguem-ne que no ha sigut un producte generat a la ciutat, tot i que la ciutat ha canviat molt, sobretot des de la doble via que han fotut amb Barcelona. Ara anar a Vic no és cap problema, està a dintre de

l'extrarradi i tothom ha vist l'encant que té anar a la ciutat vella...Potser era més hàbil fer el mercat de música viva a Vic, que no hi ha res, que pràcticament és l'únic esdeveniment que hi ha durant tot l'any que no pas saturar la ciutat de Barcelona...»

La pròtesi -ortopèdica o no- és quelcom relacionat amb l'ajut, però també amb la carència. La carència i el seu ajut. Com d'un carlí a un sant: què li falta a una ciutat carlina? quin ajut té una ciutat de sants?

La ciutat carlina és carent, però difícilment protètica. La seva carència forma part de la totalitat del seu ésser, en ella no hi ha mancances, ni minusvàlues. En tot cas, d'haver-n'hi, el diagnòstic de les mateixes mai no és resultat del carlí. Aquest se sent a resguard, segur, i sense carències. Allò que vol mai no és resultat de l'insomni, al contrari, les seves nits són plàcides, tranquil·les, d'un son sense somnis.

A la ciutat dels sants la pròtesi forma part de la seva manera de creure, de la seva fe. Què són els miracles sinó les pròtesis de la realitat. Pels sants les nits són tranquil·les, i si mai arriba l'insomni l'ajut diví il·luminador amb rapidesa hi posa cura. Llavors, al matí, la vara a florit o el mort ha ressuscitat. Però la vara és la mateixa del capvespre anterior, i el mort, el viu d'unes hores abans amb el mateix desig de dormir plàcidament.

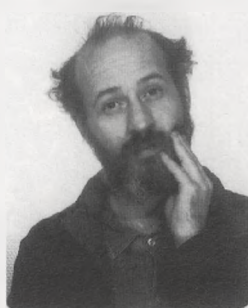
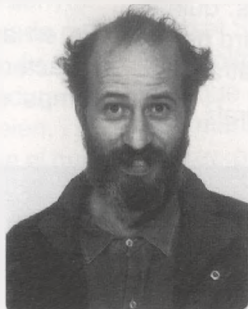
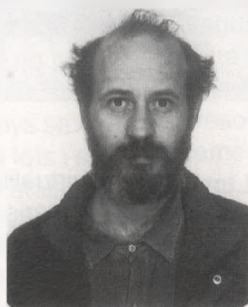
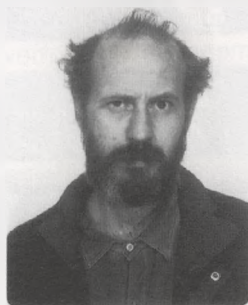
A la ciutat dels carlins l'insomne crea, perquè ha après a somiar, a desitjar, a voler, a estimar, a debatre's entre la follia i la clarividència, a viure. Per això pel carlí és un estranger. Perquè l'estranger és l'estrany, el que trenca la norma, el que sotmet la placidesa al caos.

A la ciutat dels sants la vara florida o el mort ressuscitat es de bon publicitar. És una pròtesi luxosa i atraient per la seva anomalia. Poc importa la carència, per això ja hi ha l'ajut. Poc importen els deserts, per això ja hi ha les pròtesis.

Tercer: Delicadesa/ l'èsser i la seva raó

Parlar, a voltes, és un acte de delicadesa. Delicadesa i no sols amabilitat. L'amabilitat de donar conversa a qui n'és mancat. Delicadesa és l'acte que es crea, per més que aquest es reveli, o esdevingui les restes d'un últim naufragi, aquell en el qual, incrèdul, no esperes trobar la sorra humida de la platja que et refugii.

Delicadesa no és un refugi. Delicadesa és el

pensament que crea, malgrat el turment i l'èxtasi, a voltes dolorosos, quasi dramàtics, com una sala buida a mitja funció d'un espectacle. Delicadesa és un sexe humit i calent entre els signes d'un actor i els símbols de la seva passió. Delicadesa quan els aplaudiments esclaten, o quan després de l'últim enginy del text et deixes atrapar per una estranya màgia que, no per sabuda i desconeguda a l'hora, no deixa de fantasiar entre els teus sentits.

Delicadesa en el neguit, en la febre i el tremolor mentre algú gargoteja en uns papers, en unes trucades, en uns acords, l'espectacle per uns dies d'insomni en la ciutat dels carlins, ara que les autoritats -gens insomnes elles- han decidit, després d'onze anys, donar per legítim el fill d'un parell d'insomnes d'una delicadesa contagiosa.

«...aquí la ciutat ho viu com un postís, li ve gros. Així com la vena del folklore tradicional, encara que sigui aliè, agrada, s'assimila i s'hi participa, en canvi el fòrum, que no deixa de ser una proposta de joc, també, fins i tot perquè ha sigut una proposta amateur, sempre ha sigut una proposta amateur, sempre hem anat amb una sabata i una espadenya, i no només pels calés, sinó perquè sempre estem al límit, es allò que dius: què passarà? Pot ser una catàstrofe, tant des del punt de vista de la programació, des del punt de vista artístic, com des del punt de vista econòmic... a Tàrrrega o a Sitges, el càlcul de probabilitats en el risc m'imagino que és la mínima expressió. En canvi aquí, justament ha sigut la marca de la casa...»

I la delicadesa esdevé risc, i el risc esdevé essència. Us heu parat mai a pensar en el fòrum? La soledat del corredor de fons pot ésser o un títol emblemàtic del free-cinema, o la solitud més desesperant, o el lloc de trobada de fondistes insomnes i creadors carregats d'idees, de pensaments que es desapareixen en la ment. L'ésser i l'essència. L'essència i la raó. L'ésser i la raó. En el fons, el caos. L'origen o sigui l'ordenament del caos. El fi i l'anihilament de l'ordre, o sigui el caos.

«...sempre tinc la sensació de començar de zero...hi ha un component molt alt d'atzar, d'intuïció i també d'una gran angoixa...»

Atzar, intuïció, angoixa, són principis, però també les arrels del fi, el principi del caos. Així la creació i la destrucció. El fòrum i les seves raons. El fòrum i el seu destí. El fòrum i la dualitat del seu ésser: existir per crear més enllà dels paradigmes, de les raons ignominioses dels qui manen i reciten les lleis de l'ordre i la cautela, les lleis de la plàcida són; existir pels que manen i amb ells el reconeixement de l'ordre de la rebel·lia. Així...

«...angoixa perquè a mida que reps una mica la benedicció ara de les forces polítiques, perquè no és encara de la població, et vas sentint com apretat...ara aquesta gent diuen que es collonut el fòrum, cony, d'on ve això?»

i dius home estem tan ajustats de pressupost i amb tants pocs mitjans materials i de personal que et preguntes com ens en sortirem de l'expectativa que hi ha creada almenys en el marc de l'ajuntament i dels grups polítics municipals...i és dolorós»

Quart: Guanyar/Conjunt de cercles dicèntrics

1. Apostar/Guanyar.

«...n'hem après...aquesta tarda estava fent trucades a la gent que ha de venir a actuar i hi vas amb una desinhibició que no hi anaves quan això començava i tenies tota una sèrie de circumstàncies inclòs encontre de la història...no hi anem a guanyar cap duro, al contrari, normalment se n'hi perden, però no és una qüestió benèfica, sinó una cosa seriosa: és l'únic festival a les comarques gironines de teatre...»

2. Apostar/Guanyar.

«...o caixa o faixa, jo t'ofereixo això, si ho vols bé, sinó també...però per altra banda tinc la mala consciència de no haver aprofitat la gran quantitat de gent que ha passat per aquí, i gent d'una certa vàlua...»

3. Apostar/Guanyar.

«...la gent s'ho ha passat molt bé, ens ho han dit moltes vegades...»

4. Apostar/Guanyar.

«...quan es paga, el tracte és molt clar, i si cobres ja et sents d'alguna manera compensat, però quan no s'acaba de pagar del tot sinó que hi ha una gratificació i no sé què, sempre quedes amb el dubte de pensar que tens un deute pendent, i moltes vegades l'altre, segons quin tipus de persona és, també t'ho fa notar...»

5. Apostar/guanyar.

«...en onze anys, a part que han passat multitud de companyies, ha passat també molta gent interessant...en les tertúlies o a les taules rodones una mica tota la professió teatral des d'en Pere Planella a en Jordi Teixidor, passant pel director general de torn, han passat pel fòrum...i penses, això no es correspon amb l'acceptació o amb el valor del fòrum en el mapa de festivals de Catalunya, ni pel nivell de subvencions que rep, ni pel ressò que té a la premsa, ni per, en certa manera, el fet d'estar a la boca de la professió, que és una mica el que buscàvem nosaltres...»

6. Apostar/Guanyar.

«...a la boca de la professió sí que ho està, si més no a l'orella...aquesta noia que acabo de trucar avui aquesta tarda... li parles del fòrum de teatre i sap que el fòrum de teatre existeix, que es fa a Olot, que l'any passat hi varen actuar los Chicos mambo, que no sé què...gent que viu aquí a Olot teòricament «enterada» no sap que han actuat los Chicos mambo, i que aquests han sigut la companyia-revelació a Barcelona i que han triomfat...»

Cinquè: Caràcter/Qualsevol nit

...com espectador del fòrum, sempre he tingut la

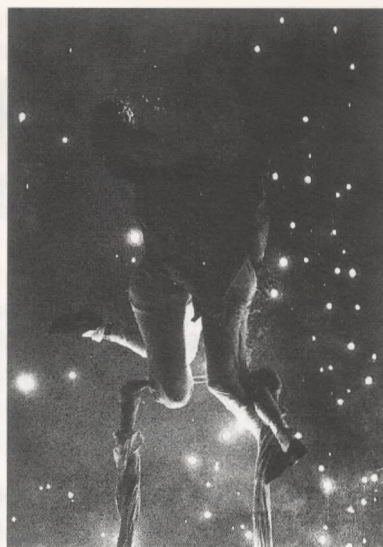

sensació que assistia a un lloc on una gent es trobava, i que en sabien del que feien, que vivien d'allò o que si més no formava una part important de la seva vida, s'ho passaven molt bé...els records que en tinc, si em demanes: «digue'm coses del fòrum», doncs recordo gent que jo no he vist d'aquí a Olot, trobant-se, xerrant, rient, parlant, i em dona la sensació que aquest punt de trobada sí que l'ha tingut el fòrum...el

problema llavors és amb els altres, amb els espectadors, amb la ciutat...si jo recordo imatges divertides d'aquests darrers anys en el camp de la plàstica i del teatre, ostres, en el rànquing de les deu primeres, el fòrum, mal fotut, se m'hi ha colat amb sis o set...amb coses tan dispars com una taula-rodona a Can Xalegre...possiblement no sabria dir-te de què anava, però ho puc descriure, puc explicar com era, on s'asseia la gent...o un dia passant una fred

de mil dimonis amb el meu fill de tres anys a la Plaça dels Gegants veient un Quixot que no em demanis ni com es deia ni qui el feia, però aquelles imatges no se te'n van...o un dia que plovia a bots i barrals i l'Ester Formosa actuava a la carpa que hi havia al costat del cementiri, no em demanis què cantava...o el Sèmola a davant del Gridò, o...

Un color, cerca un color. Defineix-lo. Aproxima't a ell. Exprimeix. Sent en la

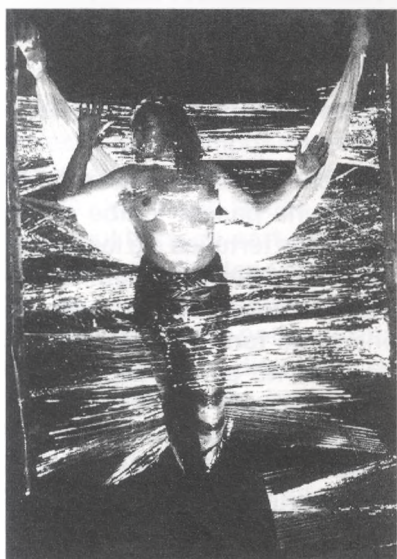
pell com et contagia la seva aroma. Llepa't la pell. Transforma la pell amb el gust del color que t'ha donat un altre. Assaboreix-lo. Toca't, amanyaga't. Besa la pell que t'has llepat amb l'aroma d'un color que t'ha donat un altre. Ara, beu de l'aroma que t'inunda la pell del color que ha transformat un altre amb la seva saliva. Desassedega't, FÒRUM. Un espai. Entre el somni, la creació, el desig, l'angoixa, la trempera, la ima-

ginació, el neguit, els actors, els deutes, les empenyades, l'amor, la brigada, la nit, el tabac, el discurs, el sexe, la discussió, els diners, la gent, en Xavier, en Pep, (la Tena, ara) el groc dels dits, la mirada, una envejosa bellesa en la marginalitat creadora de l'artista davant el desert i potser el buit, el més terrible buit davant de l'obra i l'enamorament cap a ella:

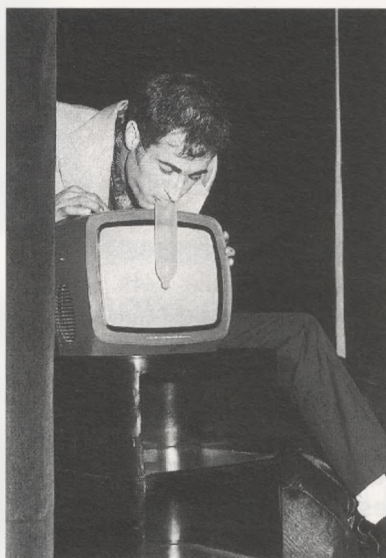
«...una de les coses que es defineix com a marca del fòrum és el concepte de considerar l'espai escènic del fòrum l'espai de la ciutat... podríem dir que és un dels pilars que defineix el fòrum durant aquests anys...»

«...quan ets una mica pare de les històries, com els fills sempre te'ls estimes molt, però també els hi veus els defectes, però de vegades et sorprenen...a mi el fòrum de vegades em sorprèn...la gent de teatre tenim el vici, com la majoria de gent que es dedica al treball plàstic, d'obviar la creació per passar al negoci, qualsevol companyia de teatre per bona que sigui, per innovadora que sigui, arriba un moment que això se li estronca, té una barraqueta muntada, ha de guanyar uns diners i per tant ha de fer un espectacle i tal... això desdibuixa una de les essències principals de la

creació, que és posar-se a crear lliurement, a expressar-se lliurement, i no sota uns paràmetres que tu mateix t'has imposat o que el comerç t'imposa d'alguna manera...és molt important que l'artista reflexioni sobre la seva pròpia obra i sobre el fet de crear, i això em sembla que és un aspecte que sempre el fòrum a pretès... és un espai de reflexió, un festival reflexiu, no és un festival multitudinari,

In concert. Sèmola Teatre

Glòria Cabot. Performance a la Plaça del Mig.

Kevin Brookin a la Cooperació. Foto: Anna Pons

Jyhan Hamilton. Dansa a la Cooperació.

Taller de papiroflèxia.

festiu, no sé què, no sé quantus...potser festiu en un moment determinat perquè fas una cosa més o menys festiva, però no és un festival a l'ús, és un festival a b s o l u t a m e n t diferent...»

«...es mou en una certa ambigüitat...»

«...és el festival el que et sorprèn....quan tu penses i dissenyes un espai de reflexió,

el dissenyes en funció d'unes taules rodones determinades, un punts dels que entenem convencionalment com a reflexió: asseure's al costat d'una taula i explicar, i no és aquest l'espai de reflexió del fòrum, la reflexió del fòrum és la factoria de les arts, per exemple...»

«...tot el moviment que s'ha donat de llençar-se a dir, ostres, és veritat, els espais industrials en desús s'han de rendibilitzar, sigui comercialment, sigui culturalment, això possiblement hagués passat igualment, potser més tard, si el fòrum no hagués utilitzat la cooperació l'any passat...fixa't que tothom té com a referent el que el fòrum hagi utilitzat aquest espai...tu parla amb qualsevol nano de divuit a vint anys que hagués vingut l'any passat a allà, i digues-li que ho tiraran a terra, «ostres és una bestiesa que ho tirin a terra, per déu, allà s'hi poden fer moltes coses», és aquest l'espai de reflexió que es fa servir...el Pim Pam Pum Foc neix quan un dia el fòrum fa un correfoc a Olot quan no se n'havia fet mai cap, vàrem tenir denúncies, semblava que allò tenia de ser un desastre, cremar cotxes, etc, jo m'emocio quan veig que el Pim Pam Pum Foc és capaç d'arrossegar mitja ciutat al carrer i penso, alguna cosa hi has fet en això...avui aquí a Olot hi ha uns quants nanos joves que fan malabars, hi els estan fent arran d'haver vist en el fòrum una seria de coses que si no les veus en el fòrum no les veus enlloc més...»

«...i un dia et sorprèn que malgrat tot l'entrellat intern...»

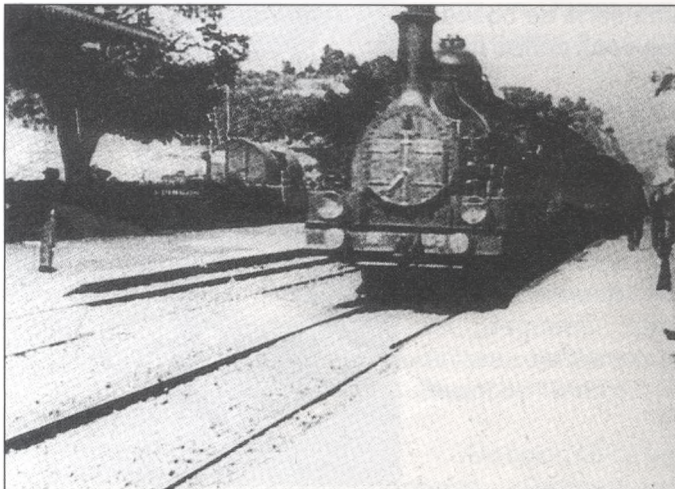
Joan Serra Capallera

Cent anys de cinema: reflexions sobre un centenari

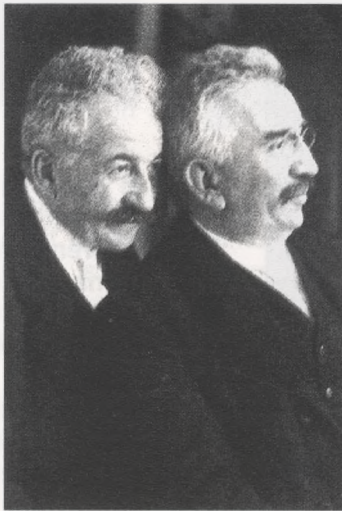
El centenari

Poques arts són les que poden celebrar el seu aniversari tal com fan les persones. Al cinema se li ha donat un certificat de naixement que acredita que va venir a aquest món un llunyà 28 de desembre de l'any 1895 a París, al Gran Cafè del Bulevard dels Caputxins, i apadrinat per uns germans inquietos amb uns cognoms relacionats amb la llum. Algunes veus de l'altre cantó de l'oceà s'han queixat i certifiquen una altra data i un altre lloc, i un padrí diferent però també relacionat amb la llum, encara que no la natural sinó l'elèctrica. Alguns inclús parlen d'un senyor desesperat que va llançar el seu invent a les aigües turbulentes del Sena. Però així realment quan va néixer el cinema? No importa quan. Allò important és que va néixer com a resultat d'una evolució que es pot remuntar a l'invent de la fotografia o inclús molt més enllà i a la qual han contribuït una llarga llista de personatges: Emile Reynaud, Eadweard Muybridge, Thomas Alva Edison, August i Louis Lumière, ect. El 28 de desembre de 1895 és una pura anècdota, una data simbòlica. Es necessitava una data, s'ha buscat i s'ha trobat. La primera projecció pública de cinema, i pública vol dir que s'havia de pagar per entrar, s'ha convertit en la data escollida.

Tots els aniversaris són relatius, però a la vegada també són útils. En l'àmbit de la cultura són una simple excusa per visitar un personatge, una obra, un fet, etc. Hi ha

L'arribada d'un tren, 1895

Germans Lumière.

aniversaris que són totalment ficticis i artificials, però que donen lloc a una programació especial d'una gran qualitat. No és tan important el que es commemora, el fet concret, com els actes que s'organitzen i la reflexió que es produeix. No interessa tant discutir si té sentit o no celebrar els cent anys del cinema seguint una proclama institucional, com la qualitat i la quantitat de coses que es puguin fer prenent com a excusa aquesta efemèride. No tenim una vida cultural tan rica com per poder menystenir aquestes commemoracions.

De moment el centenari del cinema no ens ha portat res de molt especial; però sí que ha servit perquè el cinema tingui un cert protagonisme aquest any, i això ja és positiu. A la televisió espanyola, per exemple, ha servit perquè es passi "Qué grande es el cine", un gran programa, on José Luís Garcí i els seus amics ens comenten amb gran saviesa cinèfila algunes de les millors pel·lícules de la història del cinema. O a Olot ens servirà per poder fer una programació especial i poder convidar personatges de primera línia. Evidentment, això s'hauria de poder fer sempre sense haver d'esperar l'excusa d'un centenari. Però la realitat és tota una altra.

El cinema

Cent anys després del seu naixement el cinema continua gaudint d'un estat de salut bastant bo, malgrat algunes veus apocalíptiques que en diferents moments han anunciat la seva mort. Molts dels mals que pateix afecten a totes les arts i a la cultura en general: la vulgarització, les noves tecnologies de la imatge, la comercialització, la manca d'originalitat, el predomini de l'empresari en detriment de l'artista, etc. Mai no s'havia fet ni s'havia vist tant de cinema com ara. El que ha canviat és la manera de veure'l: de les grans pantalles de les grans sales d'estrena s'ha passat a les petites pantalles de les multi-sales o a les encara més petites pantalles dels televisors. Per un cantó s'ha perdut el caràcter màgic i social del cinema com a espectacle; però per l'altre, gràcies al televisor i al vídeo, s'ha guanyat accessibilitat a la majoria de pel·lícules de la història del cinema. El vídeo ha fet possible el somni de tot cinèfil: la possibilitat de disposar d'una filmoteca pròpia, encara que sigui en forma de videoteca.

Griffith i Billy Bitzer.

Un altre canvi important és la banalització de la imatge. L'omnipresència constant d'imatges en els mitjans de comunicació ha destruït gran part de la seva força. Davant d'aquesta saturació visual hom sent nostàlgia dels inicis del cinema, quan simplement es contemplava la sortida d'uns treballadors d'una fàbrica, o quan Robert Flaherty mostrava per primera vegada un esquimal caçant una gran foca, o quan David W. Griffith intentava el muntatge paral·lel i jugava amb les emocions dels espectadors, ... S'enyora la innocència de les primeres imatges, la possibilitat que tenien els pioners de crear constantment i la virginitat de la mirada dels espectadors. També s'enyora la mestria dels grans clàssics en perfeccionar allò que els pioners havien inventat. I inclús s'enyora la possibilitat dels joves directors dels anys 60 de rebel·lar-se i de poder reivindicar els clàssics que havien estat marginats per una crítica miop. Avui ni aquesta possibilitat de rebel·lió ens queda. Sembla que ja no hi ha res per inventar.

Davant d'aquest bombardeig d'imatges només queda la puresa de la mirada. El veritable art en el cinema està en la mirada del director. Lawrence Kasdan va a París i capta unes imatges tòpiques totalment buides. Eric Rohmer surt al carrer, passeja i ens descobreix un nou París totalment fascinator. La ciutat és la mateixa per a tots dos directors; l'única cosa que canvia és la mirada i la capacitat que té el director d'anar més enllà de l'aparença i de descobrir la veritable essència d'aquella realitat. Un director que tingui una mirada pròpia podrà filmar qualsevol cosa i ens aportarà elements nous de coneixement. Un director sense mirada serà incapaç de captar res i d'aportar alguna cosa nova i interessant. Per sort encara hi ha molts directors amb una mirada pròpia i particular, i això em fa ser molt optimista de cara al futur del cinema. Mentre hi hagi directors

com Nanni Moretti, Eric Rohmer, Clint Eastwood, Abbas Kiarostami, Víctor Erice, Tim Burton, Martin Scorsese, José Luís Guerín, Woody Allen, Maurice Pialat i tants d'altres, no hem de patir pel futur del cinema. Aquests directors, hereus d'aquells pioners i d'aquells grans clàssics, tenen el futur del cinema en els seus ulls; i tota la resta és pura artesanía (bona i dolenta) o simple producte comercial. Per molta porqueria que ens arribi, una sola pel·lícula d'aquests directors ("Caro diario", "Les Rendez-vous de Paris", "Un mundo perfecto", "A través de los olivos", "El sol del membrillo", "Ed Wood", "La edad de la inocencia", "Innisfree", "Balas sobre Broadway", "Van Gogh", etc.) ens reconcilia amb el cinema i ens fa creure en la seva capacitat de ser font de coneixement i de bellesa, és a dir, de ser autèntic art, amb lletres majúscules.

Carles Batlle

Madame Lumière contemplant una barca que s'acosta al moll.

El fons d'associacions

L'Arxiu Històric Comarcal d'Olot conserva, a més de la documentació originada per diferents administracions i institucions de la comarca, diversos fons documentals que hi han ingressat per donació o per dipòsit: documentació comercial o d'empreses, documentació patrimonial, llegats particulars, etc. Avui donarem notícia d'un grup poc conegut d'aquests fons, però que ofereix gran interès per a la investigació del que ara anomenem societat civil i que l'historiador Jordi Canal ha definit retroactivament amb el terme «sociabilitat»: els fons documentals d'associacions.

Un primer bloc d'aquest conjunt documental és el format per les associacions gremials, germandats, cooperatives i altres societats d'assistència mútua. Així, es conserven llibres d'actes, ordinacions, relacions de confreres i altres documents de la **confraria de Sant Esteve** (1581-1832), que agrupava els paraires. De la **confraria de Sant Joan**, també de paraires, n'han pervingut un llibre de definició de comptes i un altre amb la relació de mestres confreres (1649-1760).

Les germandats també hi són representades. L'Arxiu conserva una sèrie de documents de la **Germandat de teixidors** (1816-1898), de la qual destaca un llibre de resolucions de l'associació. Més abundosa és la documentació de la **Hermandad de Medieros** (1918-1974), que conté llibres d'actes, correspondència, reglaments, certificats mèdics d'altres i baixes, peticions de subsidi per invalidesa o llarga malaltia, etc., i la de l'**Hermandad Sindical de Labradores y Ganaderos de Batet** (1939-1967), una associació que encara és a la memòria de molta gent (els primers números de la revista Verntallat, per exemple, estaven editats per l'Hermandad de la Vall de Bas). És molt probable que, amb l'anunciat ingrés dels fons de les Cambres Agràries, l'Arxiu disposi aviat de la documentació de les hermandades d'altres pobles de la comarca.

Més puntual és la documentació de **Germanor Olotina** (1934-1938) i la de la **Cooperativa Popular de Consum «19 de Juliol»**, de la qual s'han conservat les relacions de vendes dels anys 1937 i 1938.

Capítol especial mereixen els tres llibres (llevadors, censals, etc.) de la **Causa Pia de Miquel Març**, instituïda per aquest

notari en el seu testament de 1550, en el qual repartia la seva fortuna entre aquesta causa pia de donzelles a maridar i l'Hospital d'Olot.

Un segon bloc és el d'associacions professionals. Ha arribat força completa la documentació de l'**Associació Comarcal d'Olot del Col·legi de Metges de la província de Girona** (1912-1936), amb actes, correspondència, llibres de comptabilitat i altres papers. També s'han conservat actes i correspondència de l'**Associació de Secretaris i Empleats Municipals del Partit d'Olot** (1921-1926).

I podria incloure's, encara, dins aquest capítol la notable documentació que ha pervingut de l'**Asociación de Fomento** (1876-1882), una societat de caràcter econòmic constituïda per a «fomentar en esta villa y pueblos de su partido los ramos de industria, comercio, agricultura y ciencias y bellas artes».

Les associacions de caràcter cultural ocupen un altre bloc important d'aquesta documentació. Destaca, per la presència que tingué en el seu temps, la de l'**Institut Olotí de les Arts, les Ciències i les Lletres** (1900-1909), inspirat pel novel·lista i pintor Marià Vayreda, que inclou acords de la Junta i papers de les diferents seccions que la componien (música, indústria i comerç, ciències i lletres, agricultura, excursionisme i esports, belles arts), així com una relació de materials de la magna exposició que l'entitat organitzà l'any 1900, i a la qual van concórrer gairebé quatre-centes obres. De la primera etapa de l'**Associació de Música** (1922-1928), ens han arribat alguns testimonis documentals: correspondència i invitacions per a concerts. En canvi, més importància té el fons de l'associació esperantista

Olota-Stello (1910-1916), del qual destaca la documentació del IV Congrés del «Kataluna Esperantista Federació», celebrat a Olot l'any 1913 i que ha estat estudiat per Josep Sala i Joan Torres. Més recent és el fons de la **Comissió Premis Ciutat d'Olot** (1969-1993), aplegat per l'ànima dels premis, el senyor Arcadi Vilanova, que el fa arribar regularment a l'Arxiu i que va ser estudiat per Ricard Jordà amb motiu de complir-se els primers vint-i-cinc anys del certamen.

La documentació d'associacions polítiques constitueix el darrer bloc d'aquest grup de fons. Les formacions polítiques que tenen papers a l'Arxiu són

COLEGIO DE MÉDICOS DE LA
PROVINCIA DE GERONA.
AGrupación Comarcal de Olot

escasses, però n'hi ha una de gran interès: el **Círculo Tradicionalista de Olot y su comarca** (1889-1900), un dels pocs cercles tradicionalistes espanyols dels quals s'ha conservat la documentació. Els estatuts, les relacions de socis fundadors, la correspondència, la comptabilitat, les activitats del bar de l'entitat, han estat una de les bases documentals per al treball d'investigació de Jordi Canal, La reorganització del carlisme a la primera etapa de la restauració 1876-1900 (n'hi ha un exemplar a l'Arxiu) i dels diversos estudis d'aquest autor sobre la base social del carlisme i la sociabilitat de final de segle. Complement d'aquesta documentació és la del **Montepío de San Carlos Borromeo** (1889-1900), que depenia del cercle tradicionalista. Darrerament, ha ingressat a l'Arxiu la documentació de l'**Agrupació local del Partit Socialista Unificat de Catalunya** (1975-1987), encara no classificada.

Finalment, cal destacar el fons documental de l'associació **Piscina-Estadi:Olot** (1934-1940), constituïda amb la voluntat de construir una piscina a la ciutat d'acord amb les idees higienistes i esportives que començaven a imposar-se en la societat del moment. La documentació conté els projectes arquitectònics de Joan Aubert, els estudis de la qualitat de l'aigua, la campanya de subscripcions, la virulenta polèmica que sorgí a la premsa entre els defensors i els detractors del projecte, etc. Un fons gairebé inèdit pel qual desfilen amb llum pròpia personalitats notables de l'època com els doctors Joaquim Danés i Ramon Moret.

És precisament al doctor Danés, que fou director de la Biblioteca i l'Arxiu municipals, a qui hem d'agrair que bona part dels fons que hem relacionat hagin arribat als nostres dies: com en tantes altres coses, Danés va saber copsar la importància de conservar uns materials que avui tenen un notable interès. Es amb aquest mateix esperit que l'Arxiu Històric Comarcal d'Olot insta a les entitats, associacions i col·lectius de la ciutat que, abans de desprendre's de documentació, ja sigui per dissolució, per canvi de local o per qualsevol altre motiu, la dipositin a l'Arxiu. Els investigadors del demà els ho agrairan.

Monografies

MULLERAS, Ramon i MURLÀ, Josep. *El Perer*, La Vall de Bianya: Amics de la Vall de Bianya, 1995, 4 p.

Notícia d'aquest mas de la Vall de Bianya, amb informació sobre la història de la casa, les seves característiques arquitectòniques i la relació de la família Mulleras amb les terres de Bianya.

PARC NATURAL DE LA ZONA VOLCÀNICA DE LA GARROTXA. *Memòria d'actuació 1994*. Olot: Departament de Medi Ambient, 1995, 21 p.

Memòria de les sessions de Junta de Protecció i de les activitats dutes a terme per les diferents àrees del Parc.

Tesis i tesines

PADRÓS i ESTIVILL, Joan Antoni. *Homes i deutes a la Vall de Bas (1530-1580)*, Olot: l'autor, 1995, 85 p.

(Treball de recerca del Tercer Cicle d'Història, inèdit).

Anàlisi del comportament pagès, quan la terra és l'única i escassa font de riquesa, en vuit parròquies de la vall de Bas de mitjan segle XVI, a partir de la documentació curial i notarial dipositada a l'Arxiu Històric Comarcal d'Olot.

Articles

LLONGARRIU i MONSALVATJE, Ramon, «*El castell de Sales de Llierca*», Centre Excursionista d'Olot. Circular per als socis, núm. 117 (octubre), s.p.

Breu notícia sobre el castell de Sales, l'església de Sant Martí de Cabissó, el terme del senyoriu i l'anomenada «por», el fantasma del castell.

PINEDA, Joan i REIXACH, Salvador. «*Sant Julià del Mont*», Centre Excursionista d'Olot. Circular per als socis, núm. 117 (octubre), s.p.

Resum històric de l'església de Sant Julià del Mont, amb motiu de la campanya de restauració que s'hi ha iniciat recentment.

VILAR i VERGÈS, Josep. «*En Quelic de Coll de Jou*», Centre Excursionista d'Olot. Circular per als socis, núm. 117 (octubre), s.p.

Memòria de Miquel Dilmè i Planas, en Quelic, pastor del Coll de Jou, mort pels carrabiners l'estiu de 1937 mentre pasturava el seu ramat a Castell s'Espasa.

D R A C
L L I B R E S · J O C S
PASSEIG D'EN BLAY, 61 : 17800 OLOT · TEL. /FAX 26 10 30

Fòrum de Teatre

Dimecres, 11 d'octubre

* "Pájaros fontaneros"

Cia. Esteve y ponce
Teatre Principal / 22 hores

* Màgia

Donald Lehn, Malo, el malísimo
Cafè Central / 0,30 nit

Dijous, 12 d'octubre

* "Només una mica"

Cia. Les Troyens
Firal / 19 hores

* Cinema trencat"

Cia. la Ventura
Teatre Principal / 22 hores

* "Un loco anda suelto"

Cia. Iris
Cafè central / 0,30 nit

Divendres, 13 d'octubre

* "Coil"

Cia. Michael Menes
Teatre Principal / 22 hores

* "El gran dia"

Les Troyens
Cafè central / 0,30 nit

Dissabte, 14 d'octubre

MARATOLOT

Cooperació Fabril / De les 7 de la tarda a les 2 de la matinada.

Diumenge, 15 d'octubre

* "Guerripau"

Cia L'Estaquirot
Teatre principal / 17 h.

* "Interaccions"

Anna Manel.la- Pep Fargas
Maria Rovira- Rosa Serra
Servand Solanilla-Òscar Gamell
Cooperació fabril / 19 hores

* "Crisifixió"

Cia. Pepelú Guardiola
Cafè Central / 23 h.

Dilluns, 16 d'octubre

* OJO X OJO

Cia. Los Los
Firal / 11 h.

* Boom!"

Cia Xàpertons
Cooperació / 22 h.

Dimarts, 17 d'octubre

* 3 accions 3"

Cooperació / 19 h.

* Identidades"

Cia. La Cuadra de Sevilla
Teatre Principal / 22 h.

Dimecres, 18 d'octubre

* "Els turistes"

Cia. Escarlata Circus
Plaça Clarà / 11 h.

* "Eppure si muove"

Cia. Sarruga
(Espectacle patrocinat per D.S.P.)
Plaça Malagrida / 20 h.

FACTORIA DE LES ARTS

Accions, instal.lacions, ocupació d'espais

Obert tot el dia de Sant Lluç (amb possible pròrroga fins al diumenge 21 d'octubre).

Tots els dies hi haurà servei de bar a la Cooperació Fabril.

Octubre

6

■ Cine Club:
"Tío Vania en la calle 42"
Louis Malle (USA, 1994)
Lloc: Teatre Principal
Hora: 2/4 d'11 de la nit

7

■ Conferència:
"Política a Andorra" per
Marc Forné.
Lloc: Fons d'Art
Hora: 2/4 de 9 vespre

12

■ Cinema:
Fòrum de Teatre
"Cinema trencat o el
viatjant d'imatges" per la
Cia. La Ventura
Lloc: Teatre Principal
Hora: 10 de la nit

20

■ Presentació i col·loqui
de l'Associació de fami-
liars de malalts mentals
de Catalunya, a càrrec de
Silvestre Moreno
Lloc: Centre de Dia
Hora: 8 del vespre

■ Mural pintat pels
usuaris del Centre de Dia
Lloc: Aparcament del
supermercat "Lidl" / Barri
de Sant Miquel).

■ Cine Club:
"Después de tantos años"
Ricardo Franco (Espanya
1994)
Lloc: Teatre Principal
Hora: 2/4 d'11 de la nit

■ Inauguració Exposició:
"Quinze anys de cartells"
"Vitrina John Ford"
Lloc: Sala la Carbonera
Hora: 8 vespre

21

■ Ball:
Presentació del MUSSOL
Organitza: Centre de Dia
Lloc: Plaça Mora (Plaça
de l'Àngel)
Hora: 12 migdia

■ Dinar: "Celebració
dels 10 anys"
organitza: Centre de Dia
Lloc: Restaurant la Deu
Hora: 2 de la tarda

■ Taula rodona: "Present
i futur dels cine-clubs".
Lloc: Teatre principal
Hora: 5 de la tarda

■ Cinema: Projectió
d'una pel·lícula catalana
Lloc: Teatre Principal
Hora: 8 de la tarda

■ Sopar musical:
Lloc: Restaurant la Deu
Hora: 2/4 d'11 nit

24

■ Filmoteca: Cinema i
literatura
"Las bostonianas"
James Ivory
Lloc: Teatre Principal
Hora: 10 nit

28

■ Sopar gastronòmic
Organitza: Fonts d'Art
Lloc: Restaurant la Deu
Hora: 2/4 de 10 vespre

31

■ Filmoteca: Cinema i
literatura
"Verano y humo" de
Philip Kaufman
Lloc: Teatre Principal
Hora: 10 nit

Exposicions:

Girona

* Centre Cultural la Mercè:
Bruns, Giralt, Lacaze i
Roca
* Fontana d'Or:
Xavier Carbonell
* Sales Municipals:
Jesús Mauri

Banyoles

* Bar Cafè 1929
Jaume Geli "Hàbitat"
* Sala Tretze:
Liu Ya Hui

Blanes

* L'Arcada:
Kim Domene. (Pintures)

Olot

* Art i Traça:
Domènec Sánchez
* Cocodrilo: Adrià Creus
* Fonts d'Art:
Nydia Lozano / Eliseu
Alert
* Joan Prat
Àlex Nogué (Kariyangwe)
* Museu de la Garrotxa
Jordi Domènec
(Instal·lació)
Concurs CigarrillosParís
* Església de Sant Ferriol
Kim Domene (Sants)
* Sant Iluc
Lluís Roura (Pintures)
* Cafè Central
Abelard Ventura
(Artefactes)
Xicu Cabanyes (Gravat)
* Can Trincheria
Marcel·lí Antúnez (La vida
sin amor no tiene sentido)
* Hipermercat Màxim
Marcel·lí Antúnez
(Joan, l'home de carn)

Palafrugell

* Lluís Heras:
Guinovart (pintures)

Es una antiga fleca especialitzada en
Elaboració del rentell i la coca de
llardons típics d'Olot

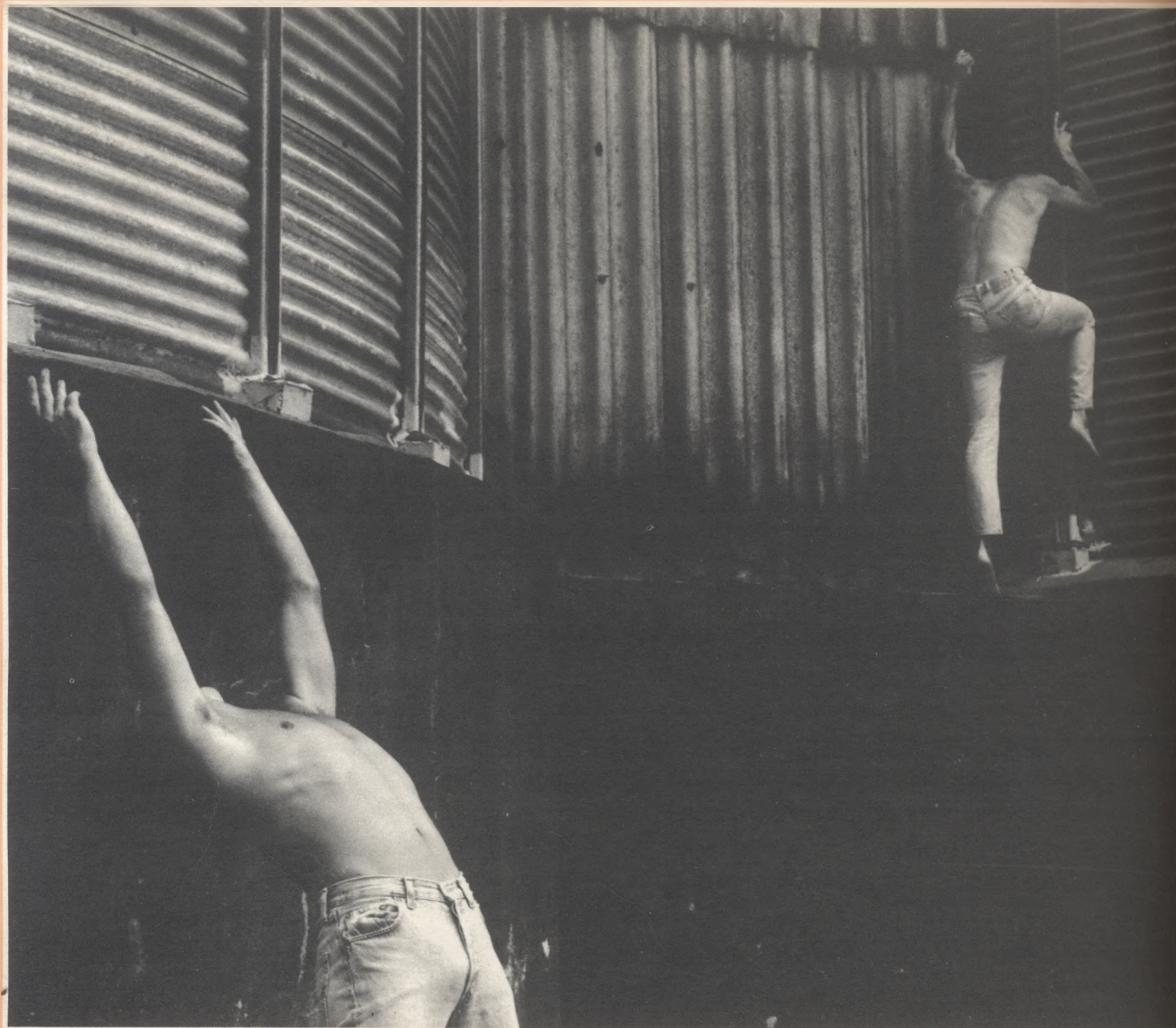
Sant Rafael. 5 - Tel. (972) 26 08 59
OLOT (la Garrotxa)

Elaboració pròpia d'embottits
c/ Roser, 5 - Tel. 26 10 61
17800 OLOT (Girona)

Ben bé
d'Olot!

DOS AMICS

P. SAU

Amb la col.laboració de:

 RÀDIO CLOT
98.1 FM

SOM LÍDERS D'AUDIÈNCIA
